

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების
სამინისტრო

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF GEORGIA
МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ И НАУКИ ГРУЗИИ

ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა
NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY
НАЦИОНАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

ბიობიბლიოგრაფიული სერია “ქართველი მეცნიერები”

Biobibliographical Series “Georgian Scholars”

Библиографическая серия “Грузинские ученые”

Niko
Muskhlishvili
(1891-1976)

Biobibliography

НИКОЛАЙ
ИВАНОВИЧ
МУСХЕЛИШВИЛИ
(1891-1976)

Биобиблиография

Tbilisi 2011 Тбилиси

ნიკო
მუსხელიშვილი

(1891-1976)

ბიობიბლიოგრაფია

თბილისი
2011

დიდი ქართველი მათემატიკოსის, აკადემიკოს ნიკოლოზ მუსხელიშვილის 120 წლისთავის იუბილესთან დაკავშირებით, ეროვნულმა სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ განმეორებით გამოსცა, 1980 წელს მისივე გამოცემული (შემდგენლები: ვ. გოგილაშვილი, ე. დოლიძე), ნ. მუსხელიშვილის ბიო-ბიბლიოგრაფია. ამ გამოცემას, წინასთან შედარებით ოდნავ განსხვავებული ფორმატი და ბიბლიოგრაფიულ ჩანაწერთა განლაგება აქვს, და იგი მოიცავს 1915–2011 წლების ლიტერატურას: სამეცნიერო შრომები, სამეცნიერო პოპულარული შრომები, სტატიები ჟურნალ-გაზეთებიდან, მისი რედაქციით გამოცემული შრომები და ლიტერატურა მის შესახებ.

მასალა განლაგებულია ქრონოლოგიურ-ანბანური რიგით. ცალკეა გამოყოფილი საიუბილეო მილოცვები და ლექსები, მიძღვნილი ნიკო მუსხელიშვილისადმი. ბიო-ბიბლიოგრაფიას წინ უძღვის ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა. ერთვის სახელთა ანბანური საძიებელი.

В связи с 120 летним юбилеем известного грузинского математика, академика Николая (Нико) Мухелишвили, Национальная научная библиотека издает повторно свою же биобиблиографию 1980 года. Это издание, в отличии от предыдущего, имеет другой формат и порядок библиографических записей. Оно включает материалы 1915–2011 годов: научные труды, научно-популярные труды; статьи из журналов и газет; труды, изданные под его редакцией; а также литература о нем.

Материал расположен хронологическо-алфавитном порядке. Отдельно выделены юбилейные поздравления и стихи, посвященные Н. И. Мухелишвили. Биобиблиографии предпослан краткий обзор научной и общественной деятельности Н. И. Мухелишвили. Прилагаются именной указатель (алфавитный).

In connection with 120-th anniversary of the famous Georgian mathematician, Academician Nikolai (Nikko) Muskhelishvili, National Scientific Library re-issued Niko Muskhelishvili's biobibliography published 1980. This edition, unlike the previous one, has a different format and order of bibliographical records. It includes Materials 1915–2011 period: scientific works, scientific-popular works, articles from magazines and newspapers, works published under his editorship and publications about him.

The material is arranged in chronological-alphabetical order. Jubilee congratulations and poems are separately provided. The biobibliography is prefaced by a short review of scientific and public activities of N. Muskhelishvili. Indexes of names are applied in alphabetical order.

რედაქტორი: ი. ღარიბაშვილი
ბიბლიოგრაფიული რედაქტორი: ნ. ბაღათურია
შემდგენლები: მ. ჟორჟოლიანი, ლ. ხუზია
დამკვლავადონებელი: თ. ხახუტაშვილი
გარეკანის დიზაინი: ნ. ხოსრუაშვილი

სარჩევი

ნიკო მუსხელიშვილი (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა).....	7
Niko Muskhelishvili (A brief review of his scientific and public activities)	27
Николай Иванович Мусхелишвили (Краткий обзор научной и общественной деятельности).....	42
ბ. მუსხელიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარიღები.....	59
Основные даты жизни и деятельности Н. И. Мусхелишвили	63
The Main Data of Niko Muskhelishvili's Life and Activity	67
ნიკო მუსხელიშვილის შრომები	71
Niko Muskhelishvili's Works	71
Труды Нико Мусхелишвили.....	71
სამეცნიერო პოპულარული შრომები	88
Scientific-Popular Works	88
Научно-популярные труды	88
სტატიები ჟურნალ-გაზეთებთან.....	104
Articles from Newspapers and Magazines	104
Журнальные и газетные статьи	104
ნიკო მუსხელიშვილის რედაქტორობით გამოცემული შრომები.....	132
Works Edited by Niko Muskhelishvili	132
Труды, вышедшие под редакцией Нико Мусхелишвили.....	132
ლიტერატურა ნიკო მუსხელიშვილის შესახებ.....	135
Publications About Niko Muskhelishvili.....	135
Литература о Нико Мусхелишвили	135
საიუბილეო თარიღები	156
Jubilee Dates	156
Юбилейные Даты	156
დაბადების 60 წლისთავი	156
60 Years Anniversary	156
60 лет со дня рождения	156
დაბადების 70 წლისთავი	156

70 Years Anniversary	156
70 лет со дня рождения	156
დაბადების 75 წლისთავი	162
75 Years Anniversary	162
75 лет со дня рождения	162
დაბადების 80 წლისთავი	162
80 Years Anniversary	162
80 лет со дня рождения	162
დაბადების 85 წლისთავი	171
85 Years Anniversary	171
85 лет со дня рождения	171
დაბადების 90 წლისთავი	171
90 Years Anniversary	171
90 лет со дня рождения	171
დაბადების 95 წლისთავი	173
95 Years Anniversary	173
95 лет со дня рождения	173
დაბადების 100 წლისთავი	173
100 Years Anniversary.....	173
100 лет со дня рождения	173
დაბადების 110 წლისთავი	176
110 Years Anniversary.....	176
110 лет со дня рождения	176
ლექსები, მიძღვნილი ნიკო მუსხელიშვილისადმი.....	178
Стихи, посвященные Нико Мусхелишвили	178
Poems, Dedicated to Niko Muskhelishvili.....	178
გარდაცვალება და დაკრძალვა	179
Смерть и похороны	179
Death and Funeral.....	179
სახელთა საძიებელი	184
Index of names	184
Указатель имен	184

ნიკო მუსხელიშვილი
(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოკლე
მიმოხილვა)

გამოჩენილი მათემატიკოსისა და მექანიკოსის ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილის სახელი ცნობილია მეცნიერთა და სპეციალისტთა ფართო წრისათვის მთელ მსოფლიოში. დრეკადობის თეორიის სახელგანთქმული საბჭოთა სკოლის ერთ-ერთმა ფუძემდებელმა, სსრ კავშირის მექანიკოსთა მეთაურმა, საქართველოში მძლავრი მათემატიკური ცენტრის ორგანიზატორმა და მისმა იდეურმა ხელმძღვანელმა, პირველმა და – ოცდაათ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში უცვლელმა – პრეზიდენტმარესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიისა, რომელიც დაარსებული იყო მისივე უშუალო მონაწილეობით, უდიდესი გავლენა მოახდინა სამამულო მეცნიერების განვითარებაზე.

ნ. მუსხელიშვილმა იმ დიდებულ ქართველ მეცნიერთა პლეადაში დაიმკვიდრა სამუდამო ადგილი, რომელთა მოღვაწეობა ყოველთვის მისაზამ მაგალითად დარჩება შთამომავლობას. მადლიერმა ქართველმა ხალხმა ვალმოხდილი მეცნიერი 1976 წლის 20 ივლისს მთაწმინდის მიწას მიაბარა გამოჩენილ ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი დაიბადა ქ. თბილისში 1891 წლის 15 თებერვალს, სამხედრო ინჟინრის ოჯახში. საშუალო განათლება მიიღო თბილისის მეორე გიმნაზიაში (1901-1909 წწ.). გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ 1909 წელს იგი შედის პეტერბურგის უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე. 1914 წ. მან დაამთავრა უნივერსიტეტი და დატოვეს თეორიული მექანიკის კათედრაზე „პროფესორის წოდებისათვის მოსამზადებლად“. მაშინ ამ კათედრაზე, რომელსაც განაგებდა ცნობილი მეცნიერი დ. ბობილევი, სამეცნიერო-პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწეოდა პროფესორი გური ვასილის ძე კოლოსოვი, რომელიც თავის გამოკვლევებში დრეკადობის თეორიის ამოცანების ამოსახსნელად წარმატებით იყენებდა კომპლექსური

ცვლადის ფუნქციათა თეორიას. ამ თემატიკამ გაიტაცა ახალგაზრდა ნ. მუსხელიშვილი და უკვე 1915 წ. გამოდის მისი პირველი ნაშრომები, შესრულებული გ. კოლოსოვთან ერთად: „დრეკადი წრიული დისკოების წონასწორობის შესახებ“. ამ ნაშრომში პირველად იქნა ცხადად აგებული წრიული არისათვის დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ძირითადი სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნები. ამის შემდეგ იწყება ნ. მუსხელიშვილის ინტენსიური სამეცნიერო კვლევა-ძიებითი მუშაობა დრეკადობის თეორიისა და მათემატიკური ფიზიკის რიგი ამოცანების შესასწავლად.

ნაყოფიერ სამეცნიერო მოღვაწეობის პარალელურად ნ. მუსხელიშვილი იწყებს აქტიურ პედაგოგიურ მოღვაწეობასაც. პეტროგრადში ყოფნის დროს იგი ასწავლიდა მათემატიკასა და მექანიკის სხვადასხვა დისციპლინას უნივერსიტეტსა და ზოგიერთ უმაღლეს ტექნიკურ სასწავლებელში.

1920 წელს თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭომ ნ. მუსხელიშვილი მიიწვია თეორიული მექანიკის კათედრის გამგედ. სამშობლოში დაბრუნებისთანავე იგი, ერთი მხრივ, ენერგიულად განაგრძობს რუსეთში დაწყებულ სამეცნიერო კვლევა-ძიებით მუშაობას, ხოლო, მეორე მხრივ, ა. რაზმამესთან, გ. ნიკოლაძესა და ა. ხარაძესთან ერთად იწყებს აქტიურ საზოგადოებრივ და პედაგოგიურ მოღვაწეობას საქართველოში უმაღლესი ფიზიკა-მათემატიკური და ტექნიკური განათლების ორგანიზაციისათვის.

1926-1928 წლებში ნ. მუსხელიშვილი თბილისის უნივერსიტეტის პოლიტექნიკური ფაკულტეტის დეკანი, 1928-1930 წწ. – საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის პრორექტორი, ხოლო 1930-1935 წლებში – ჯერ პედაგოგიური ინსტიტუტის, შემდეგ კი – თბილისის უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის დეკანი. პედაგოგიური მოღვაწეობის პროცესში ნ. მუსხელიშვილმა ქართულ ენაზე შეადგინა სამი ორიგინალური სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის: ანალიზურ გეომეტრიაში (1922 წ.), თეორიულ მექანიკაში ნაწ. 1, სტატიკა (1926 წ.) და ნაწ. 2, კინემატიკა (1928 წ.). შემდეგში ანალიზური გეომეტრიის კურსი

რამდენჯერმე გამოიკა რუსულ ენაზე მოსკოვში¹. წლების განმავლობაში საბჭოთა კავშირის უმაღლეს სასწავლებლებში ანალიზური გეომეტრია უმთავრესად ამ სახელმძღვანელოს მიხედვით იკითხებოდა.

1922 წელს თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა ფრანგულ ენაზე აქვეყნებს ნ. მუსხელიშვილის პირველ სამეცნიერო მონოგრაფიას "კომის ტიპის ინტეგრალების გამოყენება მათემატიკური ფიზიკის ზოგიერთი პრობლემის ამოსახსნელად". ამ შრომის გამოქვეყნების შემდეგ თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭომ იგი აირჩია პროფესორად (1922 წ.).

უნდა აღინიშნოს, რომ ნ. მუსხელიშვილს, როგორც მეცნიერს, იზიდავდა მათემატიკური პრობლემები, რომლებიც წამოჭრილია ბუნებისმეტყველებისა და ტექნიკის ამოცანების შესწავლასთან დაკავშირებით. აქ აშკარად იგრძნობა ის გავლენა, რომელიც სტუდენტობის წლებში მასზე მოუხდენია პეტერბურგის მათემატიკური სკოლის ტრადიციებს, თავის დროზე რომ დანერგეს ამ სკოლის გამოჩენილმა მესვეურებმა – ეილერმა, ოსტროგრადსკიმ, ჩევიშევმა, ლიაპუნოვმა, მარკოვმა, სტეკლოვმა და სხვ. ნ. მუსხელიშვილმა თავისი სამეცნიერო მოღვაწეობით დიდად შეუწყო ხელი პეტერბურგის მათემატიკური სკოლის ტრადიციების განგრძობასა და განვითარებას.

მექანიკის ამოცანების ამოხსნასთან დაკავშირებით, ჯერ კიდევ რევოლუციამდელ რუსეთში, აღიძრა ინტერესი კომპლექსური ცვლადის ფუნქციათა თეორიისადმი. ამ მხრივ დიდი დამსახურება მიუძღვით გამოჩენილ რუს მეცნიერებს – ნ. ჟუკოვსკისა და ს. ჩაპლიგინს. მათმა ფუნდამენტურმა გამოკვლევებმა ჰიდროაეროდინამიკაში ცხადი გახადა, თუ როდენ დიდი როლი შეუძლია შეასრულოს კომპლექსური ცვლადის ანალიზურ ფუნქციათა თეორიამ რიგი მნიშვნელოვანი გამოყენებითი ხასიათის ამოცანების ამოსახსნელად. ეს გარემოება ასევე წარმატებით იქნა შემდგომ დადასტურებული გ. კოლოსოვისა და ნ. მუსხელიშვილის გამოკვლევებში დრეკადობის თეორიის ამოცანების შესწავლის დროსაც. ამ მიმართულებით

---

¹ ეს სახელმძღვანელო ითარგმნა და გამოიკა დასავლეთშიც.

განსაკუთრებით დიდი როლი შეასრულა ნ. მუსხელიშვილის მეორე მონოგრაფიამ. "დრეკადობის მათემატიკური თეორიის ზოგიერთი ძირითადი ამოცანა", რომელიც პირველად 1933 წელს გამოსცა სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიამ. ეს მონოგრაფია უკვე ხუთჯერაა გამოცემული; მან დიდი გავლენა მოახდინა დრეკადობის მათემატიკური თეორიის (განსაკუთრებით ბრტყელი თეორიის) განვითარებაზე როგორც ჩვენს კავშირში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. დრეკადობის მათემატიკური თეორიის თვალსაჩინო წარმომადგენელთა შორის, რომლებიც ბოლო ნახევარი საუკუნის მანძილზე გამოჩნდნენ სამეცნიერო სარბიელზე, ბევრი ნ. მუსხელიშვილის უშუალო მოწაფეა ან აღზრდილია მის შრომებზე. აქ ზედმეტი არ იქნება გავიხსენოთ, რომ ოცდაათიანი წლების განმავლობაში ნ. მუსხელიშვილი ხშირად კითხულობდა ლექციებს ლენინგრადში დრეკადობის თეორიაში სტუდენტებისა და ასპირანტებისათვის.

კომპლექსური ცვლადის ანალიზური თეორიის მეთოდების მოშველიებით დრეკადობის თეორიის ამოცანების სისტემატურმა შესწავლამ ნ. მუსხელიშვილი მიიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ აღნიშნული მეთოდების უკეთესად მოსამარჯვებლად მათემატიკური ფიზიკის ამოცანების შესწავლისას საჭიროა დამუშავდეს ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანები და მასთან მჭიდროდ დაკავშირებული კომის გულიანი ინტეგრალურ განტოლებათა ზოგადი თეორია. ოცდაათიანი წლების მეორე ნახევრიდან ნ. მუსხელიშვილი იწყებს ამ პრობლემებზე მუშაობას ამასთან დაკავშირებით ორმოციანი წლების დასაწყისში მან დააარსა სამეცნიერო სემინარი კომის ტიპის ინტეგრალებისა და მათი გამოყენების შესახებ. ამ სემინარს წილად ხვდა შეესრულებინა წამყვანი როლი ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანებისა და კომის გულიან სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებათა თეორიის განვითარების საქმეში. ძირითად შედეგებს, რომელიც დაადგინეს სემინარის მუშაობის პროცესში მისმა მონაწილეებმა, ნ. მუსხელიშვილმა როგორც ამ სემინარის ხელმძღვანელმა, თავი მოუყარა თავის მესამე მონოგრაფიაში „სინგულარული ინტეგრალური განტოლებები“.

რომელიც პირველად გამოიცა მოსკოვში 1946 წელს (შემდგომ იგი კიდევ ორჯერ გამოიცა). ამ მონოგრაფიამ, რომელშიც ჰოლდერის ფუნქციათა კლასში აგებულია ანალიზურ ფუნქციათა სასაზღვრო ამოცანებისა და კომის გულიანი სინგულარული ინტეგრალური განტოლებების დასრულებული თეორია დიდი გავლენა მოახდინა ამ თეორიათა შემდგომ განვითარებაზე. ნ. მუსხელიშვილის ზემოაღნიშნული სამი მონოგრაფია წარმოადგენს მისი სამეცნიერო კვლევა-ძიების მიღწევათა შემაჯამებელ ნაშრომს. ამ მიღწევათა ძირითად მომენტებზე ქვემოთ გვაქვს ლაპარაკი. აქ კი აღვნიშნოთ, რომ ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო მოღვაწეობის ნიშანდობლივ თვისებას წარმოადგენს მათემატიკური ფიზიკის, კერძოდ, დრეკადობის მათემატიკური თეორიის ამოცანების შესასწავლად კომპლექსური ანალიზის მეთოდების სისტემატური გამოყენება. ხსენებული მეთოდების მოშველიებით მან მოახერხა დრეკადობის ბრტყელი თეორიისათვის მიეცა, გარკვეული აზრით, დასრულებული სახე. საჭიროა აღინიშნოს ორი ზოგადი პრინციპული ხასიათის მომენტი, რომელიც ნ. მუსხელიშვილის გამოკვლევებიდან გამომდინარეობს და რომელმაც დიდი გავლენა მოახდინა მათემატიკური ფიზიკის მრავალი პრობლემის გამოკვლევაზე. სახელდობრ, დამაჯერებლად იქნა ნაჩვენები, რომ ჰარმონიულ და ბიჰარმონიულ განტოლებათა სასაზღვრო ამოცანების ამოსახსნელად წარმატებით გამოიყენება ამ განტოლებათა ამონახსნების ზოგადი წარმოდგენები, აგებული კომპლექსური ცვლადის ანალიზური ფუნქციების მეშვეობით. ამით ნ. მუსხელიშვილმა უარჰყო ზოგიერთი გამოჩენილი მათემატიკოსის კატეგორიულად გამოთქმული თვალსაზრისი, თითქოს დიფერენციალურ განტოლებათა ზოგად ამონახსნებს არ ძალუძთ რაიმე სარგებლობის მოტანა სასაზღვრო ამოცანების შესწავლის დროს. გარდა ამისა, მანვე ასევე დამაჯერებლად აჩვენა, რომ მათემატიკური ფიზიკის ბრტყელი ამოცანების შესწავლის დროს კომის ტიპის ინტეგრალები და კომის გულიანი სინგულარული განტოლებები ხშირად უფრო მოხერხებულ, ხოლო რიგ შემთხვევაში უფრო ეფექტურ აპარატს წარმოადგენს, ვიდრე ჰარმონიულ პოტენციალთა კლასიკური მეთოდი და ფრედჰოლმის

ინტეგრალური განტოლებები.

დრეკადობის მათემატიკური თეორიის დამუშავებაში შეტანილი დიდი წვლილის გამო ნ. მუსხელიშვილი 1933 წელს არჩეულ იქნა სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ კორესპონდენტად. 1934 წელს მის მიერ აღმოჩენილი დრეკადობის ბრტყელი ამოცანების ამოხსნის ზოგადი მეთოდი დიდ მიღწევად იქნა აღიარებული, რის საფუძველზეც 1939 წ. იგი სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად აირჩიეს, ხოლო მონოგრაფიისათვის „დრეკადობის მათემატიკური თეორიის ზოგიერთი ძირითადი ამოცანა“ 1941 წ. მიენიჭა პირველი ხარისხის სახელმწიფო პრემია. სასაზღვრო ამოცანებსა და სინგულარულ განტოლებათა თეორიაში. შემდგომი თვალსაჩინო მიღწევებისათვის ნ. მუსხელიშვილს 1945 წ. სოციალისტური შრომის გმირის წოდება მიენიჭა, ხოლო 1946 წ. სახელმწიფო პრემია მეორედ 1969 წ. მათემატიკასა და მექანიკაში ფუნდამენტური გამოკვლევებისათვის ნ. მუსხელიშვილს ტურინის (იტალია) აკადემიამ მიანიჭა საერთაშორისო პრემია და ოქროს მედალი „მოდესტო პანეტი“. 1970 წ. სლოვაკიის აკადემიამ იგი დააჯილდოვა ოქროს მედლით, ხოლო ბულგარეთის სახალხო კრების პრეზიდიუმმა – „კირილესა და მეთოდეს“ პირველი ხარისხის ორდენით და ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის პირველი ხარისხის ორდენით. 1972 წ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმმა მას მიანიჭა აკადემიის უმაღლესი ჯილდო – მ. ლომონოსოვის ოქროს მედალი.

ნ. მუსხელიშვილი იყო მრავალი უცხო აკადემიისა და სამეცნიერო საზოგადოების წევრი.

ამგვარად, ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო მოღვაწეობამ დამსახურებული აღიარება ჰპოვა როგორც ჩვენს კავშირში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. ყველაზე უფრო მჭერმეტყველური აღიარება მისი სამეცნიერო მემკვიდრეობისა არის უამრავი და განუწყვეტელი მითითება ნ. მუსხელიშვილის ზემოაღნიშნულ მონოგრაფიებზე მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეებში გამოქვეყნებულ ნაშრომებში, რომელთა თემატიკა ენათესავება ნ. მუსხელიშვილის მონოგრაფიების პრობლემატიკას.

დიდი დვალი მიუძღვის ნ. მუსხელიშვილს ქართული მათემატიკური სკოლის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. საქართველოში უმაღლესი განათლებისა და სამეცნიერო კვლევა-ძიების საფუძვლის ჩაყრა მათემატიკის დარგში წილად ხვდა ანდრია რაზმაძეს (ერთ-ერთ აქტიურ მონაწილეს იმ მცირერიცხოვან გამოჩენილ ქართველ მეცნიერთა ჯგუფში, რომლებმაც ითავეს ეროვნული უნივერსიტეტის ორგანიზაცია). ამ კეთილშობილური საქმის განხორციელებაში მას იმთავითვე მხარში ამოუდგნენ ნ. მუსხელიშვილი, გ. ნიკოლაძე და ა. ხარაძე. ოციანი წლების მიწურულსა და ოცდაათიანი წლების დასაწყისში ქართველ მათემატიკოსთა ახალგაზრდა კოლექტივმა დიდი დანაკლისი განიცადა – შემოქმედებითი ძალების გაფურჩქვნის პერიოდში გარდაიცვალნენ ა. რაზმაძე (1929 წ.) და გ. ნიკოლაძე (1931 წ.). შექმნილ ვითარებაში სამეცნიერო კვლევა-ძიების ორგანიზაციის მთელი სიმძიმე ნ. მუსხელიშვილს დააწვა.

ოციანი წლების მეორე ნახევარში მწვავედ დაისვა სამეცნიერო პედაგოგიური კადრების მომზადების მასშტაბების საგრძნობლად გაზრდის საკითხი, რაც გამოწვეული იყო უმაღლეს სასწავლებელთა და სამეცნიერო დაწესებულებათა ქსელის გაფართოებით. ვინაიდან იმ დროს ადგილზე საჭირო რაოდენობით კადრების მომზადების საშუალება არ არსებობდა, გადაწყდა, მათი მომზადება დაწყებულიყო თბილისის უნივერსიტეტის ნიჭიერ კურსდამთავრებულთაგან მოსკოვსა და ლენინგრადში მივლინებებით. კადრების მომზადების ამ გზას თაოსნობდა ნ. მუსხელიშვილი. ასე მომზადდა ქართველ მათემატიკოსთა პირველი თაობა (რომელთა შორის იყვნენ ვ. კუპრაძე, ი. ვეკუა, შ. მიქელაძე და სხვ.) ოცდაათიანი წლების პირველ ნახევარში ნ. მუსხელიშვილის მეთაურობით დაიწყო ჩამოყალიბება საერთო სამეცნიერო ინტერესებით გაერთიანებულმა ქართველ მათემატიკოსთა კოლექტივმა. გასაკვირი არაა, რომ ეს ინტერესები ძირითადად დაკავშირებული იყო კოლექტივის მეთაურის სამეცნიერო პრობლემატიკასთან – დრეკადობის თეორიისა და მათემატიკური ფიზიკის ამოცანებთან. ამ კოლექტივის ჩამოყალიბების თარიღად უნდა მივიჩნიოთ 1933

წელი, როცა ნ. მუსხელიშვილის ინიციატივით გადაწყდა თბილისის უნივერსიტეტთან ფიზიკის, მათემატიკისა და მექანიკის ინსტიტუტის დაარსება ოთხი სექციით: ა) მათემატიკისა და მექანიკის, ბ) თეორიული ფიზიკის, გ) ექსპერიმენტული ფიზიკისა და დ) გეოფიზიკის. ინსტიტუტის დირექტორად დაინიშნა ნ. მუსხელიშვილი, სწავლულ მდივნად – ი. ვეკუა. მათემატიკისა და მექანიკის სექცია მუშაობას შეუდგა 1933 წლის 1 ნოემბერს. 1935 წ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის ორგანიზაციის შემდეგ ეს სექცია გადატანილ იქნა ფილიალში და მის ბაზაზე დაარსდა მათემატიკის ინსტიტუტი, ხოლო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ორგანიზაციის შემდეგ (1941 წ.) იგი გახდა მეცნიერებათა აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტი, რომელსაც 1941 წლამდე ხელმძღვანელობდა ვ. კუპრაძე, ხოლო 1941 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე (1976 წლის 15 ივლისი) – ნ. მუსხელიშვილი. ინსტიტუტს 1944 წელს მიენიჭა ა. რაზმაძის სახელი. ეს ინსტიტუტი გადაიქცა ქართული მათემატიკური სკოლის ძირითად ბაზად, რომელმაც თავი მოუყარა შემოქმედებითი უნარის მქონე მათემატიკოსებს და შეუქმნა მათ კოლექტიურად მუშაობის ხელსაყრელი პირობები. იმისათვის, რომ ხელი შეწყობოდა ჩვენში სხვა დარგების განვითარებას და გაღრმავებულიყო მუშაობა უკვე დამკვიდრებულ თემატიკაში, ნ. მუსხელიშვილის ინიციატივით ინსტიტუტმა სხვადასხვა დროს კონსულტანტებად მოიწვია გამოჩენილი საბჭოთა მათემატიკოსები – ს. ბერნშტეინი, მ. ლავრენტიევი, ვ. სმირნოვი, ა. კოლმოგოროვი, მ. კელდიში, პ. ალექსანდროვი და სხვები.

ინსტიტუტის დაარსებასთან დაკავშირებით მოხდა არსებითი გარდატეხა ახალგაზრდა მეცნიერთა კადრების მომზადების საქმეში, საფუძველი ჩაეყარა კადრების სისტემატურ მომზადებას ადგილზე; მათი საკვალიფიკაციო შრომების უმრავლესობის თემატიკა დაკავშირებული იყო ნ. მუსხელიშვილის მიერ დანერგილ პრობლემატიკასთან. ამ პერიოდიდან მოყოლებული მოსკოვსა და ლენინგრადში ახალგაზრდები იგზავნებოდნენ მათემატიკის მხოლოდ იმ დარგში, რომელიც

ინსტიტუტში ჯერ კიდევ არ იყო სათანადო დონეზე. დღეს საქართველოში სამეცნიერო კვლევა-ძიება თანამედროვე მათემატიკის თითქმის ყველა დარგში ამა თუ იმ ინტენსივობით წარმოებს.

ორმოცდაათიან წლებში, როცა დღის წესრიგში მწვავედ დადგა გამოთვლით მათემატიკასა და გამოთვლით ტექნიკაში მუშაობის ფართოდ გაშლის ამოცანა, დაისვა საკითხი ამ მიზნის განსახორციელებლად სპეციალური დანიშნულების მათემატიკის მეორე ინსტიტუტის ორგანიზაციისა. 1956 წ. ნ. მუსხელიშვილის ინიციატივით, ძირითადად ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტის თანამშრომელთა ერთი ჯგუფის ბაზაზე, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიაში შეიქმნა გამოთვლითი ცენტრი, რომელიც ამჟამად ნ. მუსხელიშვილის სახელს ატარებს. ა. რაზმაძის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტმა აქტიური მონაწილეობა მიიღო აგრეთვე თბილისის უნივერსიტეტის ი. ვეკუას სახ. გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის ორგანიზაციაში.

ნ. მუსხელიშვილმა დიდი ამაგი დასდო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ჩამოყალიბებასა და შემდგომ განვითარებას, 1935-1938 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის თავმჯდომარის მოადგილე, ხოლო 1938 – 1941 წწ. – თავმჯდომარე. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ორგანიზაციისთანავე (1941) იგი ხდება აკადემიის პრეზიდენტი და ამ თანამდებობაზე უცვლელად მუშაობს 1972 წლამდე, ხოლო ამის შემდეგ მას ირჩევენ საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო პრეზიდენტად.

ნ. მუსხელიშვილი აქტიურ მონაწილეობას იღებდა სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის მუშაობაშიც. ოცდაათიან წლებში იგი ამ აკადემიის სტეკლოვის სახელობის მათემატიკის ინსტიტუტში თანამშრომლობს, ხოლო 1942-1953, 1957-1972 წლებში სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის წევრია.

1957 წელს ნ. მუსხელიშვილი არჩეულ იქნა თეორიული და გამოყენებითი მექანიკის სსრკ ნაციონალური კომიტეტის თავმჯდომარედ. ამ მოვალეობას იგი ასრულებდა სიცოცხლის უკანასკნელ დღემდე.

დიდი სამეცნიერო მოღვაწეობის პარალელურად ნ. მუსხელიშვილი ნაყოფიერ საზოგადოებრივ მოღვაწეობასაც ეწეოდა. იგი იყო უმაღლესი საბჭოს ყველა მოწვევის დეპუტატი 1972 წლამდე. არაერთხელ ყოფილა სკკპ და საქართველოს კომპარტიის ყრილობათა დელეგატი, საქ. კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრი.

ნ. მუსხელიშვილი დაჯილდოებული იყო ლენინის 6 ორდენით, ოქტომბრის რევოლუციის ორდენით, შრომის წითელი დროშის ორდენით და მედლებით.

ქვემოთ მოკლედ მიმოვიხილავთ ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო მემკვიდრეობის ძირითად მიღწევებს, რომლებმაც საგრძნობი გავლენა მოახდინეს სათანადო პრობლემების განვითარებაზე.

ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო გამოკვლევების დიდი ნაწილი მიძღვნილია მექანიკისა და მათემატიკის შემდეგი სამი პრობლემისადმი: 1) დრეკადობის თეორიის ბრტყელი ამოცანები; 2) ერთგვაროვანი და შედგენილი ძელების გრეხა და ღუნვა; 3) სინგულარული ინტეგრალური განტოლებანი და ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანები.

დრეკადობის თეორიის ბრტყელი ამოცანები. ასეთი ამოცანის ქვეშ ესმით დრეკადი სხეულის ისეთი დეფორმაციის შესწავლა, როცა სხეულის ნაწილაკები რაღაც სიბრტყის პარალელურად გადაადგილდებიან და, გარდა ამისა, დეფორმაციის სურათი ამ სიბრტყის პარალელურ სიბრტყეში ერთნაირია.

დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ძირითად სასაზღვრო ამოცანებს ჩვეულებრივ უწოდებენ სხეულის დრეკადი წონასწორობის განსაზღვრის ამოცანას იმ პირობით, რომ: საზღვარზე მოცემულია გარე ძაბვების ველი (პირველი ძირითადი ამოცანა), საზღვარზე მოცემულია გადაადგილებათა ველი (მეორე ძირითადი ამოცანა), საზღვრის ერთ ნაწილზე მოცემულია ძაბვების ველი, ხოლო დანარჩენზე – გადაადგილებათა ველი (ძირითადი შერეული ამოცანა).

როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, ნ. მუსხელიშვილის მიერ

დრეკადობის თეორიის ამოცანების ამოსახსნელად დამუშავებული მეთოდებისათვის დამახასიათებელია კომპლექსური ცვლადის ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სისტემატური გამოყენება. ამ გამოყენების საფუძველს წარმოადგენს შემდეგი მეტად მნიშვნელოვანი ფორმულები:

$$\begin{aligned}
 2\mu (u + iv) &= x\varphi(z) - \overline{z\varphi'(z)} - \psi(z), \\
 X_x + Y_y &= 2[\varphi'(z) + \overline{\varphi'(z)}], \\
 Y_y - X_x + 2iX_y &= 2[\overline{z}\varphi''(z) + \psi'(z)],
 \end{aligned}
 \tag{1}$$

სადაც u, v გადაადგილების ვექტორის კომპონენტებია, X_x, Y_y, X_y -ძაბვის ტენზორის კომპონენტებია, $x = (\lambda + 3\mu)/(\lambda + \mu)$, სადაც λ, μ ლამეს მუდმივებია, ხოლო φ, ψ - ანალიზური ფუნქციები დრეკადი სხეულის მიერ დაკავებულ S არეში. (1) ფორმულებს მიაგნო გ. კოლოსოვმა 1909 წ., შემდეგში ამ ფორმულების მართებულობა დაასაბუთა ნ. მუსხელიშვილმა, როცა S მრავლადბმული სასრული ან უსასრულო არეა.

$$a\varphi(t) - t\varphi'(t) + \overline{\psi(t)} = f(t),
 \tag{2}$$

(1) ფორმულების გამოყენებით ბრტყელი დრეკადობის თეორიის ამოცანების ამოსხნა მიიყვანება ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის შემდეგ სასაზღვრო ამოცანაზე: ვიპოვოთ S არეში ისეთი φ და ψ - ანალიზური ფუნქციები, რომლებიც S არის საზღვარზე აკმაყოფილებენ პირობას სადაც a ნამდვილი მუდმივია (სხეულის დრეკად მუდმივებზე დამოკიდებული), ხოლო f ცნობილი ფუნქცია.

ამ ამოცანის ამოსახსნელად ნ. მუსხელიშვილმა დაამუშავა რამდენიმე მეთოდი. ამ მეთოდთაგან ერთ-ერთი პირველი არსებითად ემყარება S არის კონფორმულად გადასახვას წრეზე $|\zeta| < 1$ და წრეში სამიებელი ფუნქციის ხარისხოვან მწკრივად

წარმოდგენას. გასაგებია, ამ შემთხვევაში იგულისხმება, რომ S არე მარტივადბმულია. ამ გზით ამოცანის ამოხსნისას ალგებრულ განტოლებათა უსასრულო ალგებრული სისტემის ნაცვლად განტოლებათა სასრულ სისტემასთან გვაქვს საქმე. ეს ასეა, მაგალითად, როცა კონფორმულად გადამსახველი ფუნქცია მრავალწევრია.

ნ. მუსხელიშვილის მიერ დამუშავებული მეორე მეთოდი (2) ამოცანის ამოხსნელად ემყარება კონფორმულ ასახვას და გარკვეულ ფუნქციონალურ ან ფრედჰოლმის ინტეგრალურ განტოლებებს თუ S არის $|\zeta| < 1$ წრეზე გადამსახველ ფუნქციას აღვნიშნავთ ω -ით, მაშინ (2) სასაზღვრო პირობა მიიღებს ასეთ სახეს:

$$\alpha \Phi(t) - \frac{\omega(t)}{\omega'(t)} \overline{\Phi'(t)} - \overline{\Psi(t)} = g(t), \quad |t|=1.$$

ამ ამოცანის ამოხსნა დაიყვანება ფუნქციონალურ განტოლებაზე

$$\alpha \Phi(\xi) - \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{\omega(t) - \omega(\xi)}{\omega'(t)(t-\xi)} \overline{\Phi'(t)} dt = A(\xi), \quad |\xi| < 1, \quad (4)$$

სადაც

$$A(\xi) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{g(t)}{t-\xi} dt.$$

ფუნქციონალური განტოლება (4) საშუალებას იძლევა რიგ შემთხვევაში მარტივად აიგოს ამოცანის ზუსტი ამონახსნი. ეს ასეა, მაგალითად, როცა გადამსახველი ფუნქცია ω რაციონალურია. ამ შემთხვევაში (4) ტოლობის მარცხნივ მონაწილე ინტეგრალი რაციონალურ ფუნქციას წარმოადგენს, რომელიც დამოკიდებული იქნება Φ საძიებელი ფუნქციის ხარისხოვანი გამწვრივების

კოეფიციენტთა სასრულ რაოდენობაზე. ამ კოეფიციენტების განსასაზღვრავად ვიღებთ ალგებრულ განტოლებათა სასრულ სისტემას, საიდანაც ისინი განისაზღვრებიან ცალსახად. როცა Φ ფუნქცია მოძებნილია, ψ -ს ვიპოვით (3) ტოლობის გამოყენებით. ამ გზით ნ. მუსხელიშვილმა დაამტკიცა მნიშვნელოვანი დებულება, რომ დრეკადობის ბრტყელი ამოცანა ისეთი S არისათვის, რომელიც რაციონალური ფუნქციით გარდაისახება წრეზე, ამოიხსნება კვადრატურებისა და სასრულ წრფივ ალგებრულ განტოლებათა სისტემის საშუალებით.

ეს მეთოდი პრაქტიკული თვალსაზრისით საკმაოდ ზოგადი და იმავე დროს ეფექტურია, როცა S მარტივად მზღული სასრული ან უსასრულო არეა. მართლაც, როგორც ცნობილია, ასეთი არე წინასწარ დასახელებული სიზუსტით შეიძლება რაციონალური ფუნქციის საშუალებით კონფორმულად გადავსახოთ წრეზე. ამიტომ, თუ გამოვიყენებთ მიახლოებით კონფორმულად გადასახვის კარგად დამუშავებულ წესებს, ნ. მუსხელიშვილის ზემოაღნიშნული მეთოდი საშუალებას მოგვცემს ამოცანის ამოხსნა დავიყვანოთ "რიცხვამდე".

ნ. მუსხელიშვილმა აჩვენა, რომ როცა კონფორმულად გადამსახველი ფუნქცია არაა რაციონალური, მაშინ (4) ფუნქციონალური განტოლება საშუალებას იძლევა ავაგოთ ფრედჰოლმის მეორე გვარის ინტეგრალური განტოლება და ამ უკანასკნელის გამოკვლევის საშუალებით დავამტკიცოთ დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ძირითადი სასაზღვრო ამოცანების ამონახსნის არსებობა საკმაოდ ფართო კლასის მარტივად მზღული არეების შემთხვევაში. შევნიშნავთ, რომ ამ გზით პირველად იქნა მკაცრად დამტკიცებული ძირითადი სასაზღვრო ამოცანების ამოხსნის არსებობა მარტივად მზღული უსასრულო არის შემთხვევაში, ამასთანავე ნ. მუსხელიშვილმა დააზუსტა ამოცანის დასმა და გაასწორა ზოგიერთი უზუსტობა, რომელიც მისმა წინამორბედებმა დაუშვეს.

1934 წელს ნ. მუსხელიშვილმა შეიმუშავა დრეკადობის თეორიის სასაზღვრო ამოცანების ამოხსნის უფრო ზოგადი მეთოდი. ეს მეთოდი საშუალებას გვაძლევს (2) ამოცანა (და,

მაშასადამე, დრეკადობის ბრტყელი თეორიის ძირითადი ამოცანები) კოშის ტიპის ინტეგრალების მეშვეობით მივიყვანოთ (როცა S არეს საზღვარი L საკმაოდ გლუვია) შემდეგი სახის მარტივი, მეორე გვარის ფრედჰოლმის ინტეგრალურ განტოლებამდე:

$$\begin{aligned}
 & -a\overline{\varphi(t)} + \frac{a}{2\pi i} \int_L \overline{\varphi(t)} \, d \log \frac{t-t_0}{\bar{t}-\bar{t}_0} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \varphi(t) \, d \frac{\bar{t}-\bar{t}_0}{t-t_0} = \\
 & = -\frac{1}{2} \overline{f(t_0)} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{\overline{f(t)}}{t-t_0} \, dt, \quad t_0 \in L, \quad (5)
 \end{aligned}$$

როგორც ვხედავთ ინტეგრალური განტოლების გული ცხადადაა აგებული ელემენტარული ფუნქციებით. ამ გზით წარმოიშვა შესაძლებლობა დრეკადობის თეორიის სასაზღვრო ამოცანები შევისწავლოთ ნებისმიერი სასრული ბმულობის არეებისათვის.

ვინაიდან (5) ინტეგრალური განტოლების გულს მარტივი აგებულება აქვს, ამიტომ ეს განტოლება საშუალებას გვაძლევს მისი ამონახსნის ასაგებად გამოვიყენოთ მიახლოებითი მეთოდები.

5. მუსხელიშვილს, გარდა ძირითადი სასაზღვრო ამოცანებისა, შესწავლილი აქვს სხვადასხვა დასმით განხილული შერეული ამოცანაც. ასე, მაგალითად, მან გამოიკვლია ამოცანა, როცა საზღვარზე გარე ძალთა მხები კომპონენტი ისპობა, ხოლო გადაადგილების ნორმალური კომპონენტი მოცემული ფუნქციაა. ეს ამოცანა მან ეფექტურად ამოხსნა ისეთი სასრული ან უსასრულო არეებისათვის, რომლებიც რაციონალური ფუნქციების საშუალებით კონფორმულად აისახება წრეზე.

გამოყენებით ამოცანებში, მაგალითად, ნგრევის მექანიკაში, განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს დრეკადი ნახევარ-სიბრტყის და ერთ წრფეზე დალაგებული სწორხაზოვანი ჭრილების მქონე სიბრტყის შემთხვევაში დრეკადობის თეორიის

ამოცანების ამოხსნის ნ. მუსხელიშვილისეული მეთოდი, რომელიც მან შეიმუშავა 40-იან წლებში. მეთოდი ემყარება კომპლექსური პოტენციალების ანალიზურ გაგრძელებას და დრეკადობის თეორიის ამოცანების დაყვანას ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის ისეთ სასაზღვრო ამოცანაზე, რომელიც ცხადი სახით ამოიხსნება. ეს მეთოდი, რომლის სხვადასხვა ვარიანტი დღემდე ხშირად გამოიყენება, წარმოადგენს თანამედროვე ბზართა თეორიის თეორიულ საფუძველს.

ერთგვაროვანი და შედგენილი ძელების გრეხა და ღუნვა. მნიშვნელოვანი შედეგები აქვს ნ. მუსხელიშვილს ერთგვაროვანი და არაერთგვაროვანი ძელების ღუნვისა და გრეხის ამოცანებში. ერთგვაროვანის შემთხვევაში ეს ამოცანა, რომელიც პირველად შეისწავლა სენ-ვენანმა, მიიყვანება დირიხლეს ამოცანის ერთ კერძო სახემდე. ამ უკანასკნელის ამოსახსნელად ნ. მუსხელიშვილმა მოგვცა ფორმულა, რომელიც რიგ კერძო შემთხვევაში (მაგალითად, როცა არის წრეზე კონფორმულად გადამსახავი ფუნქცია რაციონალურია) ეფექტურ შედეგს გვაძლევს.

ნ. მუსხელიშვილმა საგრძნობლად განაზოგადა სენ-ვენანის ამოცანა. მან პირველმა შეისწავლა გრეხისა და ღუნვის ამოცანები ისეთი პრიზმატული სხეულებისათვის, რომლებიც შედგენილია სხვადასხვა მასალისაგან გაკეთებული ერთგვაროვანი პრიზმატული ძელებისაგან; იგულისხმება, რომ ეს უკანასკნელნი შეკავშირებულია ერთიმეორისაგან გვერდითი ზედაპირების გასწვრივ. ამასთან ყოველ შემადგენელ ძელს თავისი დრეკადობის მუდმივები მოეპოვება. ზოგად შემთხვევაში შედგენილი ძელის გრეხის ამოცანის ამოხსნა მიყვანილია ფრედჰოლმის ტიპის ინტეგრალურ განტოლებამდე და დამტკიცებულია ამ უკანასკნელის ამონახსნის არსებობა. რაც შეეხება შედგენილი ძელის ღუნვის ამოცანას, ნ. მუსხელიშვილმა შეისწავლა იმ შემთხვევაში, როცა შემადგენელ ძელთათვის პუასონის კოეფიციენტები ერთი და იგივეა. აღნიშნული ამოცანების ამოხსნის ზოგადი მეთოდების დამუშავებასთან ერთად, ნ. მუსხელიშვილმა შემოგვთავაზა რიგი სხვა კერძო ხასიათის ხერხი, რომლებიც

სამუალებას იძლევა ამოვხსნათ ბევრი, პრაქტიკულად საინტერესო ამოცანა.

სინგულარული ინტეგრალური განტოლებანი და ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანები. ნ. მუსხელიშვილის გამოკვლევათა ერთი ვრცელი ციკლი შეეხება ანალიზურ ფუნქციათა თეორიის შემდეგ სასაზღვრო ამოცანებს:

$$\Phi^+(t) = G(t)\Phi^-(t) + g(t), \quad t \in L, \quad (6)$$

$$a(t)u(t) - b(t)v(t) = c(t), \quad t \in L \quad (7)$$

და

კომის გულიან სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებებს

$$A(t_0)\varphi(t_0) + \int_L \frac{K(t_0, t)\varphi(t)dt}{t-t_0} = f(t_0), \quad t_0 \in L. \quad (8)$$

(6) ამოცანას ნ. მუსხელიშვილი უწოდებს წრფივი შეუღლების ამოცანას, ხოლო (7) - რიმან-ჰილბერტის ამოცანას.

(6)ამოცანაში Φ_+ , Φ_- აღნიშნავს L წირის გასწვრივ გაჭრილ კომპლექსურ სიბრტყეზე საძიებელი ანალიზური ფუნქციის სასაზღვრო მნიშვნელობებს მარცხნიდან და მარჯვნიდან L -ზე დადებითი მიმართულების მიმართ. G , g — ცნობილი ფუნქციებია L -ზე განსაზღვრული. (7) ამოცანაში u , v აღნიშნავს L მარტივი შვერული წირით შემოსაზღვრულ არეში საძიებელი ანალიზური ფუნქციის $\Phi = u + iv$ ნამდვილი და წარმოსახვითი ნაწილების სასაზღვრო მნიშვნელობებს, a , b , c — L -ზე განსაზღვრული ცნობილი ფუნქციებია. (8) განტოლებაში A , K , f — ცნობილი ფუნქციებია, φ — საძიებელი ფუნქციაა და განტოლებაში მონაწილე არასაკუთრივი ინტეგრალი განხილულია კომის მთავარი მნიშვნელობის აზრით.

საჭიროა შევნიშნოთ, რომ (6), (7) ამოცანების, ისევე როგორც (8) განტოლების შესწავლა დამოკიდებულია იმ პირობებზე,

რომელთაც ამოცანებსა და განტოლებაში მონაწილე ცნობილ და საძიებელ ელემენტებს ვუქვემდებარებთ. ამჟამად აღნიშნულ პირობებს ხშირად უწოდებენ «კლასიკურს», როცა L -ზე განსაზღვრული ფუნქციები, ისევე როგორც საძიებელი ფუნქცია (8) განტოლებაში, ჰოლდერის აზრით, უწყვეტი ან უბან უწყვეტი არიან, L – მარტივი გლუვი წირია, ხოლო საძიებელი ფუნქცია Φ (6), (7) ამოცანებში უწყვეტად გაგრძელებადია L -ის ყოველ წერტილზე, გარდა, შესაძლოა, წერტილთა სასრული სიმრავლის $\{c\}-L$, რომელთა მიდამოში იგი აკმაყოფილებს პირობებს:

$$|\Phi(z)| < \frac{\text{const}}{|z-c|^\alpha}, \quad 0 \leq \alpha = \text{const} < 1.$$

ასეთ ანალიზურ Φ ფუნქციას ნ. მუსხელიშვილი უწოდებს უბან-უბან ჰოლომორფულ ფუნქციას L საზღვრის წირით.

ტ. კარლემანმა 1922 წ. მიუთითა მნიშვნელოვან იდეაზე, რომელსაც (8) განტოლება დაყავს (6) სასაზღვრო ამოცანაზე იმ შემთხვევაში, როცა (8) განტოლების გული K არაა დამოკიდებული t ცვლადზე (ე. ი. როცა (8) განტოლება არის ე. წ. დამახასიათებელი სინგულარული ინტეგრალური განტოლება). ამ იდეამ (8) განტოლების გამოკვლევის ამოცანა მჭიდროდ დაუკავშირა (6) ამოცანას.

დამახასიათებელი სინგულარული ინტეგრალური განტოლების ამონახსნთა ეფექტურად (კვადრატურებში) აგების სურვილმა, ისევე როგორც რიგი მათემატიკური ფიზიკის ამოცანის შესწავლის ინტერესებმა, ბუნებრივად მოითხოვა აგვეო ანალიზურ ფუნქციათა სასაზღვრო ამოცანების თეორია ყველა შესაძლო კლასიკურ შეზღუდვაში. ნ. მუსხელიშვილის გამოკვლევებამდე, (6) ამოცანა შესწავლილი ჰქონდა თ. გახოვს (1937 წ.) კლასიკურ შეზღუდვებში, როცა L ერთი შეკრული მარტივი წირია, G , g ყველგან L -ზე აკმაყოფილებს ჰოლდერის პირობებს და $G \neq 0$. იმ შემთხვევის განხილვისას, როცა L გახსნილი წირია (ან ასეთი წირების სასრული ერთობლიობაა), თ. გახოვი წააწყდა სერიოზულ დაბრკოლებას; ამასთან დაკავშირებით ნ. მუსხელიშვილმა შემოიღო ფუნქციათა H^* კლასი. L გახსნილ

წირთა ერთობლიობაზე ფუნქცია $\varphi \in H^*$ თუ იგი აკმაყოფილებს ჰოლდერის პირობას ყველგან, გარდა, შეიძლება, ბოლო წერტილებისა, ხოლო ნებისმიერი c ბოლო წერტილის მიდამოში $\varphi(t) = (t-c)^{\alpha} \varphi(t)$ სადაც φ აკმაყოფილებს ჰოლდერის პირობას c ბოლო წერტილის ჩათვლით და $0 \leq \alpha < 1$. ნ. მუსხელიშვილმა დაწვრილებით შეისწავლა კოშის ტიპის ინტეგრალი და კოშის სინგულარული ინტეგრალი კოშის გულით, როცა მათი სიმკვრივები H^* კლასს ეკუთვნის. დადგინდა ზუსტი ფორმულები, რომელნიც აღწერენ აღნიშნულ ინტეგრალთა ყოფაქცევას ბოლო წერტილების მიდამოებში. კერძოდ, დამტკიცდა, რომ H^* ფუნქციონალური კლასი ინვარიანტულია კოშის გულიანი სინგულარული ინტეგრალით წარმოქმნილი ოპერატორის მიმართ. ამ შედეგებმა საშუალება მისცეს ნ. მუსხელიშვილს აეგო (6) სასაზღვრო ამოცანის სრული თეორია კლასიკურ შეზღუდვებში, როცა L გახსნილ, არაგადამკვეთ, მარტივ წირთა ერთობლიობაა. ამასთან, მოხერხდა ინდექსის ცნებისა და ამონახსნთა კლასების ისეთი განსაზღვრა, რომ ამოცანის ყველა ამონახსნის ერთობლიობა ცხადად იქნა წარმოდგენილი (კოშის ტიპის ინტეგრალებით) მსგავსად ფორმულისა, რომელიც აგებული იყო შეკრული L წირის შემთხვევაში. ამ შედეგზე და ზემოაღნიშნულ კარლემანის იდეაზე დაყრდნობით, ნ. მუსხელიშვილმა ააგო ცხადი სახით (კოშის სინგულარული ინტეგრალების საშუალებით) დამახასიათებელი სინგულარული ინტეგრალური განტოლების და მასთან მიკავშირებული განტოლების ყველა ამონახსნი, როცა L – არაგადამკვეთ გახსნილ, მარტივ წირთა ერთობლიობაა, შემდეგ, ასეთივე L კონტურისათვის მან დ. კვესელავასთან ერთად დაადგინა ნეტერის თეორემები ზოგადი (8) განტოლების შემთხვევაში.

შემდეგში ნ. მუსხელიშვილმა მოხსენებული შედეგები განაზოგადა იმ შემთხვევაზე, როცა L ნებისმიერი უბან-უბან გლუვი წირია (ე. ი. როცა L გაერთიანებაა გახსნილი გლუვი წირებისა, რომელთაც წყვილ-წყვილად შეიძლება საერთო ჰქონდეთ მხოლოდ ბოლო წერტილები).

ნ. მუსხელიშვილმა ნ. ვეკუასთან ერთად ი. პლემელის

ერთი გამოკვლევის (1908 წ.) არსებითი შევსებისა და განვითარების გზით ააგო (6) ამოცანის სრული თეორია კლასიკურ შეზღუდვებში, როცა Φ საძიებელი ვექტორ-ფუნქციაა, G მოცემული არაგანსაკუთრებული მატრიც-ფუნქციაა L - ზე შეკრულ წირზე, g მოცემული ვექტორ-ფუნქციაა L - ზე. სკალარული შემთხვევისაგან განსხვავებით. ერთგვაროვანი ამოცანა (6) (ე. ი. როცა $g = 0$) ვექტორულ შემთხვევაში, საზოგადოდ, არ იხსნება ცხადად კვადრატურებში. ამ ამონახსნთა აგება მოითხოვს გარკვეულ ინტეგრალურ განტოლებათა სისტემის ამონახსნთა აგებას. მიუხედავად ამისა, ნ. მუსხელიშვილმა შეძლო აეგო ცხადი ფორმულა (6) ამოცანის ინდექსის გამოსათვლელად. ამ შედეგებზე დაყრდნობით, აღნიშნულმა ავტორებმა ააგეს სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებათა სისტემების თეორია.

იმ შედეგებიდან, რომლებიც ნ. მუსხელიშვილმა დაადგინა (7) ამოცანასთან დაკავშირებით, აღნიშნავთ მის სრულ გამოკვლევას კლასიკურ შეზღუდვებში, როცა მოცემულ a, b, c ფუნქციებს სასრული რაოდენობის პირველი გვარის წყვეტის წერტილები მოეპოვება; აღნიშნავთ აგრეთვე კავშირის დადგენას, რომელიც არსებობს (6) და (7) ამოცანებს შორის, როცა L წრეწირია.

როგორც უკვე აღინიშნა, ნ. მუსხელიშვილის შედეგებმა, რომელთა მოკლე მიმოხილვა ზემოთაა მოტანილი, უდიდესი გავლენა მოახდინა სათანადო პრობლემათა თეორიის განვითარებაზე როგორც ჩვენს კავშირში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. ნ. მუსხელიშვილის მონოგრაფიების გამოქვეყნების შემდეგ, რომლებიც ითარგმნა და გამოიცა უცხოეთში ინგლისურ და გერმანულ ენებზე, მთელ მსოფლიოში საგრძნობლად გაფართოვდა სამეცნიერო კვლევა-ძიებითი მუშაობა ამ მონოგრაფიების თემატიკაზე, ისევე როგორც ამ თემატიკასთან ახლოს მდგომ პრობლემებზე. ამ უკანასკნელთა შორის დავასახელებთ: ერთგანზომილებიან სინგულარულ განტოლებებს, რომლებიც, ჰაუსდორფის აზრით, არ არიან ნორმალურად ამოხსნადი; სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებებს არადიაგონალური განსაკუთრებულობებით, მრავალგანზომილე-

ბიან სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებებს. ვინერ-ჰოპფის განტოლებებს და სხვ.

ა. ბიწაძე, ბ. ხვედელიძე

NIKO MUSKHELISHVILI

(A brief review of his scientific and public activities)

Niko I. Muskhelishvili, an outstanding mathematician and mechanic, is widely known to scientists and specialists all over the world. He was one of the founders of the celebrated Soviet school of the theory of elasticity and the recognized head of mechanics in our country; he was the originator and mastermind of a large mathematical centre in Georgia. Muskhelishvili was also the first and permanent President of the Academy of Sciences of the Georgian SSR – a position he held for over 30 years. Through these activities he influenced greatly the development of science in our country.

N. I. Muskhelishvili holds a place of high esteem in the ranks of celebrated Georgian public figures whose lives will always serve as a model for the generations to come. On 20 July 1976 his body was interred by the grateful Georgian people at the Mtatsminda pantheon of the celebrated sons of Georgia.

Muskhelishvili was born on February 16, 1891 in Tbilisi into the family of a military engineer. Having finished the gymnasium in Tbilisi, he entered the Faculty of Physics and Mathematics at St. Petersburg University in 1909. After graduating in 1914, he became a professor at the Chair of Mechanics. At that time the Chair of Mechanics was directed by the well-known scientist D. K. Bobylev. In his research Professor G. V. Kolosov, who served at the same chair, successfully applied the methods of the theory of functions of a complex variable to solve problems of elasticity. These subjects attracted young Muskhelishvili and already in 1915 his first study (in collaboration with G. V. Kolosov) «On the equilibrium of elastic circular discs» appeared. In this work an explicit solution of the basic boundary value problem of the plane elasticity of a circular region was given. Muskhelishvili's intensive research in the mathematical theory of elasticity and mathematical physics dates from that time. At the same time he embarked on active educational work which lasted throughout his life. While in Petrograd, he taught mathematics and

mechanics at the University and at some higher technical schools of the then capital of Russia.

In 1920 Muskhelishvili accepted an invitation of the Academic Council of Tbilisi University and headed the Chair of Mechanics. On returning to his homeland, on the one hand, he vigorously continued his scientific work which he had begun in Russia and, on the other; he embarked, along with A. M. Razmadze, G. N. Nikoladze and A. K. Kharadze, on active public and educational activity with a view to organizing higher physical, mathematical and technical education in Georgia. Muskhelishvili conducted able scientific and organizational work as Dean of the Polytechnical Faculty of Tbilisi University (1926-1928), as Pro-Rector of the Georgian Polytechnical Institute (1928-1930) and as Dean of the Faculty of Physics and Mathematics – first at the Pedagogical Institute and then at Tbilisi University (1930-1936).

In the process of his teaching activity Muskhelishvili wrote three original textbooks for students in Georgian: in analytical geometry (1922), theoretical mechanics, Part I, statics (1926), and Part II, kinematics (1928). Later his textbook in analytical geometry was reprinted several times in Russian, in Moscow, and has been used until quite recently in all higher schools of the Soviet Union.

In 1922 Muskhelishvili's first monograph «Application of Cauchy Type Integrals to Some Problems of Mathematical Physics» was published in French by Tbilisi University Press. In the same year he was elected professor on the basis of this work.

It should be noted that from the very beginning of his scientific work Muskhelishvili was interested in problems of mathematics which arise in mechanics, physics, engineering and natural sciences. In this he was clearly influenced by the glorious traditions of the St. Petersburg mathematical school where he studied and his creative talent flourished. These traditions stemmed from such outstanding representatives of the above-mentioned school as Euler, Ostrogradsky, Chebyshev, Lijapunov, Markov, Steklov and others. Through his research Muskhelishvili contributed much to the development of the traditions of the Petersburg Mathematical School.

Already in pre-Revolutionary Russia it was convincingly shown by N. E. Zhukovski and S. A. Chaplygin in their basic studies in hydroaeromechanics that the analytic function theory of a complex variable contains great potentialities for the solution of a number of important applied problems. Their idea was later successfully confirmed by the studies of G. V. Kolosov and N. I. Muskhelishvili on the theory of elasticity. In this respect Muskhelishvili's second monograph «Some basic problems of the mathematical theory of elasticity», published by the Academy of Sciences of the USSR in 1933 was of particular importance. Later it was reprinted four times and had a tremendous influence on the development of the mathematical theory of elasticity (particularly the plane theory) both in the Soviet Union and abroad. Many of the prominent representatives of the mathematical theory of elasticity that appeared in the field during the past half a century were either Muskhelishvili's pupils or had been brought up on his works. It is worth recalling here that in the 30s Muskhelishvili often lectured on the theory of elasticity before students and post-graduates in Leningrad.

Investigation of problems of elasticity by recourse to the methods of the theory of analytical functions of a complex variable convinced Muskhelishvili that a better adjustment of the above methods to the study of problems of mathematical physics called for the construction of a general theory of the boundary value problems of analytic functions of a complex variable and closely connected one-dimensional singular integral equations with the Cauchy kernel. Muskhelishvili began researching these problems in the late 30s, and subsequently, in the early 40s, he organized a seminar in Tbilisi on the Cauchy type integral theory and its applications. That seminar played a leading role in the construction of the theory of boundary value problems of the theory of functions and that of singular integral equations. The main results achieved at the seminar were presented by Muskhelishvili in his third monograph «Singular Integral Equations*», first published in Moscow in 1946 (later it was reprinted twice). This monograph greatly affected the further development of a number of fields of modern mathematics, mechanics and physics. In it a complete theory of the boundary value problems of analytic functions and

singular integral equations with the Cauchy kernel was constructed in the classes of Holder functions.

The main results contained in the above monographs of N. O. Muskhelishvili will be discussed below. However, we shall note here that his scientific work was characterized by a wide and systematic application of the methods of complex analysis in studying an important class of problems of mathematical physics. In particular, he succeeded in constructing a fairly complete theory of plane problems of the mathematical theory of elasticity. Two cardinal points should be noted in Muskhelishvili's scientific work which greatly influenced the future development of the theory of boundary value problems of elliptic equations. Thus, it was convincingly shown that in order to study the boundary value problems of harmonic and bi-harmonic differential equations successful use could be made of general representations of solutions of these equations, being constructed by means of analytic functions of a complex variable. Thereby Muskhelishvili refuted the view of some well-known mathematicians that general representations of the solutions of differential equations in partial derivatives are useless in the study of boundary value problems. At the same time he showed that the Cauchy type integrals and integral equations with the Cauchy kernel often prove to be a more convenient, and in a number of cases, more effective tool for the solution of plane problems of mathematical physics than is the classical method of harmonic potentials and Fredholm integral equations.

In 1933, for his contributions to the development of the mathematical theory of elasticity Muskhelishvili was elected Corresponding Member of the Academy of Sciences of the USSR. His new general method for the solution of plane boundary value problems of elasticity was recognized as an outstanding achievement, and in 1939 Muskhelishvili was elected a Full Member of the Academy of Sciences of the USSR. In 1941, for the monograph «Some Basic Problems of the Mathematical Theory of Elasticity» he was awarded the State Prize, First Class. Further outstanding achievements in the field of the boundary value problems and the theory of singular integral equations earned him the award of the title of Hero of Socialist Labour in 1945, and a second State

Prize in 1946. In 1969, for his fundamental works in mathematics and mechanics the Turin Academy (Italy) awarded Muskhelishvili an International Prize and the «Modesto Panetti» Gold Medal. In 1970 the Slovak Academy awarded Muskhelishvili the Gold Medal, and the Presidium of the National Assembly of the People's Republic of Bulgaria decorated him with the “Order of Cyril and Methodius”, First Class, and the Order of the People's Republic of Bulgaria, First Class. In 1972 the Presidium of the Academy of Sciences of the USSR decorated Muskhelishvili with the highest award of the Academy – the M. V. Lomonosov Gold Medal. He was a member of many foreign academies of sciences and scientific societies.

Thus Muskhelishvili's scientific work earned him recognition in the Soviet Union and abroad. Frequent references to his works in various parts of the world are eloquent testimony to his services to science.

Muskhelishvili's contribution to the organization and development of the Georgian Mathematical School was quite significant. It fell to A. M. Razmadze-one of the members of the small group of prominent Georgian scientists and scholars who headed the organization of the National University to lay the foundations of higher mathematical education, as well as mathematical research in Georgia. N. I. Muskhelishvili, G. N. Nikoladze and A. K. Kharadze soon became his associates in accomplishing this noble task. In the late 20s and early 30s the young team of Georgian mathematicians suffered major setbacks. A. M. Razmadze (in 1929) and G. N. Nikoladze (in 1931) died at the peak of their creative powers. Under these circumstances Muskhelishvili shouldered the burden of organizing scientific research in mathematics in Georgia.

In the late 20s the problem of significantly increasing the scale of training skilled specialists was very acute because of the expanding network of higher educational and scientific research institutions. Since it was then impossible to train the required specialists in Georgia it was decided to send gifted graduates of Tbilisi University to Leningrad and Moscow. Thus was trained the first generation of Georgian mathematicians (I. N. Vekua, V. D. Kupradze, Sh. E. Mikeladze and others). Under Muskhelishvili's guidance this group formed the basis for

organizing the team of Georgian mathematicians joined by common scientific interests. Naturally these interests were closely connected with the problems tackled by the head of the team, i.e. with the theory of elasticity and mathematical physics. The year 1933 should be seen as the date of birth of that team, when Muskhelishvili initiated the organization of the Institute of Mathematics and Mechanic at Tbilisi University. The Institute was made up of four sections: a) mathematics and mechanics, b) theoretical physics, c) experimental physics and b) geophysics. N. I. Muskhelishvili was appointed Director of the Institute, and I. N. Vekua its Scientific Secretary. On November 1, 1933 the mathematics and mechanics section began its work. In 1939, after the formation of the Georgian Branch of the Academy of Sciences of the USSR, on the basis of that section Mathematics Institute of the Branch was created which, after the foundation of the Georgian Academy of Sciences in 1941, became the Mathematics Institute of the Academy? Until 1941 the Institute was directed by V. D. Kupradze. In the same year (1941) N. I. Muskhelishvili took over and was director till his death (July 15, 1976). The Tbilisi Mathematics Institute of the Acad. Sci. GSSR (since 1944 bearing the name of A. M. Razmadze) became the main centre of the Georgian mathematical school. The Institute attracted gifted mathematicians and created favourable conditions for their successful collective research work. To stimulate the adoption of new scientific trends and further develop the results obtained the Institute at lime, invited (on Muskhelishvili's initiative) well-known Soviet scientists as consultants: P. R. Aleksandrov, S. M. Bernstein. M. V. Keldysh, A. N. Kolmogorov, M. A. Lavrentyev, V. M. Smirnov, S. L. Sobolev and others.

The Mathematics Institute effected a breakthrough in the training of scientific workers. Systematic training of specialists was undertaken locally and the subjects of theses were connected with the problems dealt with by Muskhelishvili. From that time on, young mathematicians were as a rule sent to other cities of the Soviet Union only when a chosen speciality could not be developed locally. Thus, at present intensive scientific-research work is conducted in Georgia in almost all fields of modern mathematics.

When in the 50s the question of wide development of computational mathematics arose in Georgia, on Muskhelishvili's initiative and with the help of a group of some research workers of the A. M. Razmadze Institute of Mathematics, a Computational Centre was organized in 1956 within the Acad. Sci. GSSR. At present the Centre bears the name of N. I. Muskhelishvili. The A. M. Razmadze Mathematics Institute also played an active part in the organization of the Institute of Applied Mathematics named after I. N. Vekua.

Great was N. I. Muskhelishvili's contribution to the organization and development of the Academy of Sciences of Georgia. In 1935-1938 he was Deputy Chairman of the Georgian Branch of the Academy of Sciences of the USSR, and in 1938-1941 its Chairman. After the Georgian Academy of Sciences was organized in 1941 on the basis of the Branch he was its Permanent President till 1972. In 1972 he was elected Honorary President of the same Academy.

N. I. Muskhelishvili also took an active part in the work of the Academy of Sciences of the USSR. In the 30s he was a scientific worker of the Steklov Mathematics Institute, Acad. Sci. USSR. In 1942-1953 and 1957-1972 he was a member of the Presidium of the Academy of Sciences of the USSR.

In 1957 Muskhelishvili was elected Chairman of the National Committee on Theoretical and Applied Mechanics; he held that office till his death.

Being a distinguished scientist, Muskhelishvili also engaged in extensive state activity. He was a deputy to all the convocations of the Supreme Soviet up to 1972. More than once he was a delegate to the Congresses of the Communist Party of the USSR and the Communist Party of the Georgian SSR, a member of the Central Committee of the Communist Party of the Georgian SSR.

N. I. Muskhelishvili's versatile activities earned him high appraisal of the Communist Party and the Government. He was decorated with six Orders of Lenin, the Order of the October Revolution, the Order of the Red Banner of Labour and medals.

Below we present a brief review of the main results of N. I. Muskhelishvili's scientific work which greatly influenced the study of respective problems. For these results, on the occasion of the eightieth anniversary of his birth, Muskhelishvili was filmed to as the «pride of Soviet science».

Fundamental results were achieved by Muskhelishvili in the following problems of mechanics and mathematics: 1) Plane boundary value problems of the mathematical theory of elasticity; 2) Twisting and bending of homogenous composite bars; 3) Singular integral equations and boundary value problems of the theory of analytic functions.

Plane problems of the mathematical theory of elasticity. This involves the study of an elastic body deformation when the body particles are displaced parallel to some plane and, moreover, in the planes parallel to the previous one the deformation picture remains the same.

The following are the basic boundary value problems of the plane theory of elasticity to determine the elastic equilibrium of a body when the field of external stress are prescribed on the boundary (first basic problem), the field of displacements is given on the boundary (second basic problem), the field of stresses is given at one part of the boundary and the displacement field at the other (basic mixed problem).

As indicated above the characteristic feature of the methods developed by Muskhelishvili for the solution of problems of the elasticity theory is a systematic application of the analytic function theory of a complex variable. This application is possible due to the existence of the following remarkable formulas:

$$\begin{aligned}
 2\mu (u + iv) &= \kappa\varphi(z) - \overline{z\varphi'(z)} - \psi(z), \\
 X_x + Y_y &= 2[\varphi'(z) + \overline{\varphi'(z)}], \\
 Y_y - X_x + 2iX_y &= 2[\overline{z\varphi''(z)} + \psi'(z)],
 \end{aligned}
 \tag{1}$$

where u, v are displacement vector components, X_x, Y_y, X_y are the stress tensor components, $\kappa = (\lambda + 3\mu)/(\lambda + \mu)$, λ, μ are the Lamé constants and φ, ψ are arbitrary analytic functions in the region S occupied by an elastic body. Formulas (1) were found by G. V. Kolosov in 1909. Later on the validity of

those formulas was corroborated by Muskhelishvili for the case of multiply connected and infinite domains.

By means of the given complex representations of displacements and stresses investigation of the plane boundary value problems of the theory of elasticity is reduced to the following problem of the analytic function theory: two analytic functions φ and ψ in S are to be defined under the boundary condition

$$a\varphi(t) - t\varphi'(t) + \overline{\psi(t)} = f(t), \quad (2)$$

where a is a real constant dependent on the elastic constants of the body, and f is a function given on the boundary occupied by the elastic body.

To solve the problem Muskhelishvili proposed several methods. One of them essentially uses a conformal mapping of a simply-connected domain S onto the circle $|\zeta| < 1$ and representation of the unknown analytic functions by power series. In this way the solution of the problem is reduced to an infinite system of linear algebraic equations. But in a number of special cases the system degenerates into a finite algebraic system, e. g. when the conformal mapping function is a polynomial.

The second method developed by N. I. Muskhelishvili for the solution of problem (2) is based on conformal mapping and involves certain functional equations, in particular, the Fredholm integral equation. If ω is a function which conformally maps S onto the circle $|\zeta| < 1$, then the boundary condition (2) can be represented as

$$a\Phi(t) - \frac{\omega(t)}{\omega'(t)} \overline{\Phi'(t)} - \overline{\Psi(t)} = g(t), \quad |t| = 1. \quad (3)$$

Muskhelishvili reduces the solution of this problem to the functional equation

$$a\Phi(\xi) - \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{\omega(t) - \omega(\xi)}{\omega'(t)(t-\xi)} \overline{\Phi'(t)} dt = A(\xi), \quad |\xi| < 1, \quad (4)$$

where

$$A(\xi) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{g(t)}{t-\xi} dt.$$

In a number of cases this equation enables the construction of a fairly simple solution of the problem. This is the case if, for instance, the mapping function is rational. Then the integral term of the left-hand side of (4) is also a rational function. Expanding the unknown function Φ in a power series and substituting it in (4) we obtain a finite system of algebraic equations for the determination of the coefficients of the series. By solving this system we find Φ and then, from (4) we also obtain the other unknown function ψ . Thus, Muskhelishvili proved an important proposition that the solution of a plane problem for domains which are mapped onto a circle by rational functions can be obtained in quadratures by solving a finite system of linear algebraic equations.

From the practical point of view this method is fairly general and sufficiently effective when S is a finite or infinite simply connected domain, for such a domain can be conformally mapped by a rational function into a circle with any pre-assigned accuracy. Therefore, applying well developed techniques of approximate conformal mapping and following Muskhelishvili's method stated above, the solution of the boundary value problems of the plane theory of elasticity can always be reduced to numerical calculations.

N. I. Muskhelishvili demonstrated in the general case that the functional equation (4) enables to construct the second kind Fredholm integral equation and by means of the latter to prove the existence of the solution of the basic plane boundary value problems of elasticity for a fairly wide class of simply connected domains. Hence, Muskhelishvili was the first to prove the existence of the solution of the basic boundary value problems of plane elasticity in the case of an infinite simply connected domain. In addition, Muskhelishvili stated the problem more precisely and corrected certain discrepancies of his predecessors.

In 1934 Muskhelishvili proposed a more general method, which made it possible to reduce the solution of problem (1) (and consequently of all the basic problems of the plane theory of elasticity) by means of the

Cauchy type integrals (when the boundary) L of S is sufficiently smooth) to the solution of the following second kind simple Fredholm integral equation

$$\begin{aligned}
 -a\overline{\varphi(t)} + \frac{a}{2\pi i} \int_L \overline{\varphi(t)} d \log \frac{t-t_0}{\bar{t}-\bar{t}_0} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \varphi(t) d \frac{\bar{t}-\bar{t}_0}{t-t_0} = \\
 = -\frac{1}{2} \overline{f(t_0)} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{\overline{f(t)}}{t-t_0} dt, \quad t_0 \in L,
 \end{aligned}
 \tag{5}$$

As is seen, the kernel of this equation is constructed by means of elementary functions. Thus, the possibility emerged of investigating the boundary value problems for arbitrary finitely connected domains.

Since the kernel of Eq. (5) has a simple structure these equations can be employed also to obtain approximate solutions of related problems.

Apart from the basic boundary value problems of the plane theory of elasticity Muskhelishvili also studied mixed problems in different statements. Thus, for example, he studied the problem when the tangential component of external forces vanishes on the boundary and the normal component is a known function, He solved this problem effectively for such finite or infinite domains which can be mapped onto a circle by rational function.

In practical applications, for instance, in collapse mechanic, the method proposed by Muskhelishvili in the 40s for the solution of plane problems for an elastic half-plane (mixed and punch problems) and a plane with rectilinear cuts on a single straight line is of particular interest. The method is based on the analytic continuation of complex potentials and the reduction of the problems of the theory of elasticity to some boundary value problems of the analytic function theory which can be solved in a closed form. This method, still widely used in different variants, formed the theoretical basis of modern crack theory.

Twisting and bending of homogeneous and composite bars. A number of significant results concerning the investigation of this problem belong to N. I. Muskhelishvili. In the homogeneous case these problems (first studied by Saint-Venant) are

reduced to the solution of a particular Dirichlet problem. For the solution of the latter Muskhelishvili suggested a formula which in a number of particular cases (e. g. when a domain is conformally mapped onto a circle by a rational function) gives an effective result. He materially generalized the Saint-Venant problem, and was the first to study the twisting and bending problem of bars made of different materials. More precisely, he considered a prismatic body composed of different prismatic bars with parallel lateral surfaces along which they are soldered, each bar having its own elastic constants. In the general case the solution of the twisting problem of a composite bar is reduced to the Fredholm integral equation and its solvability is proved. As to the problem of composite bar bending, Muskhelishvili studied it in the case when Poisson's coefficients are same for each bar (further generalizations were given by other authors). Along with the development of general methods for the study of twisting and bending problems Muskhelishvili proposed a number of other special methods leading to the solution of many practically interesting problems.

Singular integral equations and boundary value problems of analytic functions. In another wide series of works Muskhelishvili studied the boundary value problems of the analytic functions.

$$\Phi^+(t) = G(t)\Phi^-(t) + g(t), \quad t \in L, \quad (6)$$

$$a(t)u(t) - b(t)v(t) = c(t), \quad t \in L \quad (7)$$

and singular integral equations with the Cauchy kernel

$$A(t_0)\varphi(t_0) + \int_L \frac{K(t_0, t)\varphi(t) dt}{t-t_0} = f(t_0), \quad t_0 \in L. \quad (8)$$

Muskhelishvili referred to Problem (6) as one of linear conjugation and to Problem (7) as one of Riemann-Hilbert.

In problem (6) Φ_+ , Φ_- denote the boundary values from the left and from the right (with respect to the chosen positive direction on L, of

the unknown function Φ , analytic on a complex plane cut along L ; G, g are functions given on L . In problem (7) u, v denote the real and imaginary parts of the unknown function $\Phi = u + iv$, analytic in a domain bounded by a simple closed contour L ; and a, b, c are the known functions on L . In Eq. (8) A, K, f are the known functions on L , φ is an unknown function and the integral is understood in the sense of the Cauchy principal value.

It should be noted that investigation of Problems (6), (7) as well as Eq. (8) depends materially on the restrictions imposed on the given and unknown functions. These restrictions are «classical if the functions given on L as well as the unknown function in Eq. (8) are continuous or piecewise continuous in Holder's sense, L is a simple smooth line, and the unknown function Φ in problems (6), (7) is continued up to any point of L except perhaps for the finite set of points $\{c\} - L$ in the neighborhoods of which it satisfies the conditions

$$|\Phi(z)| < \frac{\text{const}}{|z-c|^\alpha}, \quad 0 \leq \alpha = \text{const} < 1.$$

Muskhelishvili referred to the analytic function Φ with the above properties as a piecewise holomorphic function with the boundary line L .

In 1922 T. Cerlemann made an important suggestion to the effect that Eq. (8) be reduced to the solution of Problem (6).

The desire to construct effectively a solution of the characteristic equation (in quadratures) (i.e. e. when the kernel K in Eq. (8) is independent of t), as well as interests of investigating a number of problems of mathematical physics naturally required the construction of a general theory of the boundary value problems of analytic functions under wide classical restrictions. Before Muskhelishvili Problem (6) was studied under classical restriction, when L is a single closed contour, G, g satisfy Holder's condition everywhere on L , and $G \neq 0$. In the case when L is an open smooth line (or finite union of such lines) the investigation runs into serious difficulties. In this connection Muskhelishvili introduced the function class H^* . The Function $\varphi \in H^*$ on the union of open lines L if it satisfies the Holder condition everywhere

except for the endpoints of the lines, and in the vicinity of any end point C are represented in the form $\varphi(t) = \varphi(C) (t-C)^\alpha$ where φ satisfies the Hölder condition including the point C , $0 \leq \alpha < 1$. Muskhelishvili made a detailed study of the properties of Cauchy type integrals and singular integrals with the Cauchy kernel when their density belongs to the class H^* . Exact formulas were established, describing the behaviour of the above integrals in the neighbourhood of the endpoints. In particular, it was found that functional class H^* is invariant with respect to the operator generated by the singular integral with the Cauchy kernel. These results enabled Muskhelishvili to construct a complete theory of the boundary value problems (6) under classical assumptions, when L is a finite union of mutually disjoint open simple lines. Moreover, Muskhelishvili succeeded in defining the concept of the index and the classes of solutions, i.e. e. that all solutions of problem (6) are explicitly presented (in the Cauchy type integrals) by a formula similar to that established in the case of the closed line L . Proceeding from these results and from Carleman's above idea, Muskhelishvili constructed an explicit (in singular Cauchy type integrals) solution of the characteristic: singular integral equation and associated equation when the lines L are open. Further, in the case of the same lines Noetherian theorems were established (in Collaboration with D. A. Kveselava) for the general singular integral equation (8).

Subsequently, the above results were generalized by Muskhelishvili for the case when L is any piecewise smooth line (i.e. e., when L is a union of a finite number of smooth open arcs which may mutually intersect at their endpoints).

N. I. Muskhelishvili (in collaboration with N. P. Vekua) further developed the well-known results of J. Plemelj (1908) and constructed a general theory of problem (6) under classical restrictions in the case when O is an unknown vector-function, G is a given matrix-function non-singular everywhere on a closed line L , g is a given vector-function on L . In contrast to the scalar case (i.e. e. when $g = 0$) the homogeneous problem (6) cannot effectively be solved in quadratures in the vector case. To construct these solutions it is required to find the solutions of some system of integral equations. Nevertheless, here too, Muskhelishvili succeeded in

constructing explicitly an important formula for the calculation of the index of problem (6). Moreover, using these results, a general theory of the systems of singular integral equations was constructed in the Holder class of functions.

Among the results obtained by Muskhelishvili concerning problem (7) we note its detailed study under classical restrictions when the given functions a , b , c may have first-order discontinuities and the establishment of a close relationship between problems (6) and (7) in the case of a circle.

As mentioned above, Muskhelishvili's results greatly influenced the development of the theory of related problems both in this country and abroad.

Following the publication of Muskhelishvili's monographs (and of their foreign editions), research into the problems of the subjects of these monographs, as well as into closely related topics, noticeably broadened worldwide. Among the latter the following should be named: one-dimensional singular integral equations not satisfying the condition of normal Hausdorff solvability, singular integral equations with non-diagonal singularities (with displacements), multi-dimensional singular integral equations, Wiener-Hopf equations, etc.

A. V. Bitsadze, B. V. Khvedelidze

НИКОЛАЙ ИВАНОВИЧ МУСХЕЛИШВИЛИ (Краткий обзор научной и общественной деятельности)

Имя Николая Ивановича Мусхелишвили, выдающегося математика и механика, известно широкому кругу ученых и специалистов во всем мире. Один из основоположников прославленной советской школы теории упругости, признанный глава механиков нашей страны, создатель крупного математического центра в Грузии и его идейный руководитель, первый и бессменный свыше тридцати лет президент Академии наук республики, основанной при его же непосредственном участии, Николай Иванович оказал огромное влияние на развитие отечественной науки.

Н. И. Мусхелишвили занял почетное место в блестящей плеяде грузинских деятелей, жизнь которых всегда будет показательным примером подражания для грядущих поколений. В его лице 20 июля 1976 года благодарный грузинский народ предал земле исполнившего свой долг ученого в пантеоне славных сынов Грузии - Мтацминда.

Николай Иванович Мусхелишвили родился в г. Тбилиси 16 февраля 1891 года в семье военного инженера. Окончив Тбилисскую вторую классическую гимназию в 1909 году, он поступил на физико-математический факультет Петербургского университета. После окончания университета (1914 г.) Н. И. был оставлен при кафедре механики для подготовки к профессорскому званию. В то время на кафедре механики, руководимой известным ученым Д. К. Бобылевым, профессорскую деятельность вел Г. В. Колосов, который в своих исследованиях успешно прилагал методы функций комплексного переменного для решения задач теории упругости. Эта тематика увлекла молодого Н. И. и уже в 1915 г. появилось его первое исследование (совместное с Г. В. Колосовым) под названием «О равновесии упругих круглых дисков», в котором было дано явное решение основных граничных

задач плоской теории упругости для круговой области. С этого периода и началась интенсивная научная деятельность Н. И. по математической теории упругости и математической физике. Наряду с этим, почти до конца своей жизни, Н. И. вел активную педагогическую работу. В бытность еще в Петрограде он преподавал математику и механику в университете и некоторых других высших технических учебных заведениях, размещенных в этом городе - тогдашней столице России.

В 1920 г. Николай Иванович принял приглашение ученого совета Тбилисского университета и возглавил работу кафедры механики. По возвращении на родину, он, с одной стороны, энергично продолжал научные исследования, начатые в России, а с другой стороны, совместно с А.М. Размадзе, Г.Н. Николадзе и А.К. Харадзе включается в активную общественную и педагогическую деятельность для организации в Грузии высшего физико-математического и технического образования. Н. И. на самом высоком уровне исполнял научно-организационную работу в качестве декана политехнического факультета Тбилисского университета (1926-1928 гг.), проректора Грузинского политехнического института, вначале педагогического института, а затем Тбилисского университета (1930-1936 гг.).

В процессе своей педагогической деятельности Н. И. создал три оригинальных учебника на грузинском языке для студентов: по аналитической геометрии (1922 г.), по теоретической механике ч. 1, статика (1926 г.) и ч. 2, кинематика (1928 г.). Впоследствии его курс аналитической геометрии несколько раз переиздавался на русском языке в Москве и по нему, до недавнего времени, читалась аналитическая геометрия высших учебных заведениях всего Советского Союза.

В 1922 г. в Издательстве Тбилисского университета была напечатана на французском языке первая монография Н.И.: «Применение интегралов типа Коши к некоторым проблемам математической физики». Эта работа послужила основанием для его избрания на должность профессора (1922 г.).

Надо отметить, что с самого же начала в круг научных интересов Н. И. входили математические проблемы, которые возникают в механике, физике, технике и естествознании. Здесь явно сказалось влияние, которое на него оказали славные традиции Петербургской математической школы, в атмосфере которой он воспитывался в студенческие годы и где впервые созрели плоды его творческого дарования. А у истоков этих традиций, как известно, стояли выдающиеся представители упомянутой школы - Эйлер, Остроградский, Чебышев, Ляпунов, Марков, Стеклов и др. Н. И. своими научными изысканиями значительно способствовал развитию традиций петербургской математической школы.

Еще в дореволюционной России в фундаментальных исследованиях Н. Е. Жуковского и С. А. Чаплыгина по гидроаэромеханике было убедительно показано, что теория аналитических функций, комплексного переменного таит в себе большие возможности для решения ряда важных прикладных задач. Их концепция получила далее свое успешное подтверждение в работах Г. В. Колосова и Н. И. Мусхелишвили по теории упругости. В этом плане особенно большую роль сыграла вторая монография Н. И.: «Некоторые основные задачи математической теории упругости», которая вышла впервые в 1933 г. в изданиях АН СССР. Впоследствии она издавалась еще 4 раза и оказала огромное влияние на развитие математической теории упругости (особенно плоской теории) как в нашей стране, так и за рубежом. Среди видных представителей математической теории упругости, которые появились на научном поприще в течение последнего полувека, довольно много непосредственных учеников Н. И. или же воспитанных на его научных трудах. Здесь уместно вспомнить, что Н. И. в тридцатые годы часто читал лекции по теории упругости для студентов и аспирантов в Ленинграде.

Изучение задач теории упругости с привлечением методов теории аналитических функций комплексного переменного убедило Н. И., что для лучшего приспособления упомянутых методов при исследовании задач математической физики требуется

построение общей теории граничных задач аналитических функций комплексного переменного и тесно с ней связанных одномерных сингулярных интегральных уравнений с ядром Коши. Со второй половины тридцатых годов он начал исследование этих задач, и впоследствии в начале сороковых годов организовал в Тбилиси общегородской научно-исследовательский семинар по теории интегралов типа Коши и их приложениям. Этому семинару было суждено сыграть ведущую роль в построении теории граничных задач теории функций и сингулярных интегральных уравнений. Основные результаты, установленные в процессе работы этого семинара его участниками во главе с Н. И., были изложены в его третьей монографии «Сингулярные интегральные уравнения», первое издание которой вышло в Москве в 1946 году (впоследствии вышло ее еще два издания). Эта монография, в которой в гильдерových классах функций была построена законченная теория граничных задач теории аналитических функций и сингулярных интегральных уравнений с ядром Коши, оказала огромное влияние на последующее развитие ряда областей современной математики, механики и физики.

В отмеченных выше монографиях Н. И. собраны результаты его основных научных достижений, о которых более конкретно речь пойдет ниже. А здесь отметим лишь, что характерной чертой его научного творчества является широкое и систематическое приложение методов комплексного анализа при изучении важного класса задач математической физики. В частности ему удалось построить в достаточно общей постановке законченную теорию плоских задач математической упругости. Надо отметить два важных принципиальных момента научного творчества Н. И., которые оказали большое влияние на перспективы развития граничных задач эллиптических уравнений. А именно, было убедительно показано, что для изучения граничных задач гармонических и бигармонических дифференциальных уравнений можно с большим успехом пользоваться общими представлениями решений этих уравнений, которые строятся с помощью

аналитических функций комплексного переменного. Этим Н.И. опроверг высказанное мнение некоторых видных математиков, что общие представления решений дифференциальных уравнений в частных производных бесполезны для исследования граничных задач. Наряду с этим он показал, что при решении плоских задач математической физики, интегралы типа Коши и интегральные уравнения с ядром Коши часто оказываются более удобным, а в ряде случаев более эффективным аппаратом, чем классический метод гармонических потенциалов и фредгольмовых интегральных уравнений.

За большие заслуги в разработке математической теории упругости Ы. И. в 1933 году был избран членом-корреспондентом АН СССР. Открытый Н. И. в 1934 г. новый общий метод решения плоских задач теории упругости был признан за выдающее достижение, на основании которого в 1939 г. его избрали действительным членом АН СССР, а за монографию «Некоторые основные задачи математической теории упругости» в 1941 г. он был удостоен Государственной премией первой степени. Дальнейшие выдающиеся достижения в области граничных задач и теории сингулярных интегральных уравнений стали основой присвоения ему высокого звания Героя Социалистического Труда в 1945 г. и присуждения Государственной премии во второй раз в 1946 г. В 1969 году Туринская академия (Италия) присудила ему Международную премию и золотую медаль «Модесто Панетти» за фундаментальные труды в области математики и механики. В 1970 году Словацкая Академия наук наградила Н. И. золотой медалью, а Президиум народного собрания Болгарской Народной Республики - орденами «Кирилла и Мефодия» первой степени и орденом Народной Республики Болгарии первой степени. В 1972 г. Президиум АН СССР присудил Н. И. высшую награду Академии - золотую медаль М. В. Ломоносова.

Н. И. состоял членом Академии наук и научных обществ целого ряда стран.

Таким образом, научное творчество Н. И. получило достойное признание, как в Советском Союзе, так и за пределами. Красноречивым подтверждением такого всеобщего признания его научных заслуг служит также непрерывный все возрастающий поток ссылок на его монографии и работы, появляющиеся в разных уголках мира.

Значительный вклад внес Н. И. в дело организации и развития Грузинской математической школы. Заложить основы организации, как высшего математического образования, так и научных исследований по математике в Грузии было суждено Андрею Михайловичу Размадзе, (одному из активных участников той малочисленной группы известных грузинских ученых, которые возглавили дело организации национального университета). В деле достижения этой благородной цели скоро его соратниками стали Н. И. Мухелишвили, Г. Н. Николадзе и А. К. Харадзе. В конце двадцатых и в начале тридцатых годов молодой коллектив грузинских математиков понес тяжелую утрату – в расцвете творческих сил скончались А. М. Размадзе (1929 г.) и Г. Н. Николадзе (1931 г.). В такой ситуации вся тяжесть организации научных исследований по математике в Грузии легла на Н. И.

Во второй половине двадцатых годов в Грузии остро встал вопрос о значительном увеличении масштабов подготовки научно-педагогических кадров, что было связано с расширением сети высших учебных заведений и научно-исследовательских учреждений. Ввиду того, что тогда не было Возможности на месте в нужном количестве воспитать требуемые кадры, было решено начать их подготовку путем командировок в Ленинград и в Москву из способной молодежи, оканчивающей Тбилисский университет. Так было подготовлено первое поколение грузинских математиков (И. Н. Векуа, В. Д. Купрадзе, Ш. Е. Микеладзе и др.), на базе которого первой половине тридцатых годов под руководством Н.И. Мухелишвили была начата организация коллектива грузинских математиков, объединенных общими научными интересами. Естественно, что эти интересы были тесно связаны с

проблематикой руководителя коллектива – с теорией упругости и математической физикой. Датой рождения этого коллектива надо считать 1933 год, когда, по инициативе Н. И. Мухелишвили, были решено при Тбилисском университете организовать институт математики и механики, с четырьмя секциями: а) математики и механики; б) теоретической физики; в) экспериментальной физики и г) геофизики. Директором института был назначен Н. И. Мухелишвили, а ученым секретарем -

И. Н. Векуа. Секция математики и механики приступила к работе 1 ноября 1933 года. В 1935 году, после организации Грузинского филиала АН СССР, на базе этой секции был организован Математический институт филиала, который после основания АН Грузии (1941 г.) стал Математическим институтом Академии. Директором этого института до 1941 г. был В. Д. Купрадзе, а затем до конца своей жизни (15 июля 1976 г.) Н. И. Мухелишвили. Тбилисский математический институт АН СССР (носящий с 1944 г. имя А. М. Размадзе) стал основной базой Грузинской математической школы. Институт собрал творчески активно работающих математиков и создал им благоприятные условия для ведения успешной коллективной научной работы. Чтобы стимулировать внедрение новых научных направлений и углубить уже добытые результаты, по инициативе Н. И. институт в разное время приглашал в качестве научных консультантов известных советских ученых – П. С. Александрова, С. Н. Бернштейна, М. В. Келдыша, А. Н. Колмогорова, Н. А. Лаврентьева, В. М. Смирнова, С. Л. Соболева и др.

Математический институт произвел существенный перелом в деле подготовки научных кадров. Была начата систематическая подготовка этих кадров на месте, причем тематика большинства диссертаций была связана с проблематикой Н. И. С этого периода в другие города Союза молодежь командировается, как правило, в тех случаях, когда избранную специальность нельзя было развивать местными научными силами. Таким путем удалось достичь того, что в настоящее время в Грузии ведется научно-исследовательская

работа с той или иной интенсивностью почти по всем областям современной математики.

Когда в пятидесятые годы в Грузии остро встал в повестке дня вопрос о широком развитии вычислительной математики, по инициативе Н. И. в 1956 году, в основном на базе одной группы сотрудников Математического института им. А. М. Размадзе, в системе АН ГССР был организован вычислительный центр, носящий в настоящее время имя Н. И. Мухелишвили. Математический институт им. А. М. Размадзе принял также активное участие и в организации Института прикладной математики им. И. Н. Векуа Тбилисского государственного университета.

Н. И. Мухелишвили принадлежит большая заслуга в деле организации и развития АН Грузии. В 1935-1938 гг. он был заместителем председателя Грузинского филиала АН СССР, а в 1938-1941 гг. - его председателем. После организации на базе этого филиала АН Грузии (1941 г.) он был бессменным президентом Академии до 1972 года, а в 1972 г. он был избран почетным президентом этой же академии.

Н. И. Мухелишвили принимал активное участие и в работе АН СССР. В тридцатые годы он являлся сотрудником Математического института им. Стеклова АН СССР, а в 1942-1953, 1957-1972 годы он член Президиума АН СССР.

В 1957 году Н. И. избрали председателем Национального комитета СССР по теоретической и прикладной механике. На этой должности он находился до конца своей жизни.

Будучи крупным ученым, Н. И. вел большую государственную деятельность. Он был депутатом Верховного Совета ССР созывов до 1972 г. Не раз был делегатом Съездов КПСС и КП Грузии, членом ЦК КП Грузии.

КПСС и Советское правительство высоко оценили многогранную деятельность Н. И. Мухелишвили, он был награжден 6 орденами Ленина, орденом Октябрьской революции, орденом Трудового Красного Знамени и медалями.

Ниже дается краткий обзор основных результатов научных исследований Н. И., оказавших большое влияние разработку соответствующих проблем. За эти результаты, в адресе от Президиума АН СССР, в связи с его восьмидесятилетием, Н. И. был назван гордостью советской науки.

Основополагающие результаты были установлены Н. И. Мусхелишвили по следующим проблемам механики и математики: 1) Плоские задачи математической теории упругости; 2) Кручение и изгиб однородных составных брусьев; 3) Сингулярные интегральные уравнения и граничные задачи теории аналитических функций.

Плоские задачи математической теории упругости. Под такой задачей понимают изучение деформации упругого тела, когда частицы тела перемещаются параллельно какой-то плоскости и, кроме того, в плоскостях, параллельных этой плоскости, картина деформации одна и та же. Основными граничными задачами плоской теории упругости обычно понимают определение упругого равновесия тела при условии, что: на границе задано поле внешних напряжений (первая основная задача), на границе задано поле смещений (вторая основная задача), на одной части границы задано поле напряжений, а на остальной части - поле смещений (основная смещенная задача).

Как уже было отмечено выше, характерной чертой методов, разработанных Н. И. Мусхелишвили для решения задач теории упругости, является систематическое применение теории аналитических функций комплексного переменного. Применение это удается осуществить благодаря существованию следующих замечательных формул:

$$\begin{aligned}
 2\mu (u + iv) &= \kappa\varphi(z) - \overline{z\varphi'(z)} - \psi(z), \\
 X_x + Y_y &= 2[\varphi'(z) + \overline{\varphi'(z)}], \\
 Y_y - X_x + 2iX_y &= 2[\overline{z}\varphi''(z) + \psi'(z)],
 \end{aligned}
 \tag{1}$$

где u, v – компоненты вектора смещений, X_x, Y_y, X_y – компоненты тензора напряжений, $\chi = (\lambda + 3\mu)/(\lambda + \mu)$, λ, μ – постоянные Ляме, а φ, ψ – произвольные аналитические функции в области S , занятой упругим телом. Формулы (1) были найдены Г. В. Колосовым в 1909 г. Впоследствии справедливость этих формул была обоснована Н. И. Мусхелишвили в случае многосвязных конечных и бесконечных областей.

С помощью приведенных комплексных представлений смещений и напряжений, изучение плоских граничных задач теории упругости сводится к следующей задаче теории аналитических функций: требуется определить в области S две аналитические функции φ и ψ по граничному условию

$$a\varphi(t) - t\varphi'(t) + \overline{\psi(t)} = f(t), \quad (2)$$

где a – действительная постоянная, зависящая от упругих постоянных тела, а f – заданная функция на границе области, занятой упругим телом.

Для решения этой задачи Н. И. предложил несколько методов. Один из первых среди них существенно использует конформное отображение односвязной области S на круг $|\zeta| < 1$ и представление искомых аналитических функций степенными рядами. Этим путем решение задачи сводится к бесконечной системе линейных алгебраических уравнений. Но в ряде частных случаев эта система вырождается в конечную алгебраическую систему. Например, когда конформно отображающая функция является полиномом.

Второй метод, разработанный Н. И. для решения задачи (2), опирается на конформное отображение и привлечение определенных функциональных уравнений, в частности, фредгольмовых интегральных уравнений. Если конформно отображающая область S на круг $|\zeta| < 1$ функция есть $\omega(\zeta)$, то граничное условие (2) можно представить так:

$$\alpha\Phi(t) - \frac{\omega(t)}{\omega'(t)} \overline{\Phi'(t)} - \overline{\Psi(t)} = g(t), \quad |t|=1. \quad (3)$$

Решение этой задачи Н. И. приводит к функциональному уравнению

$$\alpha\Phi(\xi) - \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{\omega(t) - \omega(\xi)}{\omega'(t)(t-\xi)} \overline{\Phi'(t)} dt = A(\xi)$$

где

$$A(\xi) = \frac{1}{2\pi i} \int_{|t|=1} \frac{g(t)}{t-\xi} dt.$$

Это уравнение дает возможность в ряде случаев довольно просто построить решение задачи. Это так, например, если отображающая функция рациональна. В этом случае интегральный член левой части равенства (4) представляет собой также рациональную функцию. Разлагая искомую функцию Φ в степенной ряд и подставляя его в (4), для определения коэффициентов разложения получаем конечную систему алгебраических уравнений. Решением этой системы находится функция Φ , а затем из (3) получим также и другую искомую функцию ψ . Этим путем Н. И. доказал важное предложение, что решение плоской задачи для областей, которые рациональными функциями отображаются на круг, можно получить в квадратурах с помощью решения конечной системы линейных алгебраических уравнений.

Этот метод с практической точки зрения является довольно общим и в достаточной мере эффективным, когда S конечная или бесконечная односвязная область, ибо такую область можно конформно отобразить на круг с любой наперед заданной точностью посредством рациональной функции. Поэтому,

привлекая хорошо разработанные способы приближенного конформного отображения, всегда можно, следуя изложенному выше методу Н. И., решение граничных задач плоской теории упругости довести до числовых расчетов.

Н. И. показал, что в общем случае функциональное уравнение (4) дает нам возможность построить интегральное уравнение Фредгольма второго рода и с помощью исследования этого последнего доказать существование решения основных плоских граничных задач теории упругости для достаточно широкого класса односвязных областей. Этим путем Н. И. впервые строго доказал существование решения основных граничных задач плоской теории упругости в случае бесконечной односвязной области. При этом Н. И. уточнил постановку задачи в этом случае и исправил неточности, которые имелись у его предшественников.

В 1934 году Н. И. предложил более общий метод, дающий возможность решения задачи (2) (и, следовательно, основных задач плоской теории упругости) с помощью интегралов типа Коши свести (когда граница L области S достаточно гладка) к решению следующего довольно простого интегрального уравнения Фредгольма второго рода:

$$\begin{aligned}
 -a\overline{\varphi(t)} + \frac{a}{2\pi i} \int_L \overline{\varphi(t)} d \log \frac{t-t_0}{\bar{t}-\bar{t}_0} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \varphi(t) d \frac{\bar{t}-\bar{t}_0}{t-t_0} = \\
 = -\frac{1}{2} \overline{f(t_0)} + \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{\overline{f(t)}}{t-t_0} dt, \quad t_0 \in L,
 \end{aligned} \tag{5}$$

Как видим, ядро этого интегрального уравнения построено с помощью элементарных функций. Этим путем возникла возможность изучения граничных задач для произвольной конечносвязной области.

Так как ядро уравнения (5) имеет простое строение, то этими уравнениями можно пользоваться также для получения приближенных решений соответствующих задач.

Н. И. Мусхелишвили кроме основных граничных задач плоской теории упругости изучил также смешанные задачи в различных постановках. Так, например, он изучил задачу, когда на границе касательная составляющая внешних сил исчезает, а нормальная компонента - заданная функция. Эту задачу он решил эффективно для таких конечных или бесконечных областей, которые отображаются на круг рациональными функциями.

В практических приложениях - в механике разрушения, например, особого внимания заслуживает предложение Н. И. в 40-х годах метод решения плоских задач для упругой полуплоскости (смешанные задачи и задачи о штампах) и плоскости с прямолинейными разрезами, расположенными на одной прямой. Метод основан на аналитическом продолжении комплексных потенциалов и редукции задач теории упругости и к некоторой граничной задаче теории аналитически функций, решаемой в замкнутой форме. Названный метод, широко используемый до сих пор в различных вариантах, составил теоретическую основу современной теории трещин.

Кручение и изгиб однородных и составных брусьев. Н. И. Мусхелишвили принадлежит ряд важных результатов по исследованию этой проблемы. В однородном случае эти задачи (впервые изученные Сен-Венаном) приводятся к решению частного вида задачи Дирихле. Для решения этой последней Н. И. предложил формулу, которая в ряде частных случаев (например, когда область конформно отображается на круг рациональной функцией) дает эффективный результат. Н. И. существенно обобщил задачу Сен-Венана. Он впервые изучил задачу о кручении и изгибе брусьев, составленных из различных материалов. Точнее, он рассмотрел призматическое тело, составленное из различных призматических брусьев с параллельными боковыми поверхностями, вдоль которых они спаяны между собой, причем

каждый составной брус имеет свои упругие постоянные. В общем случае решение задачи кручения составного бруса сведено к интегральному уравнению Фредгольма и доказана его разрешимость. Что же касается задачи изгиба составных брусьев, Н. И. ее изучил в случае, когда коэффициенты Пуассона отдельных брусьев одинаковы (в дальнейшем обобщения были даны другими авторами). Параллельно разработке общих методов для исследования задачи кручения и изгиба брусьев Н. И. предложил ряд других частных способов, дающих возможность решить много практически интересных задач.

Сингулярные интегральные уравнения и граничные задачи теории аналитических функций. В другом широком цикле работ Н. И. Исследуются граничные задачи теории аналитических функций:

$$\Phi^+(t) = G(t)\Phi^-(t) + g(t), \quad t \in L, \quad (6)$$

$$a(t)u(t) - b(t)v(t) = c(t), \quad t \in L \quad (7)$$

и сингулярные интегральные уравнения с ядром Коши

$$A(t_0)\varphi(t_0) + \int_L \frac{K(t_0, t)\varphi(t) dt}{t-t_0} = f(t_0), \quad t_0 \in L. \quad (8)$$

Задачу (6) Н. И. называет задачей линейного сопряжения, а задачу (7) - задачей Римана-Гильберта.

В задаче (6) Φ^+ , Φ^- обозначают граничные значения слева и справа (относительно выбранного на L положительного направления) искомой функции Φ , аналитической разрезанной вдоль L комплексной плоскости; G , g - заданные на L функции. В задаче (7) u , v обозначают вещественную и мнимую части

искомой функции $\Phi = u + iv$, аналитической в области, ограниченной простым замкнутым контуром L , u , v , c - известные функции на L . В уравнении (8) A , K , f - известные на L функции, φ - искомая функция, а интеграл понимается в смысле главного значения по Коши.

Следует заметить, что исследование задач (6), (7), также как и уравнения (8), существенно зависит от тех ограничений, которым должны подчиняться заданные и искомые величины. Эти ограничения являются «классическими», если заданные на Γ функции, также как искомая функция в уравнении (8), являются непрерывными или кусочно-непрерывными в смысле Гельдера, L - простая гладкая линия, а искомая функция Φ в задачах (6), (7) непрерывно продолжима на любую точку, кроме, быть может, конечного множества точек $\{c\}$ - L , в окрестностях которых она удовлетворяет условиям

$$|\Phi(z)| < \frac{\text{const}}{|z-c|^\alpha}, \quad 0 \leq \alpha = \text{const} < 1.$$

Аналитическую функцию Φ , которая обладает указанными свойствами, Н. И. называет кусочно-голоморфной функцией с граничной линией L .

Т. Карлеман в 1922 г. указал важную идею сведения исследования уравнения (8) к решению задачи (6).

Стремление построить эффективное решение (в квадратурах) характеристического уравнения (т. к. тогда в уравнении (8) ядро K не зависит от переменной t), также как интересы исследования ряда задач математической физики, естественно потребовали построить общую теорию граничных задач аналитических функций при широких классических ограничениях. До работ Н. И. задача (6) была изучена в классических ограничениях, когда L - один замкнутый контур, G , g всюду на L удовлетворяют условию Гельдера $G \neq O$.

Исследование же случая, когда L разомкнутая гладкая линия (или конечная совокупность таких линий) натолкнулась на серьезные затруднения. В связи с этим Н. И. ввел функции класса H^* . Функция $\varphi \in H^*$ на совокупности разомкнутых линий L , если она удовлетворяет условию Гельдера всюду, кроме концевых точек линий, а вблизи любого конца c представима в виде $\varphi(t) = \varphi(c) + \varphi'(c)(t-c)^{\alpha}$, где φ , удовлетворяет условию Гельдера, включая точку c и $0 \leq \alpha < 1$. Н. И. подробно изучил свойства интегралов типа Коши, а также сингулярных интегралов с ядром Коши, когда их плотность принадлежит классу H^* . Были установлены точные формулы, описывающие поведение упомянутых интегралов в окрестности концевых точек. В частности, было установлено, что функциональный класс H^* является инвариантным относительно оператора, порождаемого сингулярным интегралом с ядром Коши. Эти результаты дали Н. И. возможность построить полную теорию граничной задачи (6) в классических предположениях, когда L – конечная совокупность взаимно непересекающихся разомкнутых простых линий. При этом Н. И. удалось таким образом определить понятие индекса и классов решений, что все решения задачи (6) представляются явно (в интегралах типа Коши) формулой, аналогичной формуле, установленной в случае замкнутой линии L . Основываясь на этих результатах и выше упомянутой идее Карлемана, Н. И. построил явное (в сингулярных интегралах с ядром Коши) решение характеристического сингулярного интегрального уравнения и союзного с ним уравнения в случае разомкнутых линий L . Далее, в случае этих же линий (совместно с Д. А. Квеселава), были установлены теоремы Нетера для общего сингулярного интегрального уравнения (8).

Впоследствии указанные выше результаты Н. И. обобщил на случай, когда Γ – произвольная кусочно-гладкая линия (т. к., когда L – объединение конечного числа гладких разомкнутых дуг, которые могут попарно пересекаться только по своим концам).

Н. И. Мухелишвили (совместно с Н. П. Векуа) глубоко

развил известные результаты И. Племеля (1908 г.) и построил общую теорию задачи (6) классических ограничений в случае, когда Φ - искомая вектор функция, G - данная неособенная всюду на замкнутой линии L матрица-функция, g - заданная на L вектор-функция. В отличие от скалярного случая, однородная задача (6), (т. е. когда $g = 0$) в векторном случае, вообще говоря, не решается эффективно в квадратурах. Построение этих решений требует нахождения решений некоторой системы интегральных уравнений. Несмотря на это, Н. И. удалось и в этом случае явно построить важную формулу для вычисления индекса задачи (6). Далее, с помощью этих результатов была построена общая теория систем сингулярных интегральных уравнений в гельдеровых классах функций.

Из результатов, полученных Н. И. в связи с задачей (7), отметил ее детальное исследование при классических ограничениях, когда заданные функции a , b , c , могут иметь разрывы первого рода, а также установление тесной связи между задачами (6) и (7) в случае круга.

Как было отмечено выше, результаты Н. И. оказали огромное влияние на развитие теории соответствующих проблем, как в нашей стране, так и за рубежом.

После появления монографий Н. И. Мусхелишвили (и их иностранных изданий) во всем мире заметно расширились научные исследования по проблемам тематик этих монографий, а также близким по своему содержанию к этим тематикам направлений. Среди этих последних назовем: одномерные сингулярные интегральные уравнения, не удовлетворяющие условию нормальной разрешимости по Хаусдорфу; сингулярные интегральные уравнения с недиагональными особенностями (со смещениями); многомерные сингулярные интегральные уравнения; уравнения Винера-Хопфа и т. д.

А. В. Бицадзе, Б. В. Хведелидзе

ნ. მუსხელიშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის
ძირითადი თარიღები

- 1891 წ. 16 თებერვალს დაიბადა ქ. თბილისში.
- 1901–1909 წწ. სწავლობდა თბილისის მეორე გიმნაზიაში.
- 1909 წ. შევიდა ს. -პეტერბურგის უნივერსიტეტში.
- 1914 წ. დაამთავრა ს. -პეტერბურგის უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკური ფაკულტეტი გამოყენებითი მათემატიკის სპეციალობით.
- 1915 წ. დატოვეს პეტროგრადის უნივერსიტეტში მეცნიერული წოდების მოსაპოვებლად.
- 1915–1918 წწ. პეტროგრადის ელექტროტექნიკური ინსტიტუტის ასისტენტი.
- 1915–1920 წწ. კითხულობდა ლექციებს პეტროგრადის სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებში.
- 1917–1918 წწ. ჩააბარა სამაგისტრო გამოცდები.
- 1917–1920 წწ. პეტროგრადის უნივერსიტეტის ასისტენტი.
- 1920–1922 წწ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტი.
- 1921–1938 წწ. თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დოცენტი, შემდეგ პროფესორია.
- 1922 წ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.
- 1923 წ. მივლინებულ იქნა ბერლინსა და პარიზში.
- 1926–1928 წწ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პოლიტექნიკური ფაკულტეტის დეკანი.
- 1928–1930 წწ. თბილისის სახელმწიფო პოლიტექნიკური ინსტიტუტის პრორექტორია სასწავლო დარგში.
- 1933 წ. აირჩიეს სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად.
- 1933–1935 წწ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მათემატიკის და მექანიკის ინსტიტუტის დირექტორია.
- 1933–1935 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს

ვილიალის გეოფიზიკის ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე და თეორიული გეოფიზიკის განყოფილების გამგეა.

- 1933–1936 წწ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკური ფაკულტეტის დეკანია.
- სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ-მუშაკია.
- 1934 წ. დისერტაციის დაუცველად მიენიჭა ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.
- 1935 წ. აირჩიეს მშრომელთა დეპუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს კომიტეტის წევრად.
- 1935–1937 წწ. ამიერკავკასიის საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რესპუბლიკის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის წევრია.
- 1935–1938 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ვილიალის თავმჯდომარის მოადგილეა.
- 1937–1970 წწ. სსრკ უმაღლესი საბჭოს ყველა მოწვევის დეპუტატია.
- 1938–1941 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ვილიალის თავმჯდომარეა.
- 1939 წ. აირჩიეს სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.
- 1940–1956 წწ. სახელმწიფო პრემიების მიმნიჭებელი კომიტეტის წევრია.
- 1941 წ. საქართველოს სსრ 20 წლის იუბილესთან დაკავშირებით დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- 1941 წ. მიენიჭა I ხარისხის სახელმწიფო პრემია მეცნიერული შრომისათვის «Некоторые основные задачи математической теории упругости», რომელიც გამოქვეყნდა 1935 წელს.
- აირჩიეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.
- 1941–1972 წწ. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტია.
- 1941–1976 წწ. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორია.

- 1942–1953 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის წევრია.
- 1944 წ. დაჯილდოვდა შრომის წითელი დროშის ორდენით.
- 1944 წ. დაჯილდოვდა მედლით „კავკასიის დაცვისათვის“.
- 1945 წ. მიენიჭა სოციალისტური შრომის გმირის წოდება.
- 1946 მიენიჭა მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.
- 1946 წ. დაჯილდოვდა მედლით «მამაცური შრომისათვის 1941–1945 წწ. დიდ სამამულო ომში“.
- 1947 წ. მიენიჭა II ხარისხის სახელმწიფო პრემია მეცნიერული შრომისათვის «Сингулярные интегральные уравнения» გამოქვეყნებული 1946 წელს.
- 1947–1959 წწ. საქართველოს სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების თავმჯდომარეა.
- 1949 წ. მშვიდობის დამცველთა მსოფლიო კონგრესის მონაწილეა (პრაღა).
- 1950 წ. მშვიდობის დამცველთა საბჭოთა კომიტეტის წევრია.
- 1952 წ. დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- 1952 წ. აირჩიეს ბულგარეთის მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელ წევრად.
- 1956 წ. აირჩიეს გამოყენებითი მექანიკის კონგრესების საერთაშორისო კომიტეტის წევრად.
- 1957–1972 წწ. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის წევრია.
- 1957–1976 წწ. სსრ კავშირის თეორიული და გამოყენებითი მექანიკის ნაციონალური კომიტეტის თავმჯდომარეა.
- 1960 წ. აირჩიეს პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელ წევრად.
- 1961 წ. დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- აირჩიეს სომხეთის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო წევრად.
  - სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის მიერ დაჯილდოვდა მედლით და დიპლომით მსოფლიოში პირველი ხელოვნური თანამგზავრის გაშვებასთან დაკავშირებით.

- 1964 წ. აირჩიეს გერმანიის მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელ წევრად.
- 1966 წ. დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- 1967 წ. აირჩიეს გერმანიის (ბერლინის) მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელ წევრად.
- 1969 წ. გადაეცა ტურინის (იტალია) აკადემიის საერთაშორისო პრემია «მოდეტო პანეტი».
- 1970 წ. გადაეცა მედალი ლენინის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით.
- დაჯილდოვდა სლოვაკიის (ჩეხოსლოვაკია) მეცნიერებათა აკადემიის ოქროს მედლით.
  - დაჯილდოვდა ბულგარეთის მეცნიერებათა აკადემიის „კირილესა და მეთოდეს“ სახელობის I ხარისხის ორდენით.
- 1971 წ. დაჯილდოვდა ოქტომბრის რევოლუციის ორდენით.
- 1972–1976 წწ. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო პრეზიდენტი.
- 1972 წ. დაჯილდოვდა ლომონოსოვის სახელობის ოქროს მედლით.
- 1975 წ. დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით.
- 1976 წ. 16 ივლისს გარდაიცვალა.
- 1977 წ. საქ. მეცნ. აკადემიამ დააწესა ნ. მუსხელიშვილის სახელობის პრემია მექანიკისა და ფიზიკის დარგში.
- საქ. მეცნ. აკად. გამოთვლითი მათემატიკის ინ-ტს და თბილისის N 55-ე საშუალო სკოლას მიენიჭა აკად. ნ. მუსხელიშვილის სახელი.
- 1980 წ. რეჟისორმა ზ. კაკაბაძემ გადაიღო ტელეფილმი „ნიკოლოზ მუსხელიშვილი“.
- 1983 წ. თბილისში დაიდგა აკად. ნ. მუსხელიშვილის ქანდაკება (ავტ. თ.ღვინიაშვილი).

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Н. И. МУСХЕЛИШВИЛИ

- 16 февраля 1891 г. родился в Тбилиси.
- 1901 – 1909 гг. Учился во второй классической гимназии.
- 1909 г. Поступил в С. –Петербургский университет.
- 1914 г. Окончил физико-математический факультет С. –Петербургского университета по специальности прикладная математика.
- 1915 г. Оставлен при университете для подготовки к научному званию.
- 1915-1918 гг. Ассистент Электротехнического института (Петроград).
- 1915-1920 гг. Читал лекции в разных высших учебных заведениях (Петроград).
- 1917-1918 гг. Сдал магистерские экзамены.
- 1917-1920 гг. Ассистент Петроградского университета.
- 1920 г. Переехал в Тбилиси.
- 1920-1922 гг. Доцент Тбилисского государственного университета.
- 1921 - 1938 гг. Доцент, профессор Тбилисского политехнического института.
- 1922 г. Профессор Тбилисского государственного университета.
- 1923 г. Научная командировка в Берлин и Париж.
- 1926-1928 гг. Декан Политехнического факультета Тбилисского государственного университета.
- 1928-1930 гг. Проректор по учебной части Государственного политехнического института.
- 1933 г. Избран членом-корреспондентом Академии наук СССР.
- 1933-1935 гг. Директор Института математики и механики Тбилисского государственного университета.
- 1933-1935 гг. Заместитель директора и заведующей Отделом теоретической геофизики Института геофизики Грузинского филиала АН СССР.
- 1933-1936 гг. Декан физико-математического факультета

- Тбилисского государственного университета.
- Старший научный специалист Математического института Академии наук СССР (Ленинград, Москва).
  - 1934 г. Была присуждена ученая степень доктора физико-математических наук без защиты диссертации.
  - 1935 г. Избран членом Тбилисского городского совета депутатов трудящихся.
  - 1935-1937 гг. Член ЦИК ЗСФСР седьмого созыва.
  - 1935-1938 гг. Заместитель председателя Грузинского филиала Академии наук СССР.
  - 1937-1970 гг. Депутат Верховного Совета СССР (всех созывов).
  - 1938-1941 гг. Председатель Грузинского филиала Академии наук СССР.
  - 1939 г. Избран действительным членом Академии наук СССР.
  - 1940-1956 гг. Член Комитета по присуждению Государственных премии.
  - 1941 г. Награжден орденом Ленина за достижения в развитии науки в связи с 20-летним юбилеем Грузинской ССР.
  - 1941 г. Присуждена Государственная премия I степени за научную работу «Некоторые основные задачи математической теории упругости», опубликованную в 1935 г.
  - Избран действительным членом Академии наук Грузинской ССР.
  - 1941 – 1972 гг. Президент Академии наук Грузинской ССР.
  - 1941 -1976 гг. Директор Математического института Академии наук Грузинской ССР.
  - 1942-1953 гг. Член Президиума Академии наук СССР.
  - 1944 г. Награжден орденом Трудового Красного знамени.
  - Награжден медалью «За оборону Кавказа».
  - 1945 г. Присвоено звание Героя Социалистического Труда.
  - 1946 г. Присвоено звание заслуженного деятеля науки Грузинской ССР.
  - 1946 г. Награжден медалью «За самоотверженный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.».

- 1947 г. Присуждена Государственная премия II степени за научную работу «Сингулярные интегральные уравнения». 1947-1959 гг. Председатель Грузинского общества по распространению политических и научных знаний.
- 1949 г. Участник Всемирного конгресса сторонников мира (Прага).
- 1950 г. Член Советского комитета защиты мира.
1952 г. Награжден орденом Ленина.
- 1952 г. Избран иностранным членом Болгарской Академии наук.
- 1956 г. Избран членом Международного комитета конгрессов по прикладной механике.
- 1957-1972 гг. Член Президиума Академии наук СССР.
- 1957-1976 гг. Председатель Национального комитета СССР по теоретической и прикладной механике.
- 1960 г. Избран иностранным членом Польской Академии наук.
- 1961 г. Награжден орденом Ленина.
– Избран почетным членом Армянской Академии наук.
- Награжден медалью и с дипломом в связи с запуском первого в мире искусственного спутника земли.
- 1964 г. Избран иностранным членом Германской Академии наук.
- 1966 г. Награжден орденом Ленина.
- 1967 г. Избран иностранным членом Германской (Берлин) Академии наук.
- 1969 г. Присуждена Международная премия Туринской Академии наук (Италия) «Модесто Панетти».
- 1970 г. Награжден медалью «За доблестный труд в ознаменовании 100-летия со дня рождения Ленина».
- Награжден золотой медалью Словацкой (Чехословакия) Академии наук.
- Награжден орденом I степени имени «Кирилла и Мефодия» Болгарской академии наук.

- 1971 г. Награжден орденом Октябрьской революции.
- 1972-1976 гг. Почетный президент Академии наук Грузинской ССР.
- 1972 г. Награжден золотой медалью имени М. В. Ломоносова.
- 1975 г. Награжден орденом Ленина.
- 16 июля 1976 г. скончался.
- 1977 г. Академия Наук Грузинской ССР учредила премию им. Н.Мусхелишвили в области механики и математики.
- Институту вычислительной математики АН ГССР и Тбилисской средней школе № 55 присвоено имя акад. Н.Мусхелишвили.
- 1980 г. Режиссер З.Какабадзе снял телефильм «Николоз Мусхелишвили».
- 1983 г. В Тбилиси установлен памятник акад. Н. Мусхелишвили (арх. Т. Гвиниашвили).

THE MAIN DATA OF NIKO MUSKHELISHVILI'S LIFE AND ACTIVITY

Education and Scientific Degrees

- 1991 №. 16 February Born in Tbilisi, Georgia.
1901-1909 Student at Tbilisi Classical Gymnasium.
1909-1914 Student at St. Petersburg University, Faculty of Physics and Mathematics.
1915-1918 Post-Graduate Student at St. Petersburg University.
1934 Dr. Sci. (Phys. & Math.).

Positions Held and Academic Experience

- 1915-1918 Assistant of Petersburg's Electro technical Institute.
1917-1920 Assistant of Petersburg's University.
1920-1922 Docent of Tbilisi State University
1921-1938 Docent, Professor of Tbilisi Technical Institute.
1922-1976 Professor, Head of the Chair of Tbilisi State University.
1926-1928 Dean of the Polytechnical Faculty of Tbilisi University.
1928-1930 Pro-Rector of the Georgian Polytechnical Institute.
1933-1935 Director of Mathematical, Physics and Mechanical Institute of Tbilisi State University.
1933-1935 Deputy Director and Head of Department of Theoretical Geophysics of Geophysics Institute of Georgian Branch of the USSR Academy of Sciences.
1933-1936 Dean of Faculty of Physics and Mathematics of Tbilisi State University - Senior researcher of specialist of Mathematical Institute of the USSR Academy of Sciences (Leningrad-Moscow).
1935-1938 Deputy Chairman of Georgian Branch of the USSR Academy of Sciences (Tbilisi).
1938-1941 Chairman of Georgian Branch of the USSR Academy of Sciences (Tbilisi).
1941-1972 President of Academy of Sciences of the Georgian SSR.
1941- 1976 Director of Mathematical Institute of Academy of Sciences

of the Georgian SSR.

1942-1953 Member of Presidium of Academy of Sciences of the USSR.

1947-1976 Deputy Chairman, from 1955 member of Council for coordination of scientific activity of academies of sciences of Union Republics.

1956-1976 Member of International Committee of Congresses on Applied Mechanics.

1957-1976 Member of Presidium of Academy of Sciences of the USSR
Chairman of National Committee of the USSR in Theoretical and Applied Mechanics.

1960-1976 Member of Bureau of International Union on Theoretical and Applied Mechanics.

1972-1976 Honorary President of Georgian Academy of Sciences.

Public Activities

1935 Member of Tbilisi City Soviet of Working People's Deputies.

1937 Deputy of Supreme Soviet of the USSR (and further of all convocations).

1940-1956 Member of the Committee for Conferring State Prizes.

1947-1959 Chairman of Georgian Society for distribution of political and academic knowledge (Tbilisi).

1949 Participant of All-Union Congress for peace supporters (Prague).

1950 Member of the Soviet Committee for Peace Defenders.

1956 Member of Committee for awarding of Lenin's Prizes.

Research Interests

Boundary value problems for analytic functions, singular integral equations, Mathematical Physics, theory of elasticity.

Membership of Scientific Academies

1933 Corresponding Member of USSR Academy of Sciences.

1939 Academician of the USSR Academy of Sciences.

- 1941 Academician of Academy of Sciences of the Georgian SSR.
- 1952 Foreign member of Bulgarian Academy of Sciences.
- 1960 Foreign member of Polish Academy of Sciences.
- 1961 Honorary member of Armenian Academy of Sciences.
- 1964 Foreign member of German Academy of Sciences.
- 1967 Foreign member of German (Berlin) Academy of Sciences.

Prizes and Awards

- 1941 Stalin Prize of the first degree for research work "Some Basic Problems of the Mathematical Theory of Elasticity", published in 1935.
- 1945 The title of Hero of Socialist Labor and decorated with Order of Lenin and with Gold Star "Hammer and Sickle" for merits in mechanics, especially in the theory of elasticity, as well as for many-year fruitful work in training of young personnel.
- 1947 Stalin Prize of the second degree for scientific work "Singular Integral Equations", published in 1946.
- 1969 International prize of Turin Academy of Sciences (Italy) "Modesto Panetti".
- 1970 Gold Medal of Slovakian (Czechoslovakian) Academy of Sciences.
- 1970 Order of "Cyrill and Methodius" of the first degree of Bulgarian Academy of Sciences.
- 1972 M. V. Lomonosov Gold Medal.
- 1941, 1952, 1961, 1966, 1975 Orders of Lenin.
- 1944 Order of the Red Banner for services in training of specialists for national economy and cultural building.
- 1944 Medal "For Defense of the Caucasus".
- 1946 Medal "For Valiant Labor in Great Patriotic War 1941-1945".
- 1961 Medal in connection with launching of the first artificial satellite.
- 1971 Order of October Revolution.

- 16 July 1976 Died in Tbilisi.

- 1977 Georgian Academy of Sciences has established a prize of N. Muskhelishvili in the field of mechanics and mathematics.
- Institute of Computational Mathematics of the Georgian SSR and the secondary school № 55 in Tbilisi are named after acad. N. Muskhelishvili.
- 1980 Z. Kakabadze filmed a TV-documentary "Nikoloz Muskhelishvili."
- 1983 A monument of Acad. N. Muskhelishvili (architect T. Gviniashvili) was set up in Tbilisi.

ნიკო მუსხელიშვილის შრომები
NIKO MUSKHELISHVILI'S WORKS
ТРУДЫ НИКО МУСХЕЛИШВИЛИ

1915

1. О равновесии упругих круглых дисков под влиянием напряжений, приложенных в точках их плоскости // Известия электротехн. ин-та (Петроград). - 1915 - Т. 12. – С. 39-55.

Соавт. Г. В. Колосов.

On the equilibrium of elastic circular disks under the influence of stresses applied at the points of their encirclement and acting in their domains. (Russian) // Izv. Electrotekhnich. Inst., (Petrograd). - 1915. – V. 12. – p. 39-55.

Co-auth. with G. V. Kolosov.

1916

2. О тепловых напряжениях в плоской задаче теории упругости // Известия электротехн. ин-та (Петроград). - 1916. - Т. 13. - С. 23-37.

On thermal stresses in the plane problem of the theory of elasticity. (Russian) // Izv. Electrotekhnich. Inst., Petrograd. – 1916. - V. 13. – p. 23-37.

1919

3. Об определении гармонической функции по заданиям на контуре // Журнал физико-математ. об-ва при Пермском ун-те . - 1918 (1919). - Вып. 1. - С. 89-93.

On defining a harmonic function by conditions given on the contour. (Russian) // Zh. Fiz.-mat.ob-va, Perm Univ. - 1918, (1919). - Issue I. – P. 89-93.

4. Sur l'intégration de l'équation biharmonique // Известия Российской Академии наук (Петроград), VI серия. - 1919. - Т.136, № 12-15. – С. 663-686.

1922

5. Лекции по аналитической геометрии, читанные в Тифлисском политехническом институте. Ч. I. – Тифлис, Совет студ. представ. Тифл. политехн. ин.-та, 1922. - XVI, 261 с. с. черт.

Lectures on analytical geometry read in the Tiflis Polytechnical Institute, part I. - Tiflis Polytechn. Inst., Tiflis, 1922. - 261 p. (manuscript).

6. Applications des intégrales analogues à celles de Cauchy à quelques problèmes de la physique mathématique. –Tiflis, Ed. de l'Univ., 1922. - 159 p.

7. Sulla deformazione piana di un cilindro elastico isotropo. Nota del dott. // Rendiconti delle sedute della reale accademia nazionale del Lincei. - 1922. – Vol. 31, № 12.- P.548-555.

1923

8. Sur l'équilibre des corps élastiques soumis à l'action de la chaleur // ტვილ. უნ-ტის მოამბე. – 1923. – ტ.3.– გვ. 17-26.

1924

9. Решение одного интегрального уравнения, встречающегося в теории черного излучения // Журнал Русского физико-химического о-ва. Часть физическая [Ленинград]. - 1924. - Т. 56, вып. 1. – С. 30-39.

Solution of an integral equation occurring in the theory of black radiation. (Russian) // Zh. Russk. Fiz.-Khim. Ob-va. Part Phys. [Leningrad]. - 1924. - V. 56, issue I. - P. 30-39.

1926

10. თეორიული მექანიკის კურსი. ნაწ. I. სტატისტიკა. – ტვ.: ტვილ. უნ-ტის გამოც., 1926. – VIII, 292 გვ.

Course on theoretical mechanics. (Georgian) Part I. Statics. - Tiflis.: Tiflis Univ., 1926. - 292 p.

Курс теоретической механики. Ч. 1. Статика. – Тифлисс.: Тифл. ун-т., 1920. – VIII, 292 с.

11. Лекции по аналитической геометрии. Ч. 1. 2-е перераб. изд. – Тифлис, 1926. – XVI, 208 с.

Lectures on analytical geometry. (Russian) Part I. 2nd ed., revised. – Tiflis, 1926. – XVI, 208 p.

1927

12. Sur la solution du problème biharmonique pour l'aire extérieure à une ellipse // Mathematische Zeitschrift. – 1927. – Bd. 27, № 5. – S. 700-705.

13. Sur l'intégration approchée de l'équation biharmonique // Compte rendus des séances de l'Académie des sciences. – 1927 – T.185. – P. 1184-1185.

14. Sur les orbites periodiques et les lignes géodésiques fermées // Rendiconti della R. Accademia nazionale dei lincei. - 1927. - Serie 6. - Vol. 5, f. 10. - P. 769-773.

1928

15. თეორიული მექანიკის კურსი. ნაწ. 2. კინემატიკა. – ტფ.: ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1928. – X, 243 გვ.

Course on theoretical mechanics. (Georgian) Part II. Kinematics. – Tiflis.: Tiflis Univ., 1928. –X, 243 p.

Курс теоретической механики. Ч. 2. Кинематика. - Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1928. –X, 243 с.

16. О некоторых контурных задачах плоской гидродинамики // Труды Всероссийского съезда математиков в Москве 27 апреля - 4 мая 1927 г. - М.- Л., Госиздат, 1928. – С.262.

On some contour problems of plane hydrodynamics.(Russian) // All-Russian Math. Congr. – Moscow-Leningrad, 1928. – P. 262.

17. О периодических орбитах и замкнутых геодезических линиях // Труды Всероссийского съезда математиков в Москве 27 апреля – 4 мая 1927 г. - М.-Л.: Госиздат, 1928. – С.189.

On periodic orbits in closed geodesic lines (abstract). (Russian) Trans. All-Russian Math. Congr. Moscow, April 27-May 4, 1927. - Moscow-Leningrad, 1928. – P.189.

18. Sur le problème fondamental d'hydrodynamique à deux dimensions // Rendiconti della R. Accademia nazionale del Lincei. – 1928. – Serie 6^a – Vol. VII, f.12. - P. 995-1002.

1929

19. ანალიზური გეომეტრიის კურსი. ნაწ. I. / ი. შტაინბერგის თარგმ. რუსულიდან. – ტფ.: საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის გამოცემა, 1929. – X, 235 გვ.

Course on analytical geometry. (Georgian) Part I. – Tiflis: Polytechn. Inst., 1929. – X, 235 p.

Курс аналитической геометрии. Ч. 1 / Пер. с русск. И. Штейнберга. – Тифлис.: Изд-во Груз, политехн, ин-та, 1929. – X, 235 с.

20. Sur le problème de torsion des cylindres élastiques isotropes // Rendiconti della R. Accademia nazionale dei Lincei. - 1929. - Serie 6^a . - Vol. 9 , f. 4. - P. 295-300.

21. Zum Problem der Torsion der homogenen isotropen Prismen // საქართველოს პოლიტექნ. ინ-ტის მოამბე. – 1929. – ტ. I, რვ. I. – გვ. 1–20. (Izv. Tiflis. polit. in-ta. – 1929. – T. 1, part 1. – P. 1-20.)

1930

22. თეორიული მექანიკის კურსი ნაწ. I. სტატიკა. – ტფ.: სახელგამი, 1930. – VII, 216 გვ.

Course on theoretical mechanics. (Georgian) Part I. Statics. – Tiflis: State Publ., 1930. – VII, 216 p.

Курс теоретической механики. Ч. 1. Статика. – Тифлис, Госиздат ГССР, 1930. – VII, 216 с.

1931

23. Nouvelle méthode de réduction du problème biharmonique fondamental à une équation de Fredholm // Comptes rendus des séances de l'Académie des sciences. – 1931. - T. 192 . - P. 77-79.

24. Théorèmes d'existence relatifs aux problèmes d'élasticité à deux dimensions // Comptes rendus des séances de l'Académie des

sciences. - 1931. - Т. 192. - P. 221-223.

1932

25. თეორიული მექანიკის კურსი ნაწ. 2. კინემატიკა. მე-2 გადამუშ. გამოც. - ტფ.: სახელგამი, 1932. - VIII, 208 გვ.

Course on theoretical mechanics. (Georgian) Part II. Kinematics. 2nd ed. - Tiflis: State Publ., 1932. - VIII, 208 p.

Курс теоретической механики. Ч. 2. Кинематика. Изд. 2. - Тифлис, Госиздат ГССР, 1932. - VIII, 208 с.

26. К задаче кручения и изгиба составных упругих балок // საქართველოს საინჟინრო-სააღმშენებლო ინსტიტუტის მოამბე. - 1932. - ნაკვ.1. - გვ. 123-127. - რეზ.: ქართ., ფრანგ. ენ.

To the problem of torsion and bending of composite elastic beams. (Russian) // Izv. Inzh. Inst. Gruzii. - 1932. - Iss. I. - P.123-127.

27. К задаче кручения и изгиба упругих брусьев, составленных из различных материалов // Известия АН СССР. Отд. мат. и естественных наук. - 1932. - № 7. - С. 907-945.

To the problem of torsion and bending of elastic bars composed of various materials. (Russian) // Izv. AN SSSR. OMEN, 1932. - №.7. - P. 907-945.

28. Recherches sur les problèmes aux limites relatifs à 1 équation biharmonique et aux équations de élasticité à deux dimensions // Mathematische Annalen. -1932. - Bd. 107, H. 2. - P. 282-312.

29. Sur le problème de torsion des poutres élastiques composées // Compte rendu des séances de l'Académie des sciences. - 1932.- T. 194. - P. 1435-1437.

1933

30. თეორიული მექანიკის კურსი. ნაწ. I. სტატიკა. გამოც. მე-2. - ტფ.: სახელგამი, 1933. - VIII, 190 გვ.

Course on theoretical mechanics. (Georgian) Part I. Statics. 2nd ed. - Tiflis: State Publ., 1933. - VIII, 190 p.

Курс теоретической механики. Ч. 1. Статика. Изд. 2. - Тифлис, Госиздат ГССР, 1933. - VIII, 190 с.

31. Вебстер, А. Механика материальных точек твердых, упругих и жидких тел. Лекция по математической физике. Перевод с 3-го англ. изд. Под ред. К. В. Меликова. - Л.-М., ГТТИ, 1933. -624 с.

Соавт.: М. В. Савостьянов, К. В. Меликов.

Webster. Mechanics of mass points of solid, elastic and liquid bodies. Lectures on mathematical physics (translated from the 3rd Engl. ed. edited by K. V. Melikov). - Leningrad-Moscow, 1933. - 624 p.

Co-auth.: M. V. Sebastianov, K. V. Melikov.

32. Курс аналитической геометрии в векторном изложении. Ч. 1. - М.-Л., 1933. - 220 с.

Course on analytical geometry. (Russian) Part I. - Leningrad-Moscow, 1933. - 220 p.

33. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Основные уравнения - Плоская задача - Кручение и изгиб. Предисловие акад. А. Н. Крылова. - Л., Изд-во АН СССР, 1933. - XVI, 381 с.

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Basic Equations, a plane problem, torsion and bending (Foreword by Acad. A. N. Krilov). (Russian) - Leningrad: Acad. Sci. USSR, 1933. - XVI, 381 p.

Review.: Николай Е. // Прикладная математика и механика . - 1935. - Т. 2, вып. 2 - С. 322.

34. Решение плоской задачи теории упругости для сплошного эллипса // Прикладная математика и механика. - 1933 . - Т. 1, вып. 1. - С. 5-12. - Рез. нем.

Solution of a plane problem of the theory of elasticity for a solid ellipse. (Russian) // PMM. -1933. - Т. I, iss. I. - P. 5-12.

35. Praktische Lösung der fundamentalen Bandwertaufgaben der Elastizitätstheorie in der Ebene für einige Barandungsformen // Zeitschrift für angewandte Mathematik und Mechanik (Berlin) .- 1933.- Bd. 13, H. 4. - S. 264-282.

36. Sur l'équivalence de deux méthodes de réduction de problème plan biharmonique à une équation intégrale // Compte rendu des séances de l'Académie des sciences. - 1933.- t. 196, № 26. - P. 1947-

1948.

Avec V. Fock.

1934

37. ანალიზური გეომეტრიის კურსი ნაწ. I.– ტფ.: ტექნიკა და შრომა, 1934. – 268 გვ.

Course on analytical geometry. (Russian) Part 1. – Tiflis: Tekhnika da shroma, 1934. - 268 p.

Курс аналитической геометрии. Ч. 1. – Тиф.: Техника да шрома, 1934. - 268 с.

39. Исследование новых интегральных уравнений плоской теории упругости // Доклады АН СССР. - 1934. – Т. 3, № 2. – С. 73-77. - Резюме на франц. яз.

Investigation of new integral equations of the plane theory of elasticity. (Russian) // DAN SSSR, 1934. – Т. 3, №. 2. – P. 73-77.

40. Курс аналитической геометрии. Ч. 2. Учебник для Вузов на 1934-1935 учебн. год // Л.-М, ГТТИ, 1934. - 276 с.

Course on analytical geometry. (Russian) Part 2 // Leningrad-Moscow, 1934. - 276 p.

41. Новый общий способ решения основных контурных задач плоской теории упругости // Доклады АН СССР - 1934. – Т. 3, № 1. – С. 7-11. – Рез. франц.

A new general method of the solution of the basic boundary value problems of the plane theory of elasticity. (Russian) // DAN SSSR. – 1934. Т. 3, №. 1. - P. 7-11.

42. Новый способ решения плоских задач теории упругости. (Тезисы доклада) // Бюллетень Второго Всесоюзного съезда математиков в Ленинграде 24-30 июня: 1934 г. - Л., Изд-во АН СССР, 1934. – С. 68.

A new method of the solution of plane problems of the theory of elasticity. (Russian) // Bull. II All-Union Math. Congr. in Leningrad, June 24-30: 1934. - Leningrad, 1934. – P. 68.

43. Об одной контурной задаче теории упругости // Доклады Академии наук СССР. - 1934. – Т. III, № 3. - С. 141 - 144. – Рез.

франц.

On a new boundary value problem of the theory of elasticity. (Russian) // DAN SSSR. -1934. – Т. III, №3. – P. 141-144.

1935

44. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Основные уравнения. Плоская задача. Кручение и изгиб. С предисл. акад. А. Н. Крылова. 2-е перераб. и доп. изд. - М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1935. - 453 с.

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Basic equations, the plane problem, torsion and bending. (Russian) 2nd ed., revised and enlarged. Acad. Sci. USSR Publ. House // Moscow-Leningrad, 1935. – 453 p.

45. Решение основной смешанной задачи теории упругости для полуплоскости // Доклады АН СССР. - 1935. – Т. 3, № 2. - С . 51-54.

Solution of the basic mixed problem of the theory of elasticity for half-plane. (Russian) // DAN SSSR. -1935. – Т. 3, № 2. – P. 51-53.

46. Solution du problème mixte fondamental de l'élasticité pour un demi-plan // Comptes rendus (Doklady) de l'Académie des sciences de l'URSS. - 1935. – V. 3, № 2. – P. 51-54.

1936

47. Новый способ решения плоских задач теории упругости [Резюме доклада]. // Труды II Всесоюзного математического съезда. Ленинград, 24-30 июня 1934 г. Т. 2. I - М.: Изд-во АН СССР, 1936. – С. 345-346.

A new method of solution of plane problems of the theory of elasticity (abstract). (Russian) Trans. II All-Union Math. Congr. in Leningrad, June 24-30, 2(1934). - Leningrad-Moscow, 1936, 345-346.

48. Упругости теория // БСЭ. - 1936 – Т. 56. - С. 147-158.

Theory of elasticity. (Russian) // Big Soviet Encycl. - 1936. – Т. 56. – P. 147-158.

1937

49. დრეკადობის თეორიის ბრტყელი ამოცანის რიცხვითი ამოხსნის შესახებ // თბილ. მათემატ. ინ-ტის შრომები. – 1937. – ტ. I. – გვ. 83-87. – რეზ. რუს.

On the numerical solution of a plane problem of the theory of elasticity. (Georgian). Trans. // Tbil. Math. Inst. – 1937. – T. I. – P. 83-87.

О численном решении плоской задачи теории упругости. // Труды Тбил. матем. ин-та. – 1937. – Т.1.- С. 83-87. – Рез. рус.

50. Transl. editing: Chapters 7-9. In the book by F. Frank and R. Mizes "Differential and Integral equations of Mathematical Physics". Part 2. Transl. / edited by L. E. Gurevich. - Leningrad-Moscow, 1937. – p. 224-346.

1938

51. Курс аналитической геометрии. Изд. 2-е, перереб. - М.-Л., ОНТИ, 1938. - 576 с.

Course on analytical geometry. (Russian) 2nd ed., revised. - Moscow-Leningrad, 1938. - 576 p.

1939

52. ანალიზური გეომეტრიის კურსი. მე-2 რუს. გამოც / თარგმ. რედ. ა. ხარაძე. – თბ.: თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1939. – XIV, 703 გვ.

Course on analytical geometry. (Georgian) – Tbilisi: State Univ. Press, 1939. – XVI, 703 p.

Курс аналитической геометрии. Пер. со 2-го русск. изд. Ред. А. Харაдзе. – Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1939. – XIV, 703 с . илл.

1940

53. О решении задачи Дирихле на плоскости // Сообщения Груз. филиала АН СССР. – 1940. – Т. 1, № 2. - С. 99-106.

On the solution of the Dirichlet problem on a plane. (Russian) // Bull. Georgian Branch USSR Acad. Sci. 1940. – Т. 1, №. 2. – P. 99-106.

54. О решении основных граничных задач теории Ньютонова потенциала // Прикладная математика и механика . – 1940. – Т. 4, вып. 4. – С. 1-26. – Рез. нем.

On the solution of the basic boundary value problems of the theory of Newtonian potential. (Russian) // PMM. – 1940. – Т. 4, iss. 4. – P. 3-26.

55. О решении основных контурных задач теории логарифмического потенциала //Труды Тбил. матем. ин-та. – 1940 . – Т. 7. – С.1 - 24. – Рез. нем.

Соав. Д. З. Авазашвили.

On the solution of the basic contour problems of the logarithmic potential theory. (Russian) // Trans. Tbil. Math. Inst. – 1940. – Т. 7. – P. 1-24

Co-auth. with. L. Z. Avazashvili.

56. Поправки к статье “Замечания относительно основных граничных задач теории потенциала” // Сообщения Груз. филиала АН СССР. – 1940. – Т. 1, № 7. – С. 567.

Remarks on the basic boundary value problems of the potential theory. (Russian) // Bull. Georgian Branch USSR Acad. Sci. – 1940. – Т. 1, №. 7. – P. 567.

1941

57. К статье «Приложение интегралов типа Коши к одному классу сингулярных интегральных уравнений» // Труды Тбил . матем. ин-та. - 1941. – Т. 10. – С. 161-162.

Application of integrals of the Cauchy type to one class of singular integral equations. (Russian) Trans. // Tbil. Mat. Inst. – 1941. - Т. 10. – P. 161-162.

58. Об основной смешанной краевой задаче теории логарифмического потенциала для многосвязных областей. - Сообщения АН ГССР . - 1941. - Т. 2, № 4. – С. 309-313.

On the basic mixed boundary value problem of the logarithmic potential theory for multiply connected domains. (Russian) // Bull. Acad. Sci. Georgian SSR. – 1941. - Т. 2, №. 4. - P. 309-313.

59. Основные граничные задачи теории упругости для полуплоскости. - Сообщения АН ГССР. - 1941. - Т.2, №10. - С. 873-880. - Рез. груз.

Basic boundary value problems of the theory of elasticity for a half-plane. (Russian) // Bull Acad. Sci. Georgian SSR. - 1941. - Т. 2 , №. 10. - P. 873-880.

60. Приложение интеграла типа Коши к одному классу сингулярных интегральных уравнений // Труды Тбил. матем. ин-та . - 1941. - Т.10.- С. 1--43. - Рез. груз.

Application of Cauchy type integrals to one class of singular integral equations // Proc. Tbil. Inst. Math. - 1941. - V. 10 – P. 1-43 (in Georgian).

1942

61. К задаче равновесия жесткого штампа на границе упругой полуплоскости, при наличии трения // Сообщения АН ГССР. - 1942. - Т. 3. - № 5. - С. 413-418.- Рез. груз.

For the problem of equilibrium of a rigid punch at the boundary of an elastic half-plane in the presence of friction. (Russian) // Bull. Acad. Sci. Georgian SSR. - 1942. - Т. 3, №. 5. - P. 413-418.

62. Основные граничные задачи теории упругости для плоскости с прямолинейными разрезами // Сообщения АН ГССР, - 1942. - Т. 3, № 2. - С. 103-110. - Рез. груз.

Basic boundary value problems of the theory of elasticity for a plane with rectilinear cuts. (Russian) // Bull. Acad. Sci. Georgian SSR. - 1942. - Т. 3, № 2. - P.103-110.

63. Сингулярные интегральные уравнения с ядрами тики Коши на разомкнутых контурах // Труды Тбил. матем. ин-та. - 1942. - Т.11. - С. 141 -172. - Рез. груз.

Соавт. Д. А. Квеселава.

Singular integral equations with a Cauchy type kernel on open contours. (Russian) Trans. // Tbil. Math. Inst. Acad. Sci. Georgian SSR. - 1942. - Т. 11. - P.141-172.

Co-auth. with. D. A. Kveselava.

64. Системы сингулярных интегральных уравнений с ядрами

типа Коши // Сообщения АН ГССР. - 1942. - Т. 3, № 10. - С. 987-994. - Резюме на груз. яз.

Systems of singular integral equations with Cauchy type kernels. (Russian) // Bull. Acad. Sci. Georgian SSR. - 1942. - Т.3, №10. - P. 987-984.

1943

65. Краевая задача Римана для нескольких неизвестных функции и ее приложение к системам сингулярных интегральных уравнений // Труды Тбил. матем. ин-та. - 1943. - Т. 12. - С. 1-46. - Рез. груз.

Соавт. Н.И.Векуа .

Riemann boundary value problem for several unknown functions and its applications to systems of singular integral equations. (Russian) Trans. // Tbil. Math. Inst. - 1943. - Т. 12. - P. 1-46.

Co-auth with N. P. Vekua.

1946

66. Сингулярные интегральные уравнения. Граничные задачи теории функций и некоторые их приложения к математической физике. - М.-Л.: Гостехиздат, 1946. - 448 с.

Singular integral equations, boundary value problems of the function theory and some of their applications to mathematical physics. (Russian). - Moscow-Leningrad, 1946. - 448 p.

67. Das aufblüht der Wissenschaften in Georgien. - Die Wissenschaft in der Sowjetunion früher und jetzt. h. 4. - Weimar, Volksverlag, 1946. - S. 22-25.

1947

68. Курс аналитической геометрии. Изд. 3-е, испр. и доп. - М.-Л.: Гостехиздат, 1947, 644 с.

Course on analytical geometry. (Russian) 3rd ed., revised and enlarged. - Moscow-Leningrad, 1947. - 664 p.

1949

69. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Основные уравнения, плоская теория упругости, кручение и изгиб. Изд. 3-е, перераб. и значит, доп. изд. - М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1949. - 635 с.

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Basic equations, the plane theory of elasticity, torsion and bending. 3rd ed., revised and enlarged. - Moscow-Leningrad, 1949. - 635 p.

Review.: Галин Л. А. // Прикладная математика и механика. - 1951.- Т.14, вып. 2. - С. 263-264.

1950

70. Matemática soviética. Acad. RPR, 1950. -14 p.
In colaborare cu I. M. Vinogradov.

1951

71. ანალიზური გეომეტრიის კურსი. მე-3 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. - თბ.: ტექნიკა და შრომა, 1951. - XVI, 671 გვ.

Course on analytical geometry. (Georgian). - Tbilisi: Teknika da Shroma, 1951. - XVI, 671 p.

Курс аналитической геометрии. 3-е испр .и доп. изд. - Тб.: Техника да шрома, 1951. - XVI, 671 с.

1953

72. Land rejuvenated // News. - 1953. - № 1. - P.18-21.; ill., portr.

73. Singular integral equations. Boundary problems of function theory and their application to Mathematical physics. by N. I. Muskhelishvili. Second edition Moscow 1946. Translation from the Russian edited by J. R. Radok. - Noordhoff, 1953. - 447 p.

Review.: Hill R. A. Landmark in the theory of elasticity // Nature. - 1954. - V.174, № 4433. - P. 713-714.

- Schmeidler W. // Nouvelles mathématiques internationales. - 1954. - № 33/34. - P. 61-62.

– Scott, E. J // Applied mechanics, review - 1954. – V. 7, № 10 – P. 424-425.

– Tautz, G. L. // Zentralblatt für Mathematik und Ihre Grenzgebiete – 1954. – Bd. 51, H. 6/10. – S. 332-333.

74. Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Fundamental equations plane theory of elasticity torsion and bending. Translated from the Russian by J. R. Radok. Groningen P. Noordhoff. – 1953. – XXXI, 704 p.

Review.: Ali Kheiralla // Journal of Applied Mechanics. – 1954. – V. 21, № 4. – P. 417-418.

– Brandastatter J. J. // Applied Mechanics Reviews. – 1954. – V. 7, №7. – P. 293-294.

– Funk P // Nouvelles Mathématiques internationales. – 1954. – № 33/34. – P. 63.

1954

75. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Основные уравнения. Плоская теория упругости. Кручение и изгиб. Изд. 4-е, испр. и доп. – М.: Изд-во АН СССР, 1954. – 648 с.

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Basic equations, the plane theory of elasticity, torsion and bending. 4th ed., revised and enlarged. (Russian). – Moscow: Acad. Sci. USSR Publ. House, 1954. – 648 p.

1955

76. Курс аналитической геометрии. – Пекин, 1955. – 633 с. (На китайск. яз.).

Course on analytical geometry. – Peking, 1955. – 633 p. (Chinese translation of the 3rd Russian edition of 1947).

1956

77. Citeva probleme fundamentale ale teoriei matematice a elasticitatii. Vol. 1-3. – Bucuresti, In-t studii rom.-sov. - 1956. - 892 p. (Translates into Rumanian from the 3rd Russian edition of 1949).

1958

78. Некоторые основные задачи математической теории упругости. [Пер. с 4-го русск. изд.]. – Пекин, 1958. - XVII, 526 с. (На китайск. яз.).

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. - Peking, 1958. – XVII, 526 p. (Translated into Chinese from the 4th Russian ed. of 1954).

1960

79. Применения теории аналитических функций в теории упругости. - В кн.: Всесоюзный съезд о теоретической и прикладной механике. Москва, 27 января - 3 февраля 1960 года. Аннотации докладов. - М., 1960. - С. 142-143.

Соавт. И. Н. Векуа.

Applications of the theory of analytic functions to the theory of elasticity. (Russian). - All-Union Congr. on theoretical and Applied Mechanics, Moscow, 27 Jan.- 3 fear. 1960. Report Abstracts. – М., 1960. – p. 142-143.

Co-auth. with I. N. Vekua.

1962

80. ანალიზური გეომეტრიის კურსი. – თბ.: საბჭოთა საქართველო, 1962. – XIV, 671 გვ. (გამოც. მე-4).

Course on analytical geometry. (Georgian) 4th ed.. – Tbilisi: Sabchota Sakartvelo, 1962. – XIV. 671 p.

Курс аналитической геометрии. Изд. 4-е. - Тб.: Сабчота Сакартвелო, 1962. - XIV, 671 с.

81. Методы теории аналитической функции в теории упругости. - В кн.: Труды Всесоюзного съезда по теоретической и

прикладной механике. (27 января - 3 февраля 1960 г.). (Обзорные доклады). - М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1962. - С. 310-338.

Соавт. И. Н. Векуа.

Methods of the theory of analytic functions in the theory of elasticity. (Russian) Trans. - All-Union Congr. on Theoretical and Applied Mechanics (27 jan.- 3 febr. 1960). - Moscow-Leningrad, USSR Acad. Sci. Publ., 1962. - P. 310-388.

Co-auth with I. N. Vekua.

82. Сингулярные интегральные уравнения. Граничные задачи теории функции и некоторые их приложения к математической физике. Изд. 2-е, перераб. - М.: Физматгиз, 1962. - 599 с. с черт.

Singular integral equations. Boundary value problems of the theory of functions and some of their applications to mathematical physics. (Russian) 2nd ed. - Moscow: revised. Fizmatgiz, 1962. - Т. 3, №1. - P. 206-207.

Review.: Гахов Ф. Д. // Журнал вычислительной математики и математической физики. - 1963. - Т. 3, № 1. - С. 206-207.

1963

83. Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. - Groningen, P. Noordhoff, 1963. - XXXI, 718 p.

1965

84. Приложения теории функций комплексного переменного в теории упругости. - В кн.: Приложения теории функций в механике сплошной среды. Труды Международного симпозиума в Тбилиси 17-23 сентября 1963 г. Т. 1. Механика твердого тела. - М.: Наука, 1965. - С. 32-55. - Текст парал. на англ. яз.

Applications of the theory of functions of a complex variable to the theory of elasticity. - In the book: Application of the theory of functions in solid medium mechanics. (Russian). - Moscow: Nauka, 1965. - P. 32-55. - Ditto in English: 56-75.

85. Singuläre integral gleichungen. Bandwertprobleme der Funktionentheorie und einige Anwendungen auf die mathematische

Physik. - Berlin, 1965. - X VI, 544 s. (German translation of the 2nd Russian edition of 1962).

1966

86. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Основные уравнения. Плоская теория упругости. Кручение и изгиб. Изд. 5-е, испр. и доп. - М.: Наука, 1966. - 707 с. с черт.

Some basic problems of the mathematical theory of elasticity. Basic equations, the plane theory of elasticity, torsion and bending. (Russian) 5th ed., revised and enlarged. - Moscow: Nauka, 1966. - 707 p.

1967

87. Курс аналитической геометрии. Для мех.-мат. фак. ун-тов. Изд. 4-е. - М.: Высшая школа, 1967. - 655 с. с портр.

Course on analytical geometry. (Russian). 4th ed. - Moscow: Vishaya Shkola, 1967. - 655 p.

1968

88. Сингулярные интегральные уравнения. Граничные задачи теории функций и некоторые их приложения к математической физике. Изд. 3-е, испр. и доп. - М.: Наука, 1968. - 511 с. с черт.

Singular integral equations. Boundary value problems of the theory of functions and some of their applications to mathematical physics. (Russian) 3rd ed., revised and enlarged. - Moscow: Nauka, 1968. - 511 p.

1971

89. Einige Grundaufgaben zur mathematischen Elastizitätstheorie. - Leipzig, 1971. - 636 p.

1977

90. Singular Integral Equations. Boundary problems of function theory and their application to mathematical physics / edited by J. R. M. Radok. - Leiden.: Noordhoff International, 1977. - 447 p.

1982

91. სინგულარული ინტეგრალური განტოლებები: ფუნქცი-ათა თეორიის სასაზღვრო ამოცანები და მათი ზოგიერთი გამოყენება მათემატიკურ ფიზიკაში. – თბ.: მეცნიერება, 1982. – 591 გვ.

Singular integral equations. Boundary value problems of the theory of functions and some of their applications to mathematical physics. (Georgian) – Tbilisi: Metsniereba, 1982. – 591 p.

1992

92. კოშის ტიპის ინტეგრალების გამოყენება მათემატიკური ფიზიკის ზოგიერთი ამოცანისათვის / ფრანგ. თარგმნა ხ. ინასარიძემ; რედ. ლ. მაღნარაძე. – თბ.: მეცნიერება, 1992. – 140 გვ.

Application of Cauchy type integrals for some problems of mathematical physics. (Georgian). - Tbilisi: Metsniereba, 1992. – 140 p.

რეც.: ებანოიძე თ. წიგნის ხელახლა დაბადება // საქ. რესპუბლიკა. – 1992. – 3 დეკ. – გვ. 4.

სამეცნიერო პოპულარული შრომები
SCIENTIFIC-POPULAR WORKS
НАУЧНО-ПОПУЛЯРНЫЕ ТРУДЫ

1924

93. როგორ გავცნოთ ეინშტაინის ფარდობითობის თეორიას? // ჩვენი მეცნიერება. – 1924. – №1. – გვ. 123-132.

1925

94. მათემატიკური ტერმინების ლექსიკონი. რუსულ-ქართული და ქართულ-რუსული. წმინდა და გამოყენებითი მათემატიკა თეორიული მექანიკით. – ტფ.: სახელგამი, 1925. – V, 244 გვ.

თანაავტ.: გ. ნიკოლაძე., ა. ხარაძე.

1927

95. ისააკ ნიუტონი: გარდაცვალებიდან 200 წლის შესრულების გამო // კომუნისტი. – 1927. – 31 მარტი. – გვ.5

1928

96. ანგარიშისა და საანგარიშო მანქანების შესახებ // ტეხნიკა და ცხოვრება. – 1928. – N 2. – გვ. 6-8.

97. გ. ნ. ნიკოლაძის მიერ გამოგონილი ახალი საანგარიშო მანქანა // კომუნისტი. – 1928. – 7 მარტი. – გვ. 2.

1929

98. ანდრია რაჭმადის მეცნიერული მოღვაწეობა: [გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1929. – 6 ოქტ. – გვ. 3.

1930

99. Basu, N. M. Sen Gupta H. M. On the strain in a rotating elliptic cylinder // Bull. Calcutta, M. S. - 1930. - 18, P. 141-150. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 758-759.

100. Basu, N. M., Sen Gupta H. M. On the stress and strain in an elastic plate having two infinitely long rectangular edges under the action of a couple at the corner // Bull. Calcutta, M. S. - 1930. - Bd. 53, Jg. - 1927. - H. 5. - S. 758. [Review.]. Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 758.

101. Basu, N. M., Sircar, H. On sound waves due to prescribed vibrations of a cylindrical surface in the presence of a rigid and fixed cylindrical obstacle // Bull. Calcutta, M. S. - 1930. - 18, P. 87- 96. [Review.] - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd.53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 766.

102. Bergmann, At. Über die Bestimmung der elastischen Spannungen und Verschiebungen in einen konvexen Körper // Math. Ann., 98. – S. 248-263. [Review]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927, H. 5. - S. 752-753.

103. Faxen, H. Die Geschwindigkeit fallen // Zeitschrift für

angewandte Mathematik. - 1930. - 7. - S. 79-80. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 793-794.

104. Faxen, H. Exakte Lösung der Oseenschen Differentialgleichungen einer zähen Flüssigkeit für den Fall der Translationsbewegungen eines Zylinders. // Nova Acta R. Soc. Scient. - Uppsala, (4), vol. extraord. - 1927. - № 3. - S. 56. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930, Bd. - 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 793.

105. Faxen, H. Vereinfachte Darstellung der verallgemeinerten Greenchen Gleichungen für die konstante Trensationsbewegung eines starren Körpers in einer zähen Flüssigkeit // Arkiv för Mat. - 1930. - 20, A. - №8. - S. 1-5. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930, Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 794.

106. Faxen, H., Olsson, O. Laminare Bewegung zähen Flüssigkeit in Logarithmischen Spiralen // Zeitschrift für angewandte Mathematik und Mechanik, 7. - P. 496-498. [Review.] - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. - 1927. - H. 5. - S. 794.

107. Ghosh, S. On the steady motion of a viscous liquid due to the translation of a tore parallel to its axis // Bull. Calcutta. - M S. - P. 185-194. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 797.

108. Kolossoff, G. Sur une transformation des équations de l'élasticité // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - t. 184. - 1930. - P. 512-514. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927. - H.5. - S. 754-755.

109. Lichtenstein, L. Über einige Existenzprobleme der Hydrodynamik Zweite Abhandlung Nichthomogene, unzusammen-drückbare, reibungslose Flüssigkeiten // Mathematische Zeitschrift. - 1930. - 26. - S. 196-323. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg.1927. - H. 5. - S. 775.

110. Oseen, C. W. Exakte Lösungen der hydrodynamischen

Differentialgleichungen // Arkiv för Mat. - 1930. - 20 A, № 14. - S. 1-24. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. 1930 - Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 5. - S. 795.

111. Oseen, C. W. Über ein Hydrodynamische Problem. 2. 3 // Arkiv för Mat. - 1930. - 19, 19 A. - №31, 435; 20 A. - №3. - S. 31-55. [Review.]: Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927, H. 5. - S. 778-779.

112. Odqvist, F. K. G. On a method to solve the linear boundary value problems of hydrodynamics and the theory of elasticity // Arkiv för Mat. - 1930, 19 A. - № 36. - S. 1-8. [Review.]: Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. 1927, H. 5. - S. 774-775.

113. Odqvist, F. K. G. On the determination of certain hydrodynamic problems // Arkiv för Mat. - 1930. - 19 A. - № 30, S. 1-17. [Review.]: Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1930. - Bd. 53. - Jg. - 1927. - H. 5. - S. 779.

114. Villat, H. Sur une extension de la méthode d'Oseen // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1930. - t. 184. - P. 419-422. [Review.].- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.- 1930, Bd. 53. - Jg. 1927. - S. 795.

1931

115. Aimond, E. Recherches d'hydrodynamique en de la détermination du mouvement de l'eau sur un barrage déversoir // Ann. Toulouse, (3), 21, S. 139-221. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 3. - S. 478.

116. Dahl, H. Entwicklung nach kugelfunktionen der Lösung zu den oseenschen differentialgleichungen für die langsame Bewegung eines Körpers in einer zähen Flüssigkeit // Arkiv för Mat.- 1931. - 21 A, № 5. - S. 1-22. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 54. Jg. 1928 - H. 6. - S. 906-907.

117. Drzewiecki, S. Une interprétation théorique de la courbe balistique expérimentale $F(v) / V^2$ // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1931. - t. 87. - P. 165-167.

[Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.-
Bd. 54. - Jg. 1928.- H. 6. - S. 839.

118. Banerjee, A. C., Chankar Varma ,R. On tidal waves in an elliptic canal of variable depth.-Journal Indian, M. S. 1931 - V. 18. - P.105-115. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 3.- S. 471.

119. Bromwich,T. J. I. A. Motion of a sphere in a viscous fluid // Proc. Cambridge. - 1931, 25. - P. 369-383. [Review.]. -Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 55. - Jg. 1929 . -H. 3.- S. 469-470.

120. Galbrun, H. De la propagation du son dans les fluides // Journal Math. - 1931, (9). 7, S. 299-318. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. -1931. - Bd. 54. - Jg. 1928. - H. 6.- S. 469-470.

121. Geppert, H. Die permanenten Wellen in ringförmigen Kanälen // Mathematische Annalen. - 1931, 101. - S. 424-425. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik . - 1931, Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 3. - S. 470-471.

122. Gustafson, T. Eine Anwendung der Oseenschen Theorie auf die Tragfläche von Joukowski // Arkiv för Mat. - 1931, 20 A, №9. - S. 1-11.[Review.].-F. Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 6. - S. 802.

123. Ford, C. A. Discontinuous fluid motion past an elliptic barrier.-Proc. Leeds, 1, 1931, 209-216. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54. - Jg. 1928. - H. 6 - S. 897.

124. Heuer, H. Darstellung der hydrodynamischen Kräfte // Phys. Zs. - 1931, 29. - S.. 225-228. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54.- Jg. 1928. - H. 6. - S. 910.

125. Hogner, E. On the theory of ship wave resistance // Arkiv för Mat. - 1931. - 21 A. - №7. - S. 1-115. [Review.]-Jahrbuch über Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 54. - Jg. 1928. - H. 6. - S. 900.

126. Jeffreys ,H. On the transport of sediments by streams // Proc. Cambridge. - 1931. - 25. - P. 272-276. [Review.]. - Jahrbuch über die

Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 55. - Jg. 1929.- H. 3. -S. 480.

127. Jeffreys, H. On the transverse circulation in streams // Proc Cambridge. - 1931.- 25. - P. 20-25. [Review.] - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 55. - Jg. 1929.- H. 3. - S. 474.

128. Lichtenstein, L. Über einige Existenzprobleme der Hydrodynamik. 3. Permanente Bewegungen einer homogenen inkompressiblen zähen Flüssigkeit // M. Z. - 1931.- 28. - S. 397-415. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. - S. 905.

129. Lorenz, H. Wandrauhigkeit und Wärmeaustausch in der Strömungslehre // Phys. Zs.- 1931.- 29.- S. 301-302. [Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. -1931. - Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. - S. 914.

130. Mazet, R. Sur l'écoulement à travers un orifice rectangulaire long et étroit // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1931. - t. 187. - P. 643-645. [Review.].- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54. - Jg. 1928.- H. 6. - S. 894.

131. Milikan, C. B. Logarithmic spiral flow of an incompressible fluid.-Mathematische Annalen, 1931, 101, P. 446-451. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. -1931. - Bd- 55. - Jg. 1929.- H. 3. - S. 466.

132. Nordin, E. Über die Grundlösungen der linearisierten hydrodynamischen Differentialgleichungen für eine zähe, kompressible Flüssigkeit // Arkiv för Mat. - 1931, A. - № 6 .- S. 1-59. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 54. - Jg. 1928, H. 6. - S. 907.

133. Oseen, C W. Exakte Lösungen der hydrodynamischen Differentialgleichungen. 2 // Arkiv för Mat. - 1931. - 20 A. - № 22.- S. 1-9. [Review.]. -Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. - S.889.

134. Pérès, J. A propos du problème fondamental de la théorie des tourbillons // G. R. - 1931, 189. - S. 680-682. [Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 55.- Jg. 1929.- H. 3. - S.

473-474.

135. Pérès, J. Action D'un fluide visqueux un obstacle. Cas de l'ellipsoïde // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. – 1931.- t. 188. - P. 440-441. [Review.]. – Jahrbuch uber die fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 55.- Jg. 1929.- H. 3. - S. 467.

136. Pérès, J. Action sur un obstacle d'un fluide visqueux, démonstration simple de formules de Faxen // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. – 1931.- t.188.-P. 310-312. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 55. - Jg. 1929.- H. 3. - S. 467.

137. Pérès, J. Sur une formule pour le calcul de la résistance d'un solide dans un fluide parfait incompressible // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1931. - t. 189. - P. 1246-1248. [Review.]. - Jahrbuch uber die Fortschritte der Mathematik. – 1931. - Bd. 55. - Jg. 1929.- H. 3. - S. 468.

138. Pérès, J. Quelques résultats touchant la stabilité ou la régularité du mouvement d'un liquide visqueux // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1931.- t. 189.- P. 898-900. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. – 1931. - Bd. 55.- Jg. 1929. - H. 3. - S. 467-468.

139. Prager, W. Die Druckverteilung an Körpern in ebener Potential strömung // Phys. Zs. - 1931.- 29.- S. 865-869. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 54. -Jg. 1928.- H. 6.- S. 900-901.

140. Proudman, J. On a general expansion in the theory of the tides // Proc. I. M. S.- 1931, (27), 29. – P. 527-536. [Review.]. – Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. – 1931.- Bd. 55. – Jg. 1929.- H. 3. – S. 471.

141. Rosenblatt, A. Sur certains mouvements stationnaires des liquides visqueux incompressibles // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. – 1931.- t. 186.- P. 678- 680. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. – S. 910.

142. Rosenhead, L. Double row of vortices with arbitrary stagger //

Proc. Cambridge. - 1931. 25. - P. 132-138. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.- 1931. - Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 3. - S. 475.

143. Rosenhead, L. Systems of double rows of line vortices in a channel of finite breadth where the axis of the channel // Proc. Cambridge - 1931, 25 - P. 277-281. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 3. - S. 475.

144. Sen, B. M. The steady rotational motion of a liquid within fixed boundaries //Bull. Calcutta, M. S. - 1931.- 19. -P. 59-66. [Review.]-Jahrbuch über Fortschritte der Mathematik. - 1931, 54.- Jg. 1928.- H. 6.-S. 894-895.

145. Senior, S. A. The two dimensional motion of a plane lamina in air and Lanchester's phugoid peths // Proc. Leeds. - 1931, 1. - P. 152-159. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931, Bd. 53. - Jg. 1927. - H. 6. - S. 806.

146. Tollmien, W. Über die Entstehung der Turbulenz // I. Nachrichten Göttingen - 1929. -S. 21-24. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 55.- Jg. 1929.- H. 3. - S. 474.

147. Villat, H. La théorie de l'expérience de M. Henri, Benard sur les tourbillons alternés dans une cure limitée par deux parois fixes parallèles // Annales école norm. - 1931.- (3), 46 . - S. 250-281. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 55. - Jg. 1929.- H. 3. - S. 473.

148. Villat, H. Sur certains mouvement d'un solide dans fluide visqueux limite // J. Math. - 1931, (9), 7 . - S. 429-452. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931.- Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. - S. 910.

149. Wavre, R. Quelques propriétés des figures d'équilibre d'une masse fluide hétérogène // Commentarii Math Helvetici, 1931. - P. 3-14. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 55.- Jg. 1929.- H. 3. - S. 472-473.

150. Weinstein, A. Zur Theorie der Flüssigkeitstrahlen // Mathematische Zeitschrift. - 1931, 31. - S. 424-433. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik . - 1931.- Bd. 55.-Jg. 1929.- H. 3. - S. 477.

151. Weißkopf , V. Zur Berechnung der Schallenergie // Phys. Zs. – 1931.- 29. – S. 302-304. [Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1931. - Bd. 54.- Jg. 1928.- H. 6. - S. 921.

1932

152. თეორიული მექანიკის პროგრამა საკონსტრუქტორო, ჰიდროდამლური და ჰიდროტექნიკური სპეციალობის I კურსისათვის. 1932/1933 წ. – [თბ.]: სახელგამის I სტ.,[1932]. – 3 გვ. (საქართველოს საინჟინრო-სააღმშენებლო ინ-ტი).

153. წინასიტყვაობა. – გრენვილი, ვ. მათემატიკური ანალიზის ელემენტები II. ინტეგრალური აღრიცხვა. – ტფ.: სახელგამი, 1932. – გვ. III-IV.

154. Sircar, H. On the vibration of a gas enclosed between a rigid and fixed spheroid and a concentric sphere vibrating with a prescribed normal velocity // Journal Indian, M. S. -1932, 18. - S. 1-10. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. (Berlin-Leipzig). - 1932. - Bd. 55. - Jg. 1929. - H. 4. – S. 481.

1934

155. Dubreil-Jacotin, M. L. Sur la détermination rigoureuse des ondes permanentes périodiques d'amplitude finie // Compte rendu hebdomadaire des séances de L'Académie des sciences. - 1934.- t. 197. – P. 818-821. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934.- Bd. 59.- Jg. 1933.- H. 5. – S. 760.

156. Frankl, F. Über zweidimensionale luftströmungen in kanälen bei Geschwindigkeiten nahe der Schallgeschwindigkeit (Russisch mit deutsch, Auszug) // Recueil math. - 1934, 40. - S. 59- 72. (Review.). Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934. - Bd. 59.- Jg. 1933.- H. 5. - S. 773.

157. Gay, A. Mouvement plan du liquide parfait incompressible //Compte rendu hebdomadaire des séances de L'Académie des sciences. – 1934.- t. 197. – P. 741 - 742.[Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934.- Bd. 59,- Jg. 1933.- H. 5. – S. 756.

158. Goloubeff, W. Sur les systèmes des tourbillons de M. Karman

(Russisch mit franz. Auszug) // Recueil math. - 1934.- 40.-P. 73-85 [Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.- 1934. Bd. 59.- Jg. 1933.- H. 5.- S. 761.

159. Jardetzky, W. Sur les petites oscillations d'une masse fluide isolée dans l'espace // Compte rendu hebdomadaire des séances de L'Académie des sciences. - 1934. - t. 197. - P. 577-579. [Review.].- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934.- Bd. 59.- Jg. 1933.- H. 5. - S. 754.

160. Lichtenstein, L. Grundlagen der Hydromechanik. - Berlin, Springer, 1929. - X VI, 506 s., 54 fig. (Review.). - Tb. Forsch. Math. - 1934. - Bd.55. - Jg. 1929. - H. 4. - S. 1124.

161. Ratib, A. Sur une propriété du tourbillon dans le mouvement plan permanent d'un fluide visqueux incompressible // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1934.- t. 197. - P. 575-576. (Review.).- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934.- Bd. 59.- Jg. 1933.-H. 5. - S. 761-762.

162. Schmidt, H. Aerodynamik des fluges. Eine Einführung in die mathematische Tragflächen theorie // Berlin, De Gruyter Co., 1929. - VIII, 253 s., 81 fig. [Review.]. Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.- 1934.- Bd. 55.- Jg. 1929.- H. 4. - S. 1126-1127.

163. Volkoff, D., Nasaroff A. Sur un problème aux limites et son application à la théorie d'élasticité à deux dimensions. (Russisch mit franz. Auszug) // Recueil math., Moscou, 40. - P. 210-223. [Review.]. Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934.- Bd. 59. - Jg. 1933. - H. 5. - S. 744-745.

164. Weinstein, A. Sur les points de détachement des lignes de glissement // Compte rendu hebdomadaire des séances de l' Académie des sciences // 1934, - t. 195. - P. 324-326. [Review.].-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1934 - Bd. 59 - Jg. 1933 - H. 5. - S. 755-756.

165. О некоторых смешанных краевых задачах теории упругости. (Тезисы доклада) // Бюллетень Второго Всесоюзного съезда математиков в Ленинграде 24-30 июня 1934 г. - Л. :Изд-во АН СССР, 1934. - С. 68.

1935

166. ახალი მათემატიკური ცენტრი ტფილისში [მათემატიკის ინსტიტუტის დაარსების შესახებ] // კომუნისტი. – 1935 – 26 აგვ. – გვ. 3.

167. Avanesoff, J. Inégalités concernant les mouvements de révolution d'un fluide visqueux // *Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences.* - Paris, 1935.- t. 198. – P. 537-539. [Review.]-*Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.* – 1935. - Bd. 60.- Jg. 1934.- H. 5. – S. 729.

168. Michlin, S. La réduction des problèmes plans fondamentaux de théorie de l'élasticité a une équation intégrale de Fredholm (Russisch und Franz) // *Comptes rendus (Doklady) de l'Académie des sciences de l'URSS. Moscou.* - 1935, (2), 1. – P. 295 -301. [Review.]-*Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik (Berlin-Leipzig).* - 1935, Bd. 60₁ . - Jg. 1934 .- H. 5. – S. 709-710.

169. Oseen, C. W. Sur la seconde approximation dans la théorie des fluides visqueux // *Arkiv för Mat.*- 24, A, №20. – P. 1-23. [Review.]. - *Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.* – 1935.- Bd. 60 - Jg. 1934.- H. 5. – S. 728.

170. Serman, D. Un problème de théorie de l'élasticité pour les domaines multiplement connexes. (Russisch mit Franz. Auszug) // *Comptes rendus (Doklady) de L'Académie des sciences de l'URSS. Moscou.*- 1935, (2). – P. 376-379. [Review.]- *Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.* – 1935.- Bd. 60. - Jg. 1934.- H. 5.

1936

173. Krutkov, G. Die Brownsche Bewegung des Vibrators (Russisch mit deutsch. Auszug) // *Bull. Acad., Leningrad* – 1935. S . 615-635. [Review.]-*Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik* [Berlin-Leipzig],- 1936. - Bd. 611.- Jg. 1935.- H. 6. - S.869.

174. Magnaradze, L. G. On the problem of the elastic oscillation of the semiplane. (Russisch mit engl. Auszug) // *Comptes rendus [Doklady] de l'Académie des sciences de l'URSS. Moscou:* 1935. – P. 505-508.

[Review.]- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1936.-
Bd. 61.- Jg. 1935.- H. 6 – S. 880-881.

175. Reissner, H. Ebene und räumliche Strömung zäher, inkompressibler, tragheisfreier Flüssigkeiten zwischen exzentrischen relativ zueinander rotierenden Zylinderflächen. Beitrag zur Theorie der Schmierung, I // Zeitschrift für angewandte Mathematik und Mechanik. -Berlin. 1936 , 15.- S.81-87. [Review.]-Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.-1936.- Bd. 61 - Jg. 1935.- H. 6. -S. 922.

176. Taylor, G. I. Turbulence in a contracting stream // Zeitschrift für angewandte Mathematik und Mechanik. - Berlin. 1936, 15 . – S.91-96. [Review.]- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. - 1936.- Bd. 61.- Jg. 1935.- H. - S. 927.

1937

177. Krutkov, G. Sur la dynamique de la balance. Petits mouvements d'une balance simple. (Russisch) // Leningrad, Bull. Acad. Sci., [7], 1933. – P. 89-100. [Review.].- Journal über die Fortschritte der Mathematik. [Berlin-Leipzig]. - 1937.- Bd. 59₁ - Jg. 1933. – H. 4. – S. 1400.

178. Krutkov, G. Sur les équations de mouvement de la toupie. 2. (Russisch) // Leningrad, Bull. Acad. Sci., [7], 1933. – P. 659-662. [Review.]- Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik - 1937. - Bd. 57.- Jg. 1931. - H. 7 . - S. 140.

179. Leray, J. Mouvement lent d'un fluide visqueux à deux dimensions limite par des pavés fixes // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. – Paris, 1937.- t. 193. – P. 1165-1166. [Review.]. - Journal über die Fortschritte der Mathematik. [Berlin-Leipzig] - 1937. - Bd. 57₁. - Jg. 1931. – H. 7. – P. 1103.

180. О некоторых краевых задачах теории упругости. Резюме доклада // Труды II Всесоюзного математического съезда. - Л., 24-30 июня 1934 г. Т. 2.; Л.-М., Изд-во АН СССР, 1936. – С. 358.

1938

181. Грузинский филиал Академии наук СССР // Вестник АН СССР. - 1938.- № 11 - 12. –С. 76-83.

182. Гурий Васильевич Колосов // Успехи математических наук. - 1938. – Вып. 4. – С. 279-281.

183. Pères, J. Sur le mouvement limite d'Oseen // Compte rendu hebdomadaire des séances.- 1938.- t. 192. – P. 210-212. [Review.]. - Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. – 1938.- Bd. 57₁. - Jg. 1931, H. – S. 1125.

184. Woronetz, C . Lignes de glissement sur un cylindre // Compte rendu hebdomadaire des séances de l'Académie des sciences. - 1938. - t. 193. – P. 989-992. [Review.]. – Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik.- 1938.- Bd. 57.- Jg. 1931. - H. 8. - S. 1129.

1939

185. Организатор и руководитель наших филиалов: [К 70-летию со дня рождения В. Л. Комарова] // Вестник АН СССР. - 1939 . - № 10. – С. 43-55.

Соавт.: Е. Н. Павловский, С. К.Карапетян , А. А. Якубов.

1940

186. სრულიად-საკავშირო კონფერენცია დრეკადობის თეორიის საკითხებზე [თბილისში] // კომუნისტი. – 1940. – 2 თებ. – გვ. 3.

187. Замечания относительно основных граничных задач теории потенциала // Сообщения Груз. филиала АН СССР. – 1940. – Т. 1, № 3 . – С. 169-170.

1941

188. Наука в Грузии за 20 лет :(К 20-летию Грузинской ССР) // Вестник АН СССР. - 1941.- № 2-3. – С. 16-26; ВОКС. - 1941. - Март-апрелю – С. 72-77.

1943

189. Замечание к статье «Системы сингулярных интегральных уравнений с ядрами типа Коши» // Сообщения АН ГССР. - 1943. - Т.4, N 2. - С. 99-101. - Рез. груз.

1944

190. Наш президент В. Л. Комаров // Вестник АН СССР . - 1944. - № 10. - С. 113.

1947

191. გორგი ნიკოლაძე // თბილისის მათემატიკის ინსტიტუტის შრომები. - 1947. - ტ. 15. - გვ. 3-15. - დართულია გ. ნიკოლაძის მათემატიკური შრომების სია.

192. Могучий подъем науки // Культура и жизнь. - 1947. - 31 окт.

1948

193. [Приветствие президента Академии наук Грузинской ССР акад. Н. И. Мухелишвили на торжественном заседании 220 лет АН СССР] // Юбилейная сессия Академии наук СССР 15 июня - 3 июля 1945 г. Т. I. - М.-Л.: АН СССР, 1948. - С. 231-232.

1949

194. Советская математика // В сб.: Иосифу Виссарионовичу Сталину Академия наук СССР. - М., 1949, С. 356-367.

Соавт. И. М. Виноградов.

1950

195. Предисловие. - В кн.: Векуа Н. И. Системы сингулярных интегральных уравнений и некоторые граничные задачи. - М.-Л.: Госиздат техн.-теор. лит., 1950. - С. 7-8.

1951

196. მეცნიერების აყვავება საბჭოთა საქართველოში // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1951. – N 2. – გვ. 6-11.

197. Наука Советской Грузии: [За 30 лет Советской власти] // Наука и жизнь. – 1951. – № 2. – С. 9-12.

1953

198. ამიერკავკასიის მოძმე რესპუბლიკების მეცნიერებათა აკადემიების შემოქმედებითი თანამეგობრობა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1953. – N 8. – გვ. 5-8.

1956

199. ღირსშესანიშნავი თარიღი (საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის 15 წლისთავი) // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1956. – N 2. – გვ. 5-8.

1959

200. მშვიდობის ატომის დაბადება: [ფიზიკის ინსტიტუტის ატომური რექტორის შექმნის შესახებ] // კომუნისტი. – 1959. – 21 ნოემბ. – გვ. 2.

1960

201. განსაცვიფრებელი შედეგები: [ახალი ბალისტიკური რაკეტის წარმატებით გამოცდის შესახებ] // კომუნისტი. – 1960. – 25 იანვ. – გვ. 3.

202. ქართული საბჭოთა მეცნიერება ორმოცი წლის მანძილზე // საქართველოს კომუნისტი. – 1960. – N 12. – გვ. 47-59.

1961

203. Говорят президенты: [О достижениях советской науки в период между XXI-XXII съездами КПСС. Высказывания: М. В. Келдыша, ... Н. И. Мухелишвили и др.] // Наука и жизнь. – 1961. – № 10. – С. 2-17.

1962

204. მეცნიერების საოცრება: [თანამგზავრების „აღმოსავლეთ-3“-ისა და „აღმოსავლეთ-4“-ის გაშვების შესახებ] // კომუნისტი. – 1962. – 16 აგვ. – გვ. 3.

205. საბჭოთა ადამიანის გენია იმარჯვებს: [კოსმ. რაკეტა „მარსი“ I გაშვების შესახებ] // კომუნისტი. – 1962. – 4 ნოემბ. – გვ. 1.

1963

206. მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში. მოკლე მიმოხილვა. – თბ.: საქ. სსრ მეც. აკად. გამ-ბა. – 1963. – 98 გვ.

207. Приложения теории аналитических функций в теории упругости. [Обзор] // В кн.: Международный симпозиум по приложениям теории функций в механике сплошной среды. (Тбилиси, 17-23 сентября, 1963 г.). Аннотации докладов. - М.: Изд.-во АН СССР, 1963. – С. 39.

1964

208. პირველად კაცობრიობის ისტორიაში: [სიხარული, აღტაცება. მრავალადგილიანი კოსმიური ხომალდის „აისი“-ს გაშვების შესახებ] // კომუნისტი. – 1964. 14 ოქტ. – გვ. 3.

1967

209. Основные направления научной деятельности Академии наук Грузинской ССР: [Изложение доклада в Президиуме АН СССР] // Вестник АН СССР. – 1967. - № 9.- С. 3-8.

1972

210. От атомов до галактик : [К Международному конгрессу по теоретической и прикладной механике в Москве]. // Правда. - 1972. - 20 авг.- С. 3.

Соавт. Л. Седов.

1993

211. პროფ. ნ. მუსხელიშვილი ისააკ ნიუტონის შესახებ: [გარდაცვალებიდან 200 წ. შესრულების გამო] / პუბლიკაცია მოემზადა ი. ირამაშვილმა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1993. – N 11-12. – გვ. 49-53.

სტატიები ჟურნალ-გაზეთებიან
Articles from Newspapers and Magazines
Журнальные и газетные статьи

1934

212. ჩვენი მეცნიერება [ოქტომბრის რევოლუციის] მე-17 წლისთავზე // კომუნისტი. – 1934. – 7 ნოემბ. – გვ. 3.

1936

213. Рассказ проф. Мухелишвили [о Чрезвычайном VII Всесоюзном съезде Советов] // Заря Востока . - 1936 - 17 дек. – С. 2.

214. Растет культура Грузии // За коммунистическое просвещение. - 1936 - 10 дек.

1937

215. ამხანაგ ნ. მუსხელიშვილის სიტყვა: [თბილ. სახელმწ. უნ-ტში სტუდენტებთან შეხვედრაზე 12 დეკემბრის არჩევნებთან დაკავშირებით] // კომუნისტი. – 1937. – 18 დეკ. – გვ. 2.

216. პროფესორ ნ. მუსხელიშვილის სიტყვა: [სიღნაღში ამომრჩევლებთან შეხვედრაზე] // კომუნისტი. – 1937. – 7 დეკ. – გვ. 3.

217. უზენაეს საბჭოში – მხოლოდ ღირსეულნი: [12 დეკემბერს დანიშნული არჩევნების მნიშვნელობის შესახებ] // კომუნისტი. – 1937. – 16 ოქტ. – გვ. 2.

218. ხალხური შემოქმედების გამარჯვება: [ქართული ხელოვნების დეკადა მოსკოვში] // კომუნისტი. – 1937. – 16 იანვ. – გვ. 2.

1938

219. Как мы редактировали текст конституции СССР // Заря Востока - 1938. - 5 дек. - С. 3.

220. Нужна высшая политехническая школа: (В порядке обсуждения) // Правда. – 1938. - 4 дек. - С. 3. - Подписи: Н. И. Мухелишвили, С. Л. Соболев, М. А. Лаврентьев и др.

1939

221. კრემლში [საბჭოების საგანგებო VIII სრულიად-საკავშირო ყრილობაზე დიადი სტალინური კონსტიტუციის დამტკიცების სამი წლისთავის გამო] // საბჭოთა აფხაზეთი. – 1939. – 5 დეკ. – გვ. 2; საბჭოთა აჭარა, 1939. – 5 დეკ. – გვ. 2.

222. Встречи с вождем: [Знатные люди Грузии о встречах с Сталиным. Высказывания: А. Саникидзе, Г. Леонидзе, Н. Мухелишвили ...] // Заря Востока. - 1939.- 18 ноября. – С. 3.

223. Иван Александрович Джавахишвили: [Кандидат в действит. члены АН СССР] // Правда - 1939. - 24 янв.- С. 3. - Подписи: С. Джанашиа, Г. Хачапуридзе, Н. Мухелишвили, Д. Кипшидзе.

1940

224. დაუვიწყარი დღეები: [სტალინური კონსტიტუციის მიღებიდან 4 წლისთავის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1940. – 5 დეკ. – გვ. 3.

225. მკითხველები „კომუნისტის“ შესახებ: [ივ. ჯავახიშვილის, ლ. ქიაჩელის, ავ. ხორავას, ნ. მუსხელიშვილის და სხვ. წერილები გაზ. კომუნისტის დაარსების 20 წლისთავთან დაკავშირებით] // კომუნისტი. – 1940. – 3 ივნ. – გვ. 3.

226. Вступительное слово академика Н. И. Мухелишвили: [На выездной сессии Груз. филиала АН СССР в Сухуми] // Советская

Абхазия. - 1940. - 27 сент. - С. 1.

227. Депутаты Верховного Совета СССР за работой: [Статьи и заметки: Н. К. Садагишвили, Н. И. Мухелишвили и др.] // Заря Востока . - 1940. - 12 дек. - С. 3.

228. Мои воспоминания: [О VIII Чрезвычайном Всесоюзном съезде советов] // Молодой сталинец. - 1940. - 5 дек. - С. 2.

229. Наука в Советской Грузии: [О работе Груз. филиала АН СССР] // Правда. - 1940. - 19 окт. - С. 4; Батумский рабочий. - 1940. - 24 окт. - С. 2-3.

230. Работы математиков Грузии // Заря Востока . - 1940. - 18 дек. - С.1.

231. Расцвет социалистической науки: [Участник делегации трудящихся Грузии о пребывании в братской Украине] // Заря Востока. - 1940. - 4 дек. - С. 4; Советская Украина. - 1940. - 23 ноября.

232. Теория упругости и ее развитие у нас: [К Всесоюзной конференции по теории упругости в Тбилиси] // Заря Востока. - 1940. - 1 февр. - С. 3.

1941

233. აყვავებული საბჭოთა მეცნიერება: [საბჭოთა საქართველო 20 წლისთავზე] // კომუნისტი. - 1941. - 25 თებ. - გვ. 7.

234. დიდი მეცნიერი ივანე ჯავახიშვილი // კომუნისტი. - 1941. - 22 ნოემბ. - გვ. 2. - ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი., აკ. შანიძე., გ. ახვლედიანი და სხვ.

235. მაღალი ჯილდო ენერგიას გამიორკვევს: [სახელმწიფო პრემიის მიკუთვნების გამო] // კომუნისტი. - 1941. - 15 მარტი. - გვ. 2.

236. მტერს დაღუპვა არ ასცდება: [საბჭოთა კავშირზე გერმანიის ჯარების თავდასხმის გამო] // კომუნისტური აღზრდისათვის. - 1941. - N 6. - გვ. 70.; კომუნისტი. - 1941. - 25 ივნ. - გვ. 1. - ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია, ა. ჯანელიძე და სხვ.

237. საბჭოთა საქართველოს მეცნიერული აზრი: [სსრ

კავშირის მთავრობის გადაწყვეტილება საქართველოში მეცნიერებათა აკადემიის დაარსების შესახებ] // საბჭოთა აჭარა. – 1941. – 16 თებ. – გვ. 1.

238. საქართველოს მეცნიერების და ხელოვნების მუშაკები – სოციალისტური სამშობლოს პატრიოტები // კომუნისტი. – 1941. – 20 ივლ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია, გ. ახვლედიანი და სხვ.

239. საქართველოს მეცნიერთა ანტიფაშისტური მიტინგი თბილში: [19 ოქტომბერს. აკად. ნ. მუსხელიშვილის, ალ. ჯანელიძის, გ. ახვლედიანის, ი. ბერიტაშვილის და სხვ. სიტყვები] // კომუნისტი. – 1941. – 21 ოქტ. – გვ. 2.;

240. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია: [საუბარი აკად. ნ. მუსხელიშვილთან და პროფ. ს. ჯანაშიასთან საქართველოში მეცნიერებათა აკადემიის დაარსებასთან დაკავშირებით] // კომუნისტი. – 1941. – 26 იანვ. – გვ. 2.

241. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სტრუქტურა და ამოცანები // კომუნისტი. 1941. – 13 თებ. – გვ. 3.

242. ფაშიზმი – მეცნიერების მტერია . – თბ.: კომუნისტის გამბა, 1941. – 15 გვ. // ბოლშევიკი. – 1941. – N 5-6. – გვ. 36-41. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია, გ. ახვლედიანი, ლ. გოკიელი .

243. Антифашистский митинг ученых Грузии: [Дневник заседания 19 октября. Речь акад. Н. Мухелишвили] // Заря Востока. – 1941.- 21 окт. – С. 3.

244. В Грузии создается Академия наук . (Беседа с акад. Н. И. Мухелишвили) // Известия. – 1941. - 24 янв.- С. 1.

245. Мощный стимул: [По поводу присуждения Государственной премии] // Комсомольская правда. - 1941. - 15 марта. – С. 3.

246. Наука в Советской Грузии: [К открытию Академии наук Грузинской ССР] // Заря Востока. - 1941. - 25 янв. – С. 2.

247. Наука в Советской Грузии за 20 лет // Советская Абхазия. – 1941. – 25 февр. – С. 7.

248. Научная мысль Советской Грузии // Батумский рабочий. -

1941. - 25 ფებრ.- С. 3.

249. [Присуждение Государственных премий - всенародный смотр советской науки]. За дальнейшее процветание советской науки // Заря Востока. - 1941. - 16 марта. - С. 2.

250. Работники науки и искусства Грузии - патриоты социалистической родины // Заря Востока. - 1941. - 19 июля. - С. 2. - Подписи: Н. Мухелишвили, С. Джанашиа, Г. Ахвледиани, А. Хорава и др.

251. Расцвет культуры: [20-летию Советской Грузии] // Труд. - 1941. - 25 февр. - С. 3.

252. Смелый новатор: [А. А. Богомолец] // Советская Украина. - 1941. - 25 мая.

253. Ученые Грузии - фронту // Известия. - 1941. - 28 сент. - С. 3.

1942

254. სტალინგრადის გმირ დამცველებს: [მისალმება] // კომუნისტი. - 1942. - 27 ნოემბ. - გვ. 1. - ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია, ნ. კეცხოველი და სხვ.

255. Академия наук Грузинской ССР к двадцатипятилетию октября // Заря Востока. - 1942. - 7 ноября. - С. 4.

256. Третья сессия Академии наук Грузинской ССР : [посвященная годовщине со дня ее основания. Доклад акад, Н. И. Мухелишвили «Об итогах работы Академии наук ГССР»] // Заря Востока. - 1942. - 1 марта. - С. 2.

1943

257. გენიალური რუსი მათემატიკოსი ნიკოლოზ ივანეს ძე ლობაჩევსკი (დაბადების 150 წლისთავის გამო) // კომუნისტი. - 1943. - 3 ნოემბ. - გვ. 2.

258. საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია სამამულო ომის დღეებში // კომუნისტი. - 1943. - 10 ნოემბ. - გვ. 3.

259. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ორი წლისთავი // კომუნისტი. - 1943. - 26 თებ. - გვ. 2.

260. Великое братство свободных народов: [К освобождению советскими войсками Смоленска]. // Правда. - 1943. - 26 сент. - С. 2.

Соавт.: И. Орбели, Г. Гусейнов.

261. Вторая годовщина Академии наук Грузинской ССР // Заря Востока. - 1943. - 26 сент. - С. 2.

262. Выдающийся грузинский историк: [К выдвижению в действительные члены АН СССР С. Н. Джанашиа] // Известия. - 1943. - 14 сент. - С. 3. - Подписи: Н. Мухелишвили, Ак. Шанидзе, Г. Ахвледиани, Н. Бердзенишвили.

263. Гениальный русский математик Николай Иванович Лобачевский: (К 150-летию со дня рождения) // Заря Востока. - 1943. - 4 ноября. - С. 2.

1944

264. Вернем тяжело раненных воинов к творческой жизни // Красная звезда. - 1944. - 28 дек. - Подписи: В. Л. Комаров, А. А. Богомолец, Н. И. Мухелишвили и др.

265. Приветствие от Президиума Академии наук СССР: [В. Л. Комарову с днем 70-летия] // Вестник АН СССР. - 1944. - № 10. - С. 3-4. - Подписи: А. А. Байков, И. П. Бардин... Л. А. Богомолец... Н. И. Мухелишвили...

1945

266. გაზეთ „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქციას: [მისალმება გაზეთის დაარსებიდან 20 წლისთავის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1945. - 8 დეკ. - გვ. 2.

267. ინტენსიური მეცნიერული მუშაობით: [„დრეკადობის თეორიის ზოგიერთი ამოცანის“ გაფართოებული გამოცემის მომზადება და „ანალიზური გეომეტრიის კურსის გადამუშავება ქართ. და რუს. ენებზე გამოსაცემად] // კომუნისტი. - 1945. - 1 იანვ. - გვ. 3.

268. „კომუნისტ“: [მისალმება გაზეთის დაარსების 25 წლისთავს გამო] // კომუნისტი. - 1945. - 3 ივნ. - გვ. 4. - ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ალ. ჯანელიძე, ნ. კეცხოველი და

სვ.

269. სიტყვა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს I მოწვევის XI სესიაზე // კომუნისტი. – 1945. – 8 მაისი. – გვ. 2. – В кн.: Одинадцатая сессия Верховного Совета СССР 24 апреля-27 апреля 1945 г. Стенографический отчет. – [М.], 1945, Изд. Верх. Сов. СССР, С. 197-199.

270. Величайший герой: [И. В. Сталин] // Известия. - 1945. - 29 июня. – С. 2.

271. Научный центр Грузии. Беседа с президентом Академии наук Грузинской ССР о работе научно-исследовательских учреждений Грузии за время войны // Вечерняя Москва. - 1945. - 17 марта. – С. 2.

1946

272. მეცნიერული მუშაობა საქართველოში 25 წლის მანძილზე // კომუნისტი. – 1946. – 24 თებ. – გვ. 3.

273. სამეცნიერო მუშაობა საქართველოში // სახალხო განათლება. – 1946. – 24 თებ. – N 8.

274. Академия наук Грузинской ССР в новой пятилетке. Беседа с президентом АН Грузинской ССР Н. И. Мухелишвили // Молодой сталинец. – 1946. - 25 мая . – С. 1.

275. Научная работа в Грузии за 25 лет // Заря Востока - 1946. - 22 февр.- С. 3.

276. 274. По пути, указанному Сталиным: [Беседа с депутатом Верховного Совета СССР президентом АН ГССР] // Красный флот. - 1946. - 13 марта.

277. Расцвет науки в Грузии // Правда. - 1946.- 25 февр. – С. 3.

278. Расцвет науки и культуры // Правда Украины. - 1946. - 24 февр.

1947

279. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია დიდი ოქტომბრის XXX წლისთავზე // კომუნისტი. – 1947. – 7 ნოემბ. – გვ. 6.

280. შესანიშნავი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე: [აკად. სიმონ ჯანაშიას გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1947. – 18 ნოემბ. – გვ.2; საბჭოთა აფხაზეთი.–1947. – 20 ნოემბ. – გვ.2. – ხელმოწერა: ნ.მუსხელიშვილი, რ.აგლაძე, ა.ალადაშვილი და სხვ.

281. Академик С. Н. Джанашиа // Заря Востока. - 1947. - 18 ноября. -С. 2. - Подписи: Мухелишвили Н. П., Агладзе Р. И., Аладашвили А. С. [и др.].

282. Расцвет науки в Советской Грузии // Заря Востока.- 1947. - 23 окт. С. 2.

1948

283. Творческий труд ученых Грузии. Беседа с президентом АН Груз. ССР, лауреатом Сталинской премии акад. Н. И. Мухелишвили // Заря Востока . - 1948. - 26 февр.- С.2.

284. Ученые Грузии в борьбе за послевоенную сталинскую пятилетку // Советская Абхазия. - 1948 - 1 июня. – С.2.

1949

285. დიდი სტალინი და მეცნიერების განვითარება ნაციონალურ რესპუბლიკებში // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1949. – N 12. – გვ. 15-19.

286. მათემატიკა საქართველოში // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1949. – 14 ივლ. – გვ. 2.

287. Великий Сталин и развитие науки в союзных республиках // Известия. - 1949.- 24 дек. – С. 3.

1950

288. საბჭოთა კავშირი – მშვიდობიანობისათვის ბრძოლის მედროშე // ბოლშევიკი. – 1950. – N 10. – გვ. 63-68.

289. Наука на службе народу: [О работах ученых СССР] // Заря Востока. - 1950. - 25 февр. – С. 2.

290. Новые результаты: [Советская наука в 1950 году] // Литературная газета. - 1950. - 4 янв. – С. 1.

1951

291. ათი წელი: [საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის დაარსებიდან] // კომუნისტი. – 1951. – 10 თებ. – გვ. 3.; ლიტერატურა და ხელოვნება. – 1951. – 11 თებ. – გვ. 2.

292. მეცნიერება და პრაქტიკა // საბჭოთა ოსეთი. – 1951. – 24 თებ. – გვ. 3.

293. სიტყვა თბილისის XX საქალაქო პარტიულ კონფერენციაზე // კომუნისტი. – 1951. – 20 იანვ. გვ. 3.

294. Вклад ученых Грузии в строительстве коммунизма: [Беседа с президентом АН ГССР Н. И. Мухелишвили] // Советская Абхазия. - 1951. - 11 марта. - С. 2.

295. Выступление на XX городской партийной конференции г. Тбилиси // Заря Востока.- 1951. - 21 янв. - С. 3.

296. Грузия – Великим стройкам коммунизма: [Беседа] // Молодой сталинец. - 1951. – 2 окт.- С. 3.

297. Центр грузинской советской науки. К 10-летию Академии наук Грузинской ССР // Заря Востока - 1951. - 15 февр. – С. 3.

1952

298. კომუნისტების დიადი სტალინური მშენებლობანი და ქართველი მეცნიერება // ბოლშევიკი. –1952. – N 8. – გვ. 20-27.

299. სიტყვა საქართველოს კ. პ. (ბ) XV ყრილობაზე // კომუნისტი. – 1952. – 23 სექტ. – გვ. 3-4.

300. Задачи ученых Грузии // Заря Востока . – 1952. - 5 ноября. С. 3.; Молодой сталинец. – 1952. - 13 сент. – С.2.

301. К новым успехам науки // Правда. - 1952. - 18 ноября. - С. 2.

302. Речь на XV съезде КПб) Грузии // Заря Востока. -1952.- 23 сент. - С. 2.

303. С. И. Вавилов и развитие академии наук союзных республик. - В кн.: Памяти Сергея Ивановича Вавилова. - М.: Изд-во АН СССР, 1952. –С. 78-88.

304. Содружество науки и практики.: [По поводу открытия Волго-Донского судоходного канала им. В. И. Ленина] // Заря

Востока. – 1952. – 27 июля. – С. 3 .

305. Творческий вклад ученых Грузии: [Деятельность Академии наук Грузинской ССР] // Заря Востока. – 1952. – 13 сент. – С. 2.

306. Ученые Грузии - народному хозяйству // Заря Востока. – 1952. – 29 марта. – С. 2.

1953

307. ბელადის უკვდავება: [ი. ბ. სტალინის გარდაცვალების გამო] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1953. – № 3. – გვ. 12-13.

308. Бессмертие вождя. [По поводу смерти И. В. Сталина] // Заря Востока. – 1953. – 9 марта. – С.2.

309. Вдохновенный труд ученых Грузии // Патриот Родины. – 1953. – 21 янв.

310. Год великих работ: [Участие Академии наук Грузинской ССР в разрешении народнохозяйственных проблем] // Огонек . – 1953. – № 2. – С. 6.

311. Индустриальная Грузия: [Об участии институтов Академии наук Грузинской ССР в разрешении народнохозяйственных проблем] // Техника молодежи (Москва). – 1953. – №4. – С.14-18.

312. Ученые Грузии - сельскому хозяйству // Сельское хозяйство. – 1953. – 4 апр. – С.3.

1954

313. დაეწაფეთ ცოდნის წყაროს: [მიმართვა ახალგაზრდობისადმი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1954. – 19 იანვ. – გვ. 2.

314. დიდი დღესასწაული: [უკრაინის რუსეთთან შეერთების 300 წლისთავი] // კომუნისტი. – 1954. – 17 იანვ. – გვ.2.

315. ორი მოძმე რესპუბლიკის მეცნიერთა თანამეგობრობა: [ქართველი და უკრაინელი] // დროშა. – 1954. – №5. – გვ.2.

316. საანგარიშო მოხსენება საქართველოს სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების I ყრილობაზე // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1954. – 12 იანვ. – გვ.2.

317. სიტყვა საქართველოს კომუნისტური პარტიის XVI ყრილობაზე // კომუნისტი. – 1954. – 27 თებ. – გვ.3.

318. Великая дружба: [К 300-летию со дня присоединения Украины к Россией] // Заря Востока. - 1954. - 17 янв. – С. 3 .

319. Во имя народа: [К 37-й годовщине Великого Октября] // Заря Востока . - 1954. - 6 ноября. – С. 2.

320. Наши пожелани:. [20-летие со дня основания Тбил. гос. театра им. А. С. Грибоедова] // Заря Востока. - 1954 . -28 февр. – С. 3.

321. Отчетный доклад на первом съезде Общества по распространению политических и научных знаний Грузинской ССР // Заря Востока. - 1954. - 13 янв. – С. 2.

322. Речь на XVI съезде Компартии Грузии // Заря Востока.- 1954. - 24 февр. – С. 3.

323. Содружество ученых братских республик // Заря Востока. - 1954 . - 18 апр.- С. 3.

324. Творческое содружество ученых Украины и Грузии // Заря Востока. – 1954. - 19 мая. - С. 2; Батумский рабочий. - 1954. - 22 мая.

1955

325. ახალი აღმავლობისათვის: [მეცნიერებაში] // კომუნისტი. – 1955. – 20 იანვ. – გვ. 2.

326. [სიტყვა თბილისის XXV საქალაქო პარტიულ კონფერენციაზე სამეცნიერო კადრების შესახებ] // კომუნისტი. – 1955. – 20 იანვ. – გვ.2.

327. სიტყვა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მეოთხე მოწვევის მეოთხე სესიაზე // კომუნისტი. – 1955. – 28 დეკ. – გვ. 1.

328. Выступление Н. И. Мухелишвили на 2-й сессии Верховного Совета СССР четвертого созыва // Правда. - 1955. - 10 февр. – С. 4., Известия. - 1955. - 10 февр. – С. 7; Заседания Верховного Совета СССР четвертого созыва. Вторая сессия. (3-9 февраля 1955 г.). Стенографический отчет. - [М.]: Изд. Верх. Сов. СССР, 1955. – С. 447-451.

329. Речь депутата Н. И. Мухелишвили [на 4-й сессии Вер-

ховного Совета СССР четвертого созыва] // Правда. - 1955. - 28 дек. - С. 3; Известия. - 1955. - 27-29 дек. - С. 3.

1956

330. თხუთმეტი წელი: [საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის დაარსებიდან] // კომუნისტი. - 1956. - 10 თებ. - გვ. 2.

331. სიტყვა საქართველოს კომუნისტური პარტიის XVII ყრილობაზე // კომუნისტი. - 1956. - 26 იანვ. - გვ. 2.

332. სიტყვა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მეოთხე სესიაზე // კომუნისტი. - 1956. - 6 იანვ. - გვ. 2.

333. [Выступление на Втором заседании Совета Союза (27 декабря 1955 г.) по докладу А. Г. Зверева о Государственном бюджете СССР]; Заседания Верховного Совета СССР четвертого созыва. Четвертая сессия. (26-29 декабря. 1955 г.). Стенографический отчет. - [М.], Изд. Верх. Сов. СССР, 1956. - С.134-139.

334. За новый расцвет науки. Беседа с президентом АН Груз. ССР акад. Н. И. Мухелишвили // Молодой сталинец. - 1956. - 8 марта. - С.1.

335. На пути большой науки: [О развитии экспериментальной физики в ГССР] // Известия. - 1956. - 14 апр. - С.3.

336. Наука служит народу: [О деятельности научных учреждений Академии наук Груз. ССР]. // Заря Востока. - 1956. - 25 февр. С. 4.

337. Новые резервы Чиатуры: [О разработке Чиатур. марганцевого месторождения] // Огонек. - 1956. - № 1. - С.4.

338. Работы ученых Грузии: [Разработка проблем технического прогресса в промышленности] // Промышленно-экономическая газета. - 1956 - 27 мая. - С. 2.

339. Речь депутата Н. И. Мухелишвили на 4-й сессии Верховного Совета СССР // Заря Востока. - 1956. - 6 янв. - С. 2.

340. Речь на XVII съезде Коммунистической партии Грузии // Заря Востока. - 1956. - 25 янв. - С. 3.

341. Славный путь грузинской советской науки: [Навстречу

39-й годовщине Великого Октября] // Заря Востока. - 1956. - 31 окт. - С. 3.

1957

342. ახალი მეცნიერული წარმატებებით, უფრო დიდი პერსპექტივებით. (ოქტომბრის რევოლუციის მე-40 წლისთავისათვის) // კომუნისტი. - 1957. - 22 სექტ. - გვ. 2.

343. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსებს, უმაღლესი სასწავლებელთა პროფესორებსა და ლექტორებს, მწერლებს, მსახიობებს, მხატვრებს, კინომუშაკებს, კომპოზიტორებს, საქართველოს მეცნიერებისა და კულტურის ყველა მოღვაწეს: [მიმართვა ოქტომბრის სოც. რევოლუციის მე-40 წლისთავზე] // კომუნისტი. - 1957. - 18 ოქტ. - გვ. 1. - ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ვ. კუპრაძე, ი. აბაშიძე და სხვ.

344. სიტყვა ატომგულის იარაღის აკრძალვისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილ კრებაზე 1957 წლის 30 ნოემბერს // ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1957. - 3 დეკ. - გვ. 1.

345. სიტყვა უმაღლესი საბჭოს კავშირის საბჭოს მე-6 სხდომაზე (1957 წ. 11 თებერვალს) მ. ა. იასნოვის მოხსენების გამო. მოკავშირე რესპუბლიკების სასამართლოთა მოწყობის შესახებ კანონმდებლობის, სამოქალაქო სისხლის სამართლისა და საპროცესო კოდექსების მიღების მიკუთვნება მოკავშირე რესპუბლიკების გამგებლობისათვის // კომუნისტი. - 1957. - 15 თებ. - გვ. 2.

346. Академия наук Грузии в 1957 году. Беседа с президентом АН Груз. ССР акад. Н. И. Мухелишвили // Молодой сталинец. - 1957. - 4 апр. - С. 1.

347. Выступление на шестом заседании Совета Союза (11 февраля 1957 г.) [по докладу М. А. Яснова об отнесении к ведению союзных республик законодательства об устройстве судов союзных республик, принятии гражданского, уголовного и процессуальных кодексов] // Известия. - 1957. - 12 февр. - С. 7; Заря Востока. - 1957. - 14 февр. - С.2; В кн.: Заседания Верховного Совета СССР четвертого созыва. Шестая сессия (5-12 февраля 1957 г.). Стенографический

отчет. - [М.]: Изд. Верх. Сов. СССР, 1957. – С. 515-519.

348. Гордость и слава нашей науки: [Об искусственном «путнике земли»] // Правда . – 1957. - 10 дек. – С. 3.

349. Крупнейшее достижение человеческого гения: [О запуске первого в истории человечества искусственного спутника земли] // Заря Востока. – 1957. - 8 окт. – С. 1.

350. Насущные задачи координации научной работы. Беседа с президентом АН Груз. ССР акад. Н. Мухелишвили // Заря Востока. - 1957. - 6 июня. – С. 3.

351. Наша наука сегодня и завтра: [О развитии науки и Груз. ССР] // Известия . – 1957. - 24 июля. С. 3.

352. Праздник советского народа: [250-летие Ленинграда] // Вечерний Ленинград. - 1957. - 21 июня.

353. Расцветает наука Советской Грузии: [К 40-летию Великого Октября] // Наука и жизнь. – 1957. - № 7. – С. 26.

1958

354. მეცნიერული აზრის მძლავრი კერა [ქ. თბილისი] // თბილისი. – 1958. – 15 იანვ. – გვ. 3.

355. სიტყვა საქართველოს კომპარტიის XVIII ყრილობაზე // კომუნისტი. – 1958. – 4 თებ. – გვ. 2.

356. სიტყვა თბილისის 28-ე რიგგარეშე საქალაქო პარტიულ კონფერენციაზე // თბილისი. – 1958. – 11 დეკ. – გვ. 2.

357. ქართული საბჭოთა მეცნიერების აყვავება // საქართველოს კომუნისტი. – 1958. – N2. – გვ. 31-45.

358. Главные направления развития науки Грузии на семилетку: [Из выступлений президента АН Груз. ССР Н. И. Мухелишвили на XXVIII Тбил. гор. парт. конф.]. // Веч. Тбилиси. – 1958. - 11 дек. – С. 2.

359. Гордость и слава нашей науки // В кн.: Путь в космос. Материалы газеты «Правда» о трех советских искусственных спутниках Земли. - М.: Изд-во «Правда», 1958. - С. 170-171.

360. Расцвет грузинской советской науки: (Беседа с пре-

зидентом АН ГССР акад. Н. И. Мухелишвили) // Тбилиси. - 1958. - 25 февр. С. 1-2.

361. Речь на XVIII съезде Коммунистической партии Грузии // Заря Востока. - 1958. - 1 февр. - С. 3.

362. Ученые Грузии к XXI съезду КПСС. Беседа с презид. АН Груз. ССР акад. Н. И. Мухелишвили // Молодой сталинец . - 1958. - 18 дек. - С. 3.

1959

363. ჟურნალ „საქართველოს ბუნების“ რედაქციას: [ნ. მუსხელიშვილის, მ. საბაშვილის და ი. აბაშიძის მისალმებანი ჟურნალის დაარსებასთან დაკავშირებით] // საქართველოს ბუნება. - 1959. - N1. - გვ. 3.

364. სიტყვა საქართველოს კომპარტიის რიგგარეშე XIX ყრილობაზე: [საქ სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო მოღვაწეობის შესახებ] // კომუნისტი. - 1959. - 15 იანვ. - გვ. 3.

365. ქართული საბჭოთა მეცნიერება შვიდწლედში // აგიტატორის ბლოკნოტი. - 1959. - N12. - გვ. 1-13.

366. Наука на подъеме // Бакинский рабочий. - 1959. - 18 дек. - С. 3.

367. Небывалый размах исследований // Заря Востока . - 1959. - 5 марта. - С. 3.

368. Перспективы развития естественных наук в Грузии // Природа . -1959 - № 5. - С. 45-49.

369. Расцвет науки: [Беседа с акад. Н.И. Мухелишвили] // Вечерний Тбилиси. - 1959. - 25 февр. - С. 3.

370. Широкие перспективы в мирном использовании атомной энергии: [О ядерном реакторе АН Груз. ССР] // Вечерний Тбилиси. - 1959. - 20 ноябрь. - С. 2.

1960

371. გზა მწვერვალებისაკენ: [წარმატებები საქართველოს სამეცნიერო ცხოვრებაში] // კომუნისტი. - 1960. - 6 იანვ. - გვ. 3.

372. Выступление на Объединенной сессии Академии наук

СССР и республик Закавказья. Об успехах ученых Армении во всех областях науки // Коммунист (Ереван). - 1960. - 1 ноября. - С. 3.

373. Из выступления на Объединенной сессии Академии наук СССР, Армянской, Грузинской и Азербайджанской ССР, посвященной 40-летию Советской власти в Армении и образованию КП Армении // Коммунист (Ереван). - 1960. - 27 окт.

374. Путеводная звезда: [О заявлении совещания представителей коммунистических и рабочих партии в Москве] // Заря Востока. - 1960. - 9 дек. - С. 1. - Подписи: Н. Мусхелишвили, А. Джанелидзе, К. Ломтатидзе, П. Гугушвили.

1961

375. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი. კ. ზავრიევის დაბადების 70 წლისთავის გამო // თბილისი. - 1961. - 16 იანვ. - გვ. 3.

თანაავტ. ვ. მახალდიანი.

376. განვამტკიცოთ მეცნიერების კონტაქტი და ურთიერთ-მოქმედება ტექნიკასთან, წარმოებასთან: [სიტყვა მეცნიერ მუშაკთა რესპუბლიკურ თათბირზე] // კომუნისტი. - 1961. - 2 ივლ. - გვ. 2.

377. გულითადი მადლობა: [ნ. მუსხელიშვილის გამოსვლიდან დაბადების 70 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საღამოზე] // კომუნისტი. - 1961. - 16 თებ. - გვ. 3.; ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1961. - 18 თებ. - გვ. 3.

378. მეცნიერების დიდ გზაზე // კომუნისტი. - 1961. - 30 ნოემბ. - გვ. 2.

379. მომავალი კომუნიზმს ეკუთვნის // კომუნისტი. - 1961. - 7 ნოემბ. - გვ. 2.

380. საბჭოთა მეცნიერების ახალი ტრიუმფი: [ნ. მუსხელიშვილი პლანეტა ვენერაზე კოსმიური რაკეტის გაშვების შესახებ] // კომუნისტი. - 1961. - 14 თებ. - გვ. 1.

381. სიტყვა საქართველოს კომუნისტური პარტიის XXI ყრილობაზე // კომუნისტი. - 1961. - 5 ოქტ. - გვ. 2.

382. ქართული მეცნიერების აყვავება: [საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 40 წლისთავის გამო] // სახალხო განათლება. - 1961. - 10 მაისი. - გვ.3.

383. ჩვენი მეცნიერების დიდი პერსპექტივები // თბილისი. – 1961. – 17 ოქტ. – გვ.2.

384. ჩვენი სამშობლოს სადიდებლად: [ქართული მეცნიერების მიღწევების შესახებ] // სახალხო განათლება. – 1961. – 18 ოქტ. – გვ. 2.

385. Без постоянного, самоотверженного труда успеха в науке быть не может: [Выст. на юбилейном вечере, посвящ. 70-летию со дня рождения] // Молодой сталинец. - 1961. - 18 февр. – С. 3.

386. В служении народу: [В связи с открытием в Тбилиси объединенной юбилейной сессии АН СССР и АН республик Закавказья] // Веч. Тбилиси. - 1961. - 30 ноября. – С. 2-3.

387. Великая победа: [О запуске автоматической межпланетной станции] // Заря Востока. - 1961. - 14 февр.- С.1.

388. Выступление Н. И. Мухелишвили на XXI съезде Коммунистической партии Грузии // Заря Востока. - 1961. - 5 окт. – С. 2.

389. Гордимся нашей отчизной: [О запуске косм. ракеты в сторону Венеры] // Правда. - 1961. -14 февр. – С. 3.

390. [Из вступительного слова на открытии общего собрания действительных членов и членов-корреспондентов АН Груз. ССР 25/IV 1944 г.] // В кн.: Летопись дружбы грузинского и русского народов с древних времен до наших дней. Художественные произведения, документы, письма, мемуары, статьи. Ч. II. - Тб.: Заря Востока, 1961. – С. 63-65.

391. На передний край науки: [Развитие науки в Грузии со дня основания АН ГССР] // Заря Востока. - 1961. - 11 авг. – С.2.

392. Наука в Советской Грузии. Краткий обзор. – Тб.: Изд-во АН ГССР, 1961. - 88 с.

393. Первый наш университет: [К 250-летию со дня рождения М. В. Ломоносова] // Заря Востока. - 1961.- 21 ноября. – С. 3.

394. Поиски и победы: [Успехи грузинских ученых в области технических наук] // Заря Востока. - 1961. - 30 ноября. – С. 2.

395. Слова сердечного приветствия: [В день 40-летия Сов. Армении] // Заря Востока. - 1961.- 6 мая. – С. 3.

396. Советская наука впереди // Заря Востока. - 1961. - 1 янв. - С. 2.

397. Тбилиси - колыбель грузинской науки // Веч. Тбилиси. - 1961. - 12 мая. - С. 3.

398. [Ученые Академии наук Грузинской ССР к XXII съезду КПСС] // Наука и жизнь. - 1961. - № 10. - С. 7- 8.

399. Широкие горизонты: [О развитии грузинской науки за годы Советской власти] // Заря Востока. - 1961. - 12 мая. - С. 3.

400. Языком математики: [Интервью участников Всесоюзного совещания математиков в Тбилиси: Н. И. Мухелишвили, А. А. Никольский, Г. Ю. Джанелидзе и Г. К. Михайлов] // Заря Востока . - 1961. - 22 февр.- С.2.

1962

401. საყოველთაო განიარაღებისა და მშვიდობისათვის. განცხადება საყოველთაო განიარაღებისა და მშვიდობის მსოფლიო კონგრესის ხელშემწყობი საბჭოთა კომიტეტისა // კომუნისტი. - 1962. - 13 აპრ. - გვ. 3.

ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ა. აჯუბეი, ვ. ამბარცუმინი და სხვ.

402. სულითა და გულით: [საქ. სსრ მეცნ აკად. პრეზიდენტის საახალწლო მილოცვა ქართველი ხალხისადმი] // კომუნისტი. - 1962. - 1 იანვ. - გვ. 2.

403. უკვდავი აზრის სვეტიცხოველი: [კ. კეკელიძის გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. - 1962. - 12 ივნ. - გვ. 3.

404. უმაგალითო, დაუვიწყარი: [კოსმოსში საბჭოთა ადამიანის პირველი გაფრენის შესახებ] // კომუნისტი. - 1962. - 12 აპრ. - გვ. 1.

405. Заявление Советского Комитета содействия проведению Всемирного конгресса за всеобщее разоружение и мир // Заря Востока. - 1962. - 13 апр. - С. 3. - Подписи: Н. Мухелишвили и др.

406. Первый в стране: [О создании в состав в АН ГССР ин-та кибернетики] // Молодежь Грузии. - 1962. - 1 янв. - С. 2.

407. Тбилиси - место встречи математиков мира: [К открытию

Международного симпозиума по применению теорий функции к механике сплошной среды, с 18 по 24 сентября 1963 года].Беседа с президентом АН ГССР, акад.Н. И. Мухелишвили // Веч. Тбилиси. – 1962. - 12 окт. – С. 1.

1963

408. კარგის მაცნე: [ჩვენი გულითადი სალამი ჩვენს ძმებს ჟურნალისტებს. მილოცვა ჟურნალ „მაცნეს“ დაარსების გამო] // კომუნისტი. – 1963. – 13 ოქტ. – გვ. 3.

409. მათემატიკოსთა და მექანიკოსთა ფორუმის წინ: [საუბარი სიმპოზიუმის საერთაშორისო კომიტეტის თავმჯდომარესთან, საქ მეცნ. აკადემიის პრეზიდენტთან ნ. ი. მუსხელიშვილთან] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1963. – 17 სექტ. – გვ. 2.; სახალხო განათლება. – 1963. – 18 სექტ. – გვ. 1.

410. მეცნიერთა ფორუმზე: [ინტერვიუ მათემატიკოსთა და მექანიკოსთა საერთაშორისო სიმპოზიუმის შესახებ. თბილისი. 1963 წ. სექტემბერი] // კომუნისტი. – 1963. – 17 სექტ. – გვ. 1.

411. В Тбилиси открылся Международный симпозиум математиков и механиков: [Высказывания Н. Мухелишвили, Л. Седова, М. Руа, Э. Караfoли] // Веч. Тбилиси. - 1963. - 17 сент.- С. 1.

412. Математики мира - наши гости: [Международный симпозиум по приложениям теории функций комплексного переменного в механике сплошной среды в Тбилиси] // Заря Востока. – 1963. - 8 сент. – С. 3.

413. Силы ученых - строительству коммунизма: [Беседа с президентом АН республики акад. Н. И. Мухелишвили о перестройках работы АН ГССР] // Веч. Тбилиси. - 1963. - 8 июля. – С. 2.

414. Содружество ученых // Бакинский рабочий. - 1963. - 6 апр. - С. 3; Заря Востока. – 1963. - 6 апр. – С. 3.

Соавт.: В. А. Амбарцумян, З. И. Халилов.

421. Упорный труд, настойчивые поиски: [О развитии науки в Грузии за годы Советской власти] // Техника и вооружение. - 1963. - № 2. – С. 76-77.

1964

422. მეცნიერებასთან კონტაქტი: [ჟურნ. „მნათობის“ 40 წლისთავის გამო] // მნათობი. – 1940. – N 2. – გვ. 9.

423. მოძმე ხალხთა ნათელი დღესასწაული: [აზერბაიჯანის რუსეთთან შეერთების 150 წლისთავის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. 1964. – 26 მაისი. გვ. 1.; თბილისი. – 1964. – 25 მაისი. – გვ. 2.;

424. Больше о науке: [Приветствие по поводу 40-летия «Мнатоби»] // Веч. Тбилиси. – 1964. – 31 марта. – С. 4.

425. Светлый праздник народов-братьев: [К 150-летию со дня вхождения Азербайджана в состав России] // Молодежь Грузии. – 1964. – 23 мая. – С. 1.

426. Торжество советской науки: [О запуске советского космического корабля «Восход» с тремя космонавтами на борту] // Заря Востока. – 1964. – 13 окт. – С. 2.

1965

427. იუბილარი: [გ. ჩუბინაშვილის დაბადების 80 წლისთავის გამო] // კომუნისტი. – 1965. – 21 ნოემბ. – გვ. 3.

428. მეცნიერთა სიხარული: [საქართველოს სსრ ლენინის ორდენით დაჯილდოების გამო] // კომუნისტი. – 1965. – 30 დეკ. – გვ. 2.

429. Огромный вклад в отечественную науку: [К 80-летию со дня рождения И. С. Бериташвили] // Веч. Тбилиси. – 1965. – 24 апр. – С.2.

1966

430. დიდი პოეტი, შესანიშნავი მკვლევარი: [გიორგი ლეონიძის დაკრძალვაზე წარმოთქმული სიტყვა] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაგნე. – 1966. – N4. – გვ. 316.

431. დიდი სიხარული: [თბილისის მეტროპოლიტენის მწყობრში ჩადგომის გამო] // კომუნისტი. – 1966. – 9 იანვ. – გვ. 1.

432. მეცნიერების ფართო ჰორიზონტები: [ქართველი

მეცნიერების მიღწევების შესახებ] // კომუნისტი. – 1966. – 29 მარტი. – გვ. 2.

433. [მილოცვა საქართველოს მწერალთა მეექვსე ყრილობას] // ცისკარი. – 1966. – N7. – გვ. 3-4.

434. პოეტის უკვდავება: [რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავის გამო] // ლიტ. საქართველო. – 1966. – 23 სექტ. – გვ. 1.

435. სიტყვა საქართველოს კომუნისტური პარტიის XXIII ყრილობაზე // კომუნისტი. – 1966. – 10 მარტი. – გვ. 3.; Заря Востока. – 1966. – 8 марта. – С. 5.

436. უღვთო არის შენი სიკვდილი: [გიორგი ლეონიძის გარდაცვალების გამო] // თბილისი. – 1966. – 12 აგვ. – გვ. 3.; ლიტ. საქართველო. – 1966. – 12 აგვ. – გვ. 1.; ქუთაისი. – 1966. – 14 აგვ. – გვ. 3.

437. ჩვენი მეცნიერება სამშობლოს: [მეცნიერების განვითარების შესახებ საქართველოში] // კომუნისტი. – 1966. – 2 აგვ. – გვ. 2.

438. Вклад ученых Грузии в прогресс науки и техники // Вестник АН СССР. – 1966. – № 7. – С. 53-58.

439. Наука смотрит в завтра: [К XXIII съезду КПСС] // Заря Востока. – 1966. – 29 марта. С. 4.

440. Наши поиски, наши достижения: [О достижениях груз. науки] // Советская Молдавия. – 1966. – 13 сент.

441. Невосполнимая утрата: [О смерти поэта Г. Леонидзе] // Заря Востока. – 1966. – 14 авг. – С. 3.

442. Ученые Грузии - народному хозяйству // Заря Востока. – 1966. – 9 авг. – С. 3.

1967

443. კვლავაც წინ!...: [საქართველოს – საკავშირო დროშა! მოგილოცავთ მაღალ ჯილდოს, სოფლის მშრომელებო!] // კომუნისტი. – 1967. – 25 მარტი. – გვ. 1.

444. მეგობრობის ხიდი: [ინტერვიუ აკად. ნ. მუსხელიშვილთან. ქართველ მეცნიერთა დელეგაცია გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში] // კომუნისტი. – 1967. – 17 ივნ. – გვ. 3.

445. მოხარული ვარ: [უნგრეთის სახ. რესპუბლიკის

კულტურის დღეები საქართველოში // კომუნისტი. – 1967. – 15 სექტ. – გვ. 1.

446. ოქტომბერი და ქართული მეცნიერება // კომუნისტი. – 1967. – 11 ნოემბ. – გვ. 2.

447. ფართო ჰორიზონტები: [ქართველი მეცნიერები დიდ ოქტომბრის რევოლუციის 50 წლისთავის შესახვედრად] // დროშა. – 1967. – N11. – გვ. 7.

448. ქართველი მეცნიერება – დიდ ოქტომბერს: [საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის თანამშრომელთა მზადება დიდი ოქტომბრის რევოლუციის 50 წლისთავისათვის] // კომუნისტი. – 1967. – 30 აპრ. – გვ. 2.

449. ქართული მეცნიერების სათავე: [თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტის 50 წლისთავისათვის] // კომუნისტი. – 1967. – 30 დეკ. – გვ. 3.

450. შესანიშნავი ადამიანი: [აკადემიკოს ილია ვეკუას დაბადების 60 წლისთავის გამო] // კომუნისტი. – 1967. – 19 ნოემბ. – გვ. 3.

451. Говорят ученые Грузии: [Н. И. Мухелишвили и др. Интервью с нашим корреспондентом. 50-летие Великой Октябрьской Социалистической революции] // Лит.Грузия. - 1967. - № 10-11. – С. 190-196.

452. Еще один триумф: [Первая в мире автоматическая стыковка на орбите искусственных спутников Земли «Космос-188» и «Космос-186»] // Заря Востока. – 1967. - 1 ноября. – С. 2.

453. Илья Несторович Векуа. (К 60-летию со дня рождения) // Успехи матем. наук. – 1967. – Т. 22, вып. 5 (137). - С. 185-195, с портр.

Соавт.: И. И. Данилюк, И. Г. Петровски.

454. Коллега и друг: [К 60-летию со дня рождения академика И. Н. Векуа] // Заря Востока. – 1967. - 19 ноября. – С. 3.

455. Один из крупнейших: [К 50-летию Тбилисского государственного университета] // Заря Востока. - 1967. - 30 дек. – С. 3.

456. Сегодня и завтра науки: [К 50-летию Октябрьской

революции] // Веч. Тбилиси. - 1967. - 5 ноября. - С. 3.

1968

457. განათლების დიდი კერა: [თბილისის უნ-ტის ახალი კორპუსის შესახებ] // კომუნისტი. - 1968. - 20 ოქტ. - გვ.4.

458. სიტყვა საქართველოს კპ თბილისის კომიტეტის XXXIII კონფერენციაზე // თბილისი. - 1968. - 21 თებ. - გვ.2.

459. უმაღლესი განათლების დედაბოძი // თბილისის უნივერსიტეტი. - 1968. - 21 ოქტ. - გვ.2.

460. უნივერსიტეტი და მეცნიერებათა აკადემია // ახალგაზრდა ჟურნალისტი. - 1968. - N5. - გვ.4.

461. Вклад в науку: Лауреаты Ленинской и Государственной премий отвечают на вопросы корр. газеты «Вечерний Тбилиси». [Н. И. Мухелишвили, И. С. Бериташвили, И. Н. Векуа, Г. А. Меликишвили и Р. В. Гамкрелидзе] // Веч.Тбилиси. - 1968.- 24 окт. - С. 3.

462. Колыбель и гордость грузинской науки: [К 50-летию Тбилисского гос. университета] // Заря Востока. - 1968. - 20 окт. - С. 3.

1969

463. [მისალმება ჟურნალ „საქართველოს ბუნებას“ მისი დაარსების ათი წლისთავის გამო] // საქართველოს ბუნება. - 1969. - N4. - გვ. 1.

464. სეტყვასთან ბრძოლაში [1969 წლის სახელმწიფო პრემიებია ქართველი მეცნიერებს] // კომუნისტი. - 1969. - 8 ნოემბ. - გვ. 3.

465. სიტყვა ღრუბელთა ფიზიკისა და ღრუბლებზე აქტიური ზემოქმედების პრობლემებისადმი მიძღვნილ მეცნიერთა VIII სრულიად საკავშირო კონფერენციაზე // კომუნისტი. - 1969. - 15 მაისი. - გვ. 2.

466. ქართული მეცნიერების ზეიმი: [ქართული მეცნიერების ლენინური დღეები მოსკოვში] // კომუნისტი. - 1969. - 14 სექტ. - გვ. 1.; სახალხო განათლება. - 1969. -17 სექტ. - გვ. 1.; ლიტ.

საქართველო. – 1969. – 19 სექტ. – გვ. 1.

467. ქართული მეცნიერების ლენინური დღეები მოსკოვში :[საუბარი] // თბილისი. – 1969. – 13 სექტ. – გვ. 1.

468. შეხვედრები იტალიელ კოლეგებთან: [აკად. ნ. მუსხელიშვილისათვის საერთაშორისო პრემიის „მოდესტო პანეტის“ მედლის გადაცემასთან დაკავშირებით] // კომუნისტი. – 1969. – 5 დეკ. – გვ. 1.

469. Важное научное достижение: [Грузинские ученые - лауреаты гос. премии] // Заря Востока . – 1969. - 11 ноября. – С. 3.

470. Еще один вклад в дело укрепления дружбы народов ГССР: [Высказывания членов делегации: Н. И. Мухелишвили и др. о Ленинских днях в Москве] // Веч.Тбилиси. – 1969. - 20 сент.- С. 2.

471. Молодость грузинской науки. Беседа с през. АН ГССР акад. Н. Мухелишвили // Молодежь Грузии. – 1969. - 16 сент. – С. 3.

472. Наука на марше: [К открытию Ленинских дней грузинской науки в Москве] // Веч.Тбилиси. – 1969 - 16 сент. – С.1.

473. Наука Советской Грузии: [К Ленинским дням науки ГССР в Москве] // Ленинградская правда. – 1969. – 18 сент. – С. 1; Московская правда. - 1969. - 16 сент. – С. 3.

474. Новое пополнение Академии наук Грузинской ССР: [Об избрании действ. членами АН ГССР] // Заря Востока. - 1969. - 16 дек. – С. 3.

475. Путь к высотам: (К Ленинским дням груз. науки в Москве) // Заря Востока . - 1969. - 17 сент. – С. 3.

1970

476. აკადემიკოსები – ს. ჯანაშიას შესახებ [ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი, ნ. მუსხელიშვილი და სხვ.] // ლენინის დროშა (მახარაძე). – 1970. – 1 აგვ. – გვ. 3.

477. მეცნიერების ახალი ჰორიზონტები. მეცნიერების განვითარება საქართველოში // კომუნისტი. – 1970. – 5 იანვ. – გვ. 3.

478. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმისაგან: [აკადემიკოსი ი. ბერიტაშვილი 85 წლისა] // კომუნისტი. – 1970. – 10 იანვ. – გვ. 3.

479. От Президиума Академии наук Грузинской ССР: [Приветствие Президиума АН Грузии И. С. Бериташвили связи с восьмидесятилетием со дня рождения] // Заря Востокаю - 1970. - 10 янв. - С. 3.

1971

480. ახალ მწვერვალებზე: [ქართველ მეცნიერთა ახალი გამარჯვებების შესახებ. საუბარი] // თბილისი. - 1971. - 30 მარტი. - გვ. 3.

481. ბარაქლა თქვენს მარჯვენას: [მილოცვა ქართველ მეჩაიეებს] // კომუნისტი. - 1971. - 28 სექტ. - გვ. 1.

482. გვესაუბრება მხცოვანი მეცნიერი : [ინტერვიუ] // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). - 1971. - 24 სექტ. - გვ. 3.

483. დაეწაფეთ ცოდნის წყაროს: [მიმართვა ახალგაზრდობისადმი] // თბილისის უნივერსიტეტი. - 1971. - 24 სექტ. - გვ. 4.

484. დიდი მეცნიერი. აკადემიკოს მ. ვ. კელიძის 60 წლისთავის გამო // კომუნისტი. - 1971. - 10 თებ. - გვ. 3.

485. კეთილი იყოს. მრავალ ახალ წელს! [საახალწლო მილოცვა] // კომუნისტი. - 1971. - 1 იანვ. - გვ. 2.

486. მეცნიერება ცხოვრების სამსახურში: [საქართველო ახალ IX ხუთწლედში] // კომუნისტი. - 1971. - 12 მარტი. - გვ. 2.

487. მეცნიერების ახალი ჰორიზონტები // სოფლის ცხოვრება. - 1971. - 27 თებ. - გვ. 3.

488. მრავალჟამიერ, მეგობრებო! [მილოცვა საბჭოთა აფხაზეთის 50 წლისთავის გამო] // კომუნისტი. - 1971. - 4 მარტი. - გვ. 1.

489. პირველი ლაურიატები: [საუბარი ნ. მუსხელიშვილთან მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში 1971 წლის სახელმწიფო პრემიების მინიჭების შესახებ] // კომუნისტი. - 1971. - 19 მაისი. - გვ. 2.; სახალხო განათლება. - 1971. - 21 მაისი. - გვ. 2.

490. სიტყვა საქართველოს კპ 24-ე ყრილობაზე // კომუნისტი. - 1971. - 3 მარტი. - გვ. 3.

491. ქართველ მეცნიერთა სახელით: [მისალმება კოსმოსური ხომალდის „სოიუზ“-II-ის ეკიპაჟის მამაც კოსმონავტებს] //

კომუნისტი. – 1971. – 8 იანვ. – გვ. 3.

492. ქართველი ხალხის გაზაფხული: [საბჭოთა საქართველოს 50 წლისთავისათვის] // სახალხო განათლება. – 1971. – 14 მაისი. – გვ. 3.

493. ჩვენი აკადემია: [საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია] // დროშა. – 1971. – N2. – გვ. 6.

494. ჩვენი მომავლის იმედი: [მილოცვა საბჭოთა საქართველოს კპ შექმნის 50 წლისთავის გამო] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 14 მაისი. – გვ. 3.

495. Большой успех: [О запуске космического корабля «Союз-11»] // Заря Востока. - 1971. - 8 июня. - С. 1.

496. Горизонты науки: [О работе АН Грузии] // Веч. Тбилиси. - 1971. - 16 февр.- С. 3.

497. Непосредственная производительная сила: [О развитии и внедрении фундаментальных и прикладных научных исследований в народное хозяйство] // Заря Востока. – 1971.- 21 февр.- С. 1.

498. Речь на 24-м съезде КП Грузии // Заря Востока. - 1971. - 2 марта. С. 5.

499. Счастливое согласие со своим делом: [К 80-летию со дня рождения. Беседа с акад. президентом АН ГССР Н. И. Мухелишвили. Записал Т. Мамаладзе] // Комсомольская правда. – 1971. - 6 ноября. – С. 3.

500. Экономический потенциал науки [ГССР] // Труд. - 1971. - 9 июля. – С. 2.

1972

501. გიყვარდეთ სწავლა, გიყვარდეთ შრომა, გახდით ღირსეული მოქალაქეები! რესპუბლიკის დედაქალაქის სკოლების, პროფტექნიკური სასწავლებლებისა, ტექნიკუმების მოსწავლეებს და სტუდენტებს: [მილოცვა ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან დაკავშირებით] // თბილისი. – 1972. – 31 აგვ. – გვ. 1.; Веч. Тбилиси. – 1972. – 31 авг. – С. 1. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ი. ვეკუა, კ. ზავრივი და სხვ.

1973

502. უფროსი თაობის სიტყვა: [ახალგაზრდა თაოსნებისა და მათი მიმდევრების რესპუბლიკური შეკრების მონაწილეებს. ნ. მუსხელიშვილის გ. ჯიბლამეს, ი. აბაშიძის და სხვ. სიტყვები // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1973. – 16 ნოემბ. – გვ. 1.

503. ყოველი ღონე ვიხმაროთ სანიმუშო საზოგადოებრივი წესრიგის დასამყარებლად: მიმართვა საქართველოს ქალაქებისა და სოფლების ყველა მშრომლისადმი // კომუნისტი. – 1973. – 20 ოქტ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ი. ვეკუა, ა. ზურაბაშვილი და სხვ.

504. წარმატებით სწავლას გისურვებთ, ახალგაზრდა მეგობრებო! მიმართვა ქ. თბილისის სასწავლებლის მოსწავლეებისა და სტუდენტებისადმი // სახალხო განათლება. – 1973. – 31 აგვ. – გვ. 1.; Веч. Тбилиси. – 1973. – 30 авг. – С. 1. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, ი. ვეკუა, ვ. კუპრაძე და სხვ.

505. Слово о друге: [О кончине Г. Н. Чубинашвили] // Заря Востока. – 1973. – 17 авг. – С. 3.

506. Это в наших силах - добиться образцового общественного порядка. Обращение ко всем труженикам городов и сел Грузии // Заря Восток. – 1973. – 20 окт. – С. 1. -Подписи: Н. Мухелишвили, И. Векуа, А. Зурабашвили и др.

1974

507. სწავლა, შრომა, სიბეჯითე ... საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის მოწინავეთა, მეცნიერების, კულტურისა და ხელოვნების მოღვაწეთა მიმართვა რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებისა და ტექნიკუმების მოსწავლეებისადმი // კომუნისტი. – 1974. – 31 აგვ. – გვ. 1.; Заря Востока. – 1974. – 31 авг. – С. 2. – ხელმოწერა: ნ. მუსხელიშვილი, გ. აბაშიძე, ი. აბაშიძე და სხვ.

1975

508. გამოჩენილი ფიზიოლოგი: [დიდი მეცნიერის ხსოვნას. ი. ბერიტაშვილის გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1975. – 4 იანვ. – გვ. 3.

509. სამძიმარი: [ი. ბერიტაშვილის გარდაცვალების გამო] // სამშობლო. – 1975. – იანვ. – N1. – გვ. 3.

510. Незабываемые дни. Воспоминания акад. Н. И. Мухелишвили: [К 30-летию Великой победы над фаш. Германией] // Веч. Тбилиси – 1975. – 8 мая. – С. 4.

1976

511. Спустя пять лет. Интервью дает юбиляр: [К 85-летию со дня рождения Н. Мухелишвили] // Заря Востока . - 1976. - 15 февр. – С.

1988

512. ცხოვრების დიდ გზა სკოლის მერხიდან იწყება // ნორჩი ლენინელი. – 1988. – 2 სექტ.

1992

513. ქართველ მეცნიერებათა ნაკვესები: შალვა ნუცუბიძე, ნიკო მუსხელიშვილი, სიმონ სხირტლაძე / [შემდგ.: ნ. კუპრავა] . – თბ.: ფანასკერტელი. – 1992. – 16 გვ.

ნიკო მუსხელიშვილის რედაქტორობით
გამოცემული შრომები
WORKS EDITED BY NIKO MUSKHELISHVILI
ТРУДЫ, ВЫШЕДШИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ
НИКО МУСХЕЛИШВИЛИ

1932

514. საქართველოს საინჟინერო-სააღმშენებლო ინსტიტუტის მოამბე. – 1932. – ნაკვ. 1-2. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1934

515. ამიერკავკასიის ინდუსტრიული ინსტიტუტის მოამბე. – 1934. – ნაკვ. I. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

516. ნიკოლაძე, გ. დიფერენციალური გეომეტრიის ელემენტები. ავტორის ბიოგრაფიით და აკად. კარტანის წინასიტყვაობით. – ტფ.: სახელგამი, 1934. – XXV, 300 გვ.

1935

517. ამიერკავკასიის ინდუსტრიული ინსტიტუტის მოამბე. – 1935. – ნაკვ. 1. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1936

518. Прикладная математика и механика. Новая серия. 1936-1976 гг. Т. 1-40. - Член ред. коллегии.

1937

519. Франк, Ф., Мизес, Р. Дифференциальные и интегральные уравнения математической физики. Ч. 2. (Гл. 7-9). Перевод. Под общей редакцией Л. Э. Гуревича. - Л.-М.: ОНТИ, 1937. – С. 224-346.

1940

520. სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის მოამბე. – 1940. – ტ. 1. – პ/მგ რედაქტორი.

521. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1940-1952 წწ. – ტ. II, N7 –ტ. XIII, N7. – პ/მგ რედაქტორი

522. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1952-1954 წწ. – ტ. XIII, N8 – ტ. XV, N9. – რედაქტორი.

523. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1954-1959 წწ. – ტ. XV, N10 – ტ. XXII, N3. – მთ. რედაქტორი.

524. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. – 1959-1976 წწ. – ტ. XXII, N4 – ტ. 83, N3. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1941

525. თბილისის მათემატიკური ინსტიტუტის შრომები – 1941-1944 წწ. – ტ. X-XIII. –პ/მგ რედაქტორი.

526. ა. რაზმაძის სახ. თბილისის მათემატიკის ინსტიტუტის შრომები. – 1947-1949 წწ. – ტ. XIV-XVII. – პ/მგ რედაქტორი.

1951 წ. – ტ. XVIII. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1953-1964 წწ. – ტ. XIX-XXII, XXIX. – პ/მგ. რედაქტორი.

1965-1976 წწ. – ტ. XXX-LIV. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1952

527. Галеркин ,Б. Г. Собрание сочинений. Т. 1. - М.: Изд-во АН СССР, 1952. -391 с.

1953

528. Галеркин ,Б. Г. Собрание сочинений. Т. 2. -М.: Изд-во АН СССР,1953. - 440 с. с. черт.

1955

529. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. – თბ., 1955-1964 წწ. – ტ. 4-8. – სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

1961

530. მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 40 წლის მანძილზე. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ, აკად, გამ-ბა, 1961.– 595 გვ. – მთ. რედაქტორი.

1965

531. Приложения теории функций в механике сплошной среды
// Труды Международного симпозиума в Тбилиси 17-23 сентября
1963 г. Т. 1-2. - М.: Наука, 1965.

Т. 1. Механика твердого тела. – 452 с.

Т. 2. Механика жидкости и газа. Математические методы. – 478 с.

. Соредакторы: Л. И. Седов, Г. К. Михайлов.

ლიტერატურა ნიკო მუსხელიშვილის შესახებ
PUBLICATIONS ABOUT NIKO MUSKHELISHVILI
ЛИТЕРАТУРА О НИКО МУСХЕЛИШВИЛИ

1932

532. მეთოდური წერილები პროფ. ნ. მუსხელიშვილის წიგნისათვის. თეორიული მექანიკის კურსი. სტატიკა / ავტ.: ა. გორგიძე, ვ. გოგოლაძე, ნ. ლომჯარია, ა. ჩახტაური, ვ. ჭელიძე. – თბ.: ტექნიკა და შრომა, 1932. – 22 გვ.

1933

533. მეთოდური მითითებანი და ამოცანები თეორიულ მექანიკაში პროფ. მუსხელიშვილის კურსისათვის [თემა მე-5] / შემდგ.: ა. გორგიძე, ნ. ლომჯარია, ა. ჩახტაური, ვ. ჭელიძე. – თბ.: ტექნიკა და შრომა, 1933. – 13 გვ.

1934

534. მეთოდური მითითებანი და ამოცანები პროფ. ნ. მუსხელიშვილის კურსისათვის. სტატიკა [თემა I] / შემდგ.: ა. ლომჯარია, ა. ჩახტაური, ვ. ჭელიძე. – თბ., 1934. – 24 გვ.

1937

535. Николай Иванович Мусхелишвили: [Академик. Биограф. справка.] // Заря Востока. – 1937. - 18 ноября. - с. 3; 1950. - 21 февр. – С. 3.

1938

536. Мусхелишвили Николай Иванович // БСЭ. – Т. 40. - 1938. - С. 650.

537. Соболев, С. Л. Николай Иванович Мусхелишвили // Вестник АН СССР. - 1938.- № 11-12.- С. 41-44.

538. Muskhelishvili Nikolos // Poddendoff's biographisch-literarisches Handwörterbuch. – Bd. 6. 1923-1931.- Т. 3. L-R. - Berlin, Verlag

Chemie, 1938. - S. 1811.

1939

539. აკადემიკოსი ნ. ი. მუსხელიშვილი: [სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი] // ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1939. - 12 თებ. - გვ. 3.

540. Академик Николай Иванович Мусхелишвили // Вестник АН СССР. - 1939. - № 2-3. - С. 225. (Новые действительные члены и члены-корр. Академии наук СССР).

541. Бардин, И. Блестящие ученые: [Новые академики: Н. И. Мусхелишвили и др.] // Известия, 1939. - 29 янв.- С. 3.

542. Дадиани, П. Николай Иванович Мусхелишвили: [Кандидаты в действительные члены Академии наук СССР] // Вечерний Тбилиси. - 1939. - 3 янв. - С. 2.

543. Купрадзе, В. Д., Лаврентьев М. А. Николай Иванович Мусхелишвили: [Кандидаты в действит. члены АН СССР] // Правда. - 1939. - 9 янв. - С. 3.

544. Натанзон, В. Я. Николай Иванович Мусхелишвили // Московский университет. - 1939. - 28 февр.

1941

545. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრთა პირველი შემადგენლობა: [ნ. ი. მუსხელიშვილი, ი. ს. ბერიტაშვილი, გ. ს. ახვლედიანი, ა. გ. შანიძე, გ. ვ. ხაჭაპურიძე, კ. ს. კეკელიძე, ა. ი. ჯანელიძე, ა. ა. თვალჭრელიძე, გ. ნ. ჩუბინაშვილი, კ. ს. ზავრიევი, დ. ნ. უზნაძე, ს. ნ. ჯანაშია, ნ. ნ. კეცხოველი, ფ. ა. ზაიცევი, ტ. ყ. კვარაცხელია, ა. ს. ჩიქობავა]. მოკლე ბიოგრაფიული ცნობები // კომუნისტი. - 1941. - 24 თებ. - გვ. 2.

546. სტალინური პრემიების მიკუთვნება: [ნ. მუსხელიშვილს და ი. ბერიტაშვილს] // ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1941. - 15 მარტი. - გვ. 1.

547. ტექნიკური მეცნიერების მოწინავენი: [ნ. მუსხელიშვილი, ა. ჯანელიძე, ა. თვალჭრელიძე, ე. წულუკიძე, კ. ზავრიევი, ვ. კუპრაძე, გ. მუხაძე, ა. დიდებულიძე, რ. ნიკოლაძე, ს. ჭრე-ლაშვილი, გ. გედევანიშვილი. მოკლე ცნობები მათი მეცნიერული

მოღვაწეობის შესახებ] // ტექნიკა. - 1941. - №2. - გვ. 45.

548. Академик Н. И. Мухелишвили. Президент Академии наук Грузинской ССР // Советская Абхазия. - 1941 - 1 марта. - С. 1.

549. Выдающиеся успехи советских математиков: [К присуждению Н. И. Мухелишвили Государственной премии] // Правда. - 1941. - 14 апр. - С. 4.

550. Комаров ,В. Л. Успехи советской науки и техники: [Акад. Н. И. Мухелишвили присуждена Гос. премия] // Правда. - 1941. - 14 марта. - С. 3.

551. Первый состав действительных членов Академии наук Грузинской ССР: [Н. И. Мухелишвили, И. С. Бериташвили, Г. С. Ахвледiani, А. Г. Шанидзе, Г. В. Хачапуридзе, К. С. Кекелидзе, А. И. Джanelидзе, А. А. Твалчрелидзе, Г. Н. Чубинашвили, К. С. Завриев, Д. Н. Узнадзе, С. Н. Джанашиа, Н. Н. Кецховели, Ф. А. Зайцев, Т. К. Кварацхелиа, А. С. Чикобава]. Биографические справки // Заря Востока. - 1941. - 23 февр. - С. 2.

552. Совет Народных Комиссаров Союза ССР. Постановление о присуждении Сталинских премий за выдающиеся работы в области науки. Н. И. Мухелишвили [и др.] // Правда. - 1941. - 14 марта. - С.1; Известия . - 1941. - 14 марта. - С.1.

553. Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении передовиков промышленности, сельского хозяйства, науки и искусства Грузинской ССР, в связи с 20-летним юбилеем Грузинской Советской Социалистической Республики, орденом Ленина. Н. И. Мухелишвили и др . // Правда.-1941. - 25 февр. - С. 2; Известия. - 1941. - 25 февр. - С. 1.

554. Филиппов ,М. Физики и математики. К присуждению Государственной премии: [Н. И. Мухелишвили и др.] // Известия . - 1941. - 14 марта. - С. 3.

1942

555. ხვედელიძე, ბ. ნიუტონის პოტენციალის თეორიის ერთი სასაზღვრო ამოცანის ამოხსნა აკად. ნ. მუსხელიშვილის მეთოდით // თბილ. უნ-ტის შრომები. - 1942. - ტ.23. - გვ. 165-177.

1945

556. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და აკად. ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილისათვის სოციალისტური შრომის გმირის წოდების მინიჭების შესახებ // კომუნისტი. – 1945. – 12 ივნ. – გვ. 2.

557. მეცხვარიშვილი, ი. აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი // ინდუსტრიული ქუთაისი. – 1945. – 11 ნოემბ. – გვ. 4.

558. Комаров, В. Л. Наука и труд. [Н. И. Мухелишвили и др. - Герой Социалистического Труда] // Правда. - 1945. - 11 июня - С.3.

559. Комаров, В. Л. Трудовой подвиг советских ученых. [Н. И. Мухелишвили и др. - Герой Социалистического Труда] // Красная звезда. - 1945. - 12 июня. - С. 2.

560. Мухелишвили Николай Иванович // В кн.: 220 лет Академии наук СССР. Справочная книга. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – С. 61.

561. Мухелишвили Николай Иванович: [Академики - Герой Социалистического Труда. Краткая биография] // Вестник АН СССР. - 1945. - № 7-8. – С.19.

562. Указ Президиума Верховного Совета СССР о присвоении звания Героя Социалистического Труда академику Мухелишвили Николаю Ивановичу // Заря Востока. - 1945. - 12 июня. – С. 2; Правда. - 1945. - 11 июня. – С. 1; Известия.- 1945. - 12 июня. - С. 3.

1946

563. ვეკუა, ი. მათემატიკა. – წგ-ში: მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 25 წლის მანძილზე. I მათემატიკა – ფიზიკა. გეოფიზიკა – ასტრონომია. – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. – გვ. 3-41.

564. ვეკუა, ი. სტალინური ეპოქის სახელგანთქმული მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე [ნ. მუსხელიშვილი სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი] // სახალხო განათლება. – 1946. – 31 იანვ. – გვ. 3.

565. ნ. ი. მუსხელიშვილის შეხვედრა ამომრჩევლებთან 3 თებერვალს ს. ორჯონიკიძის სახ. თელავის სახელმწ. თეატრში // სახალხო განათლება. – 1946. – 7 თებ. – გვ. 3. – ხელმოწერა: ა. გ.

566. ნოზაძე, გ. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს კავშირის საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი ამხ. ნ. მუსხელიშვილი თავის ამომრჩევლებთან: [ლაგოდებელ მშრომელებთან] // ბრძოლა თამბაქოსათვის (ლაგოდები). – 1946. – 7 თებ. – გვ. 1.

567. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატები: [ნ. მუსხელიშვილი და სხვ. მოკლე ბიოგრაფიები] // კომუნისტი. – 1946. – 15 იანვ. – გვ. 3.

568. წნორის მტს-ის მუშა-მოსამსახურეთა და სპეციალისტთა წინასაარჩევნო კრებამ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად წამოაყენა აკადემიკოსი მუსხელიშვილი: [სიღნაღი] // კომუნისტი. – 1946. – 4 იანვ. – გვ. 3.

569. Краткий очерк истории грузинской советской науки за 25 лет. - Тб.:Изд-во АН ГССР, 1946. - 80 с.

О Н. И. Мухелишвили. - С. 42-47.

570. Трудящиеся Грузии выдвигают кандидатов в депутаты Верховного Совета СССР: [Н.И. Мухели швили и др.] // Заря Востока. - 1946. - 8 янв. – С. 3.

1947

571. ვეკუა, ი. ქართველ მათემატიკოსთა დიდი წარმატების მაჩვენებელი: [აკად. ნ. მუსხელიშვილის წიგნის „სინგულარული ინტეგრალური განტოლებანი“-ს სახელმწიფო პრემიის მინიჭების გამო] // კომუნისტი . – 1947. – 11 იანვ. – გვ. 3.

572. Векуа, И. Н. Научный труд выдающегося значения: [О присуждении Государственной премии книге Н. Мухелишвили «Сингулярные интегральные уравнения», 1946 г.] // Заря Востока. - 1947. - 13 июня. – С. 3.

573. Работы академиков, членов-корреспондентов и научных сотрудников АН СР, удостоенные Государственных премий за 1946 г. // Вестник АН СССР. - 1947. - № 7. – С. 17-18.

1950

574. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი // კომუნისტი. – 1950. – 3 მარტი. – გვ. 2.

575. ვეკუა, ი. აკადემიკოსი ნ. ი. მუსხელიშვილი: [სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად წამოყენების გამო] // სახალხო განათლება. – 1950. – 23 თებ. – გვ. 3.

576. სოფელ მჭადიჯვრის სტალინის სახელობის კოლმეურნეობის წევრებმა სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად წამოაყენეს ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი // კომუნისტი. – 1950. – 6 თებ. – გვ. 3.

577. Векуа .И. Н. Выдающийся советский ученый // Заря Востокаю – 1950. - 4 марта. – С.3.

578. Давиташвили М. Встреча в Диди Лило [с президентом Акад. наук Груз. ССР Н. И. Мухелишвили]. [Кандидаты в депутаты] // Заря Востока. - 1950. - 8 марта. – С. 3.

579. Коллектив первого строительного участка Самгорводстроя выдвинул кандидатом в депутаты Совета Национальностей Григория Никифоровича Замбахидзе и кандидатом в депутаты Совета Союзов Николая Ивановича Мухелишвили // Заря Востока. - 1950. - 6 февр. – С 3.

580. Предвыборное окружное совещание представителей трудящихся единодушно поддержало выдвижение кандидатами в депутаты Верховного Совета СССР... Н. И. Мухелишвили. (Тбилисский сельский избирательный округ) // Заря Востока. – 1950. - 10 февр. – С. 3.

1952

581. აკადემიკოსი ნ. მუსხელიშვილი – ბულგარეთის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი // კომუნისტი. – 1952. – 24 იანვ. – გვ. 3.

1954

582. მუსხელიშვილი ნიკოლოზ ივანეს ძე. (სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი). (მოკლე ბიოგრა

ფია) // კომუნისტი. – 1954. – 11 თებ. – გვ. 3.

583. მუსხელიშვილი Николай Иванович: [Кандидат в депутаты Совета Союза Верховного Совета СССР. Краткая биография] // Заря Востока. – 1954. - 11 февр. - С. 3.

584. მუსხელიშვილი Николай Иванович // БСЭ, изд. 2 – Т. 28, 1954. - С. 592-593.

585. მუსხელიშვილი Николай Иванович // Энциклопедический словарь. -Т 2, 1954 - С. 446.

1955

586. ახალკაცი, მ. უცხოეთის სამეცნიერო ჟურნალების გამოხმაურება აკადემიკოს ნიკო მუსხელიშვილის წიგნებზე // დროშა. – 1955. – №5. – გვ. 19.

1958

587. ვეკუა ნ. აკადემიკოსი ნ. მუსხელიშვილი: [სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატები] // სახალხო განათლება. – 1958. – 5 მარტი. – გვ. 1.

588. კახიანი, ო. შეხვედრა: [დეპუტატობის კანდიდატებთან ნ. მუსხელიშვილთან და ი. აბაშიძესთან] // სახალხო განათლება. – 1958. – 12 მარტი. – გვ. 1.

1959

589. Академик Н. И. Мусхелишвили, президент Академии наук Грузинской ССР // Блокнот агитатора. - 1959. - № 12. – С. 1 - 13.

590. Мусхелишвили Николай Иванович // В кн.: Депутаты Верховного Совета СССР. Пятый созыв. - М.: Известия, 1959. – С. 281.

591. Мусхелишвили Николай Иванович // МСЭ, 3-е изд. – Т6., 1959. – С. 315.

1960

592. Мусхелишвили – член Польской Академии наук : [Об избрании акад. Н. И. Мусхелишвили дейст. членом Польской АН] // Веч. Тбилиси .- 1960. - 14 дек. С. 1.

1961

593. დიპლომი გადაეცა: [ნ. მუსხელიშვილს პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელი წევრობისა] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 25 აპრ. – გვ. 3.

594. ნ. ი. მუსხელიშვილი და მ. ვ. კელდიში სომხეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო აკადემიკოსები არიან // კომუნისტი. – 1961. – 21 თებ. – გვ. 1.

595. Итоги больших исканий. Общее собрание Академии наук Грузинской ССР: [Акад. Н. И. Мухелишвили избран ченом АН Болгарии и Польши, почетным доктором ун-тов в Глазго и Брауне]. - Заря Востока. - 1961. - 19 апр. - С. 2.

596. Н. И. Мухелишвили и М. В. Келдыш - почетные академики Армянской Академии наук // Заря Востока. - 1961. - 21 февр. - С. 3.

597. На многих языках мира : [Об издании трудов акад. Н. И. Мухелишвили за рубежом] // Веч. Тбилиси. - 1961. - 16 февр. - С. 3.

598. Нациаშვილი, С. Жизнь-творчество. В мастерских художников: [К. Мерабишвили - автор скульптуры-портрета Н. И. Мухелишвили] // Веч. Тбилиси, 1961. - 18 апр. - С. 3.

599. Сессия посвящается академику Н. И. Мухелишвили : [Объединенная научн. сессия АН Груз. ССР, ТГУ и Груз.политехи. ин-та им. Ленина] // Веч. Тбилиси. - 1961. - 31 марта. - С.1.

1962

600. კაკუშაძე, ა. ერთი კონტაქტური ამოცანის ამოხსნა აკად. ნ. მუსხელიშვილის მეთოდით და მისი გამოყენება მაღალი თაღვანი კაშხალების კონტრფორმებისა და სხვა ნაგებობების გაანგარიშებისათვის // საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის შრომები. – 1962. – N1 (81). – გვ. 119-132.

601. მაისაშვილი, ლ. ძვირფასი ამანათი : [საქ. სსრ მეცნ. აკადემიაში მიღებული კრებული, გამოცემული ფილადელფიაში, მიძღვნილი ნ. მუსხელიშვილისადმი] // თბილისი. – 1962. – 16 იანვ. – გვ. 3.

602. მანჯავიძე, გ. დიდი მეცნიერი და მოქალაქე : [აკად. ნ. მუსხელიშვილი სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი] //

კომუნისტი. – 1962. – 28 თებ. – გვ. 2.

603. მშვიდობის ძალები უძლეველია: [1962 წ. 29-30 მაისს მოსკოვში გაიმართება მშვიდობის საერთაშორისო კონგრესი. დელეგატად აირჩიეს ნ. მუსხელიშვილი, გ. ლეონიძე, ა. ხორავა და სხვ.] // კომუნისტი. – 1962. – 15 მაისი. – გვ. 1-3.

604. როსტოვეცი, ლ. ფორმულების პოეზია: [ნარკვევი აკად. ნ. მუსხელიშვილზე] // ლიტ. გაზეთი. – 1962. – 10 აგვ. – გვ. 1.

605. ღირსეული ჯილდო: [სსრკ მეცნ. აკად. პრეზიდიუმის მიერ ნ. მუსხელიშვილის მედლით დაჯილდოება პირველი ხელოვნური თანამგზავრის გაშვებასთან დაკავშირებით] // კომუნისტი. – 1962. – 28 თებ. – გვ. 1.

606. Беридзе, Р. Почетная награда. Вручение [академиком Н. И. Мухелишвили] Ленинской премии металлургам Рустави // Заря Востока. - 1962. - 22 июля. – С. 1.

607. Гвелесиани, С. Президент Академии: [Н. И. Мухелишвили - делегат XXII съезда КПСС] // Веч. Тбилиси. - 1962. - 17 окт. – С. 2.

608. Мировое признание трудов грузинских математиков : [О международном значении работ акад. Н. Мухелишвили] // Вечерний Тбилиси. - 1962. - 16 ноября. – С. 2.

609. Язык поэзии - язык братства. Новые встречи, новые впечатления: [Участники Декады русской поэзии в Грузии в гостях в Академии наук Грузинской ССР] // Заря Востока. - 1962 - 19 июня. – С. 1.

610. Мухелишვილი Микола іванович // Українська радянська енциклопедія – Т. 9 – 1962. - С. 441.

1963

611. ნაციაშვილი, ს. სიდარბაისლე, უბრალოება: [ნ. კანდელაკის მიერ შესრულებული ნ. მუსხელიშვილის სკულპტურული პორტრეტი] // თბილისი. – 1963. – 17 სექტ. – გვ. 3.

1964

612. Мухелишвили Николай Иванович // Энциклопедический словарь в двух томах. –Т. 2 , 1964. – С. 66.

1966

613. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა ნ. ი. მუსხელიშვილის ლენინის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1966. – 8 მაისი. – გვ. 2.

614. Кипиани Н. Во вдохновенном поиске // Заря Востока. - 1966. - 11 июня. - С. 2.

615. Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении Н. И. Мухелишвили орденом Ленина // Заря Востока. - 1966. - 8 мая. - С. 3.

1967

616. აკადემიკოსი ნ. მუსხელიშვილი გერმანიის [ბერლინის] მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელ წევრად აირჩიეს // კომუნისტი. – 1967. – 18 ნოემბ. – გვ. 1.

617. Николай Иванович Мухелишвили. - М.: Наука, 1967. – 81 с. (АН СССР. Материалы к биобиблиографии ученых СССР. Серия математики, вып. 10).

Содерж.: Основные даты жизни и деятельности академика Н. И. Мухелишвили. – С. 3-5; И. Н. Векуа. Краткий очерк научной, педагогической и общественной деятельности. – С. 6-31; А. П. Епифанова. Литература о жизни и трудах Н. И. Мухелишвили; Библиография трудов. – С. 32-77.

1968

618. კაკუშაძე, ტ. მოგონებათა ფურცლები: [თბილისის უნივერსიტეტის 50 წლისთავისათვის] მოგონებები ანდრია რაზმაძის, ნიკო მუსხელიშვილის, გიორგი ნიკოლაძის, ანდრია ბენაშვილის და არჩილ ხარაძის შესახებ] // საბჭოთა პედაგოგი (პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1968. – 25 სექტ. – გვ. 3.

619. მეცხვარიშვილი, ი. რამდენიმე ფურცელი ქართულ უნივერსიტეტში მათემატიკოსთა დიდი ოთხეულის მოღვაწეობიდან: [ა. რაზმაძე, გ. ნიკოლაძე, ნ. მუსხელიშვილი და ა. ხარაძე] // ფიზიკა, მათემატიკა სკოლაში. – 1968. – N4. – გვ. 3-13.

620. მეცხვარიშვილი, ი. ქართველ მათემატიკოსთა დიდი

ოთხეული: [ა. რაზმაძე, ნ. მუსხელიშვილი, გ. ნიკოლაძე და ა. ხარაძე. მოგონებათა ფურცლები] // საბჭოთა პედაგოგი (პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1968. – 23 ოქტ. – გვ. 2; – 6 ნოემბ. – გვ. 4.

621. ქართველი მეცნიერი გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის აკადემიის საპატიო წევრი // კომუნისტი. – 1968. – 25 მაისი. – გვ. 1.; თბილისი. – 1968. – 25 მაისი. – გვ. 1.

622. Толия, Р. Человек и наука: [О докум. фильме «Академик Мухелишвили»] // Веч. Тбилиси. - 1968. - 3 дек. – С. 2.

1969

623. ქართველი მეცნიერის კიდევ ერთი აღიარება. აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილს მიენიჭა საერთაშორისო პრემია „მოდესტო პანეტი“ // კომუნისტი. – 1969. – 19 ივლ. – გვ. 1.

624. Высокое признание: [Академику Н. И. Мухелишвили вручена Междунар. премия Туринской Академии наук «Модесто Панетти»] // Заря Востока. - 1969. - 5 дек. – С. 2.

625. Мухадзе, М. Г. Определение реактивного давления плит на упругом основании методом Н. И. Мухелишвили // Сообщения АН СССР. – 1969. – Т. 56, № 1. – С. 149-152. - Рез. груз., англ.

626. Обремский, С. В. К решению плоской задачи теории упругости методом Н. И. Мухелишвили // Известия высш. учебн. заведений. Строительство и архитектура. - 1969. - № 1. – С. 31- 34.

627. Премия-советскому ученому: [О присуждении акад. Н. И. Мухелишвили премии Туринской Академии наук «Модесто Панетти»] // Правда. - 1969. - 23 июля. – С. 3.

1970

628. გველესიანი, ს. აკადემიის პრეზიდენტი // სოფლის ცხოვრება. – 1970. – 6 მაისი. – გვ. 4.

629. ლალიაშვილი, ო. აკად. ნ. მუსხელიშვილის ერთი მეთოდის რიცხვითი ანალოგიის შესახებ // საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამოთვლითი ცენტრის შრომები. გამოყენებითი მათემატიკის საკითხები. – 1970 – ტ. 9. – №3. – გვ. 5-11.

630. ლენინის ორდენის კავალერები: [ნ. მუსხელიშვილი, ი.

აბაშიძე, ი. ვეკუა და სხვ. ფოტო-სურათები] // საქართველოს ბუნება. – 1970. – №4. – გვ. 20-21.

631. ტრასკუნოვი, მ., გოლდმანი, ი. მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერი: [ნ. ი. მუსხელიშვილი – სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი] // თბილისი. – 1970. – 11 ივნ. – გვ. 1.

632. ჭოლოშვილი, გ. ნიცაში, კონგრესზე. ქართველი მათემატიკოსები საერთაშორისო ფორუმზე: [ნ. მუსხელიშვილი] // კომუნისტი. – 1970. – 1 ოქტ. – გვ. 4.

633. Золотая медаль - Н. И. Мухелишвили: [Словацкой Академии наук] // Заря Востока. – 1970. - 8 мая – С. 3.

634. Почетная награда Болгарии - академику Н. И. Мухелишвили: [Орден имени Кирилла и Мефодия первой степени] // Веч. Тбилиси. – 1970. - 7 февр. – С. 1.

635. Харадзе, А. Творческая молодость ученого. Н. И. Мухелишвили - кандидат в депутаты Верховного совета СССР // Веч. Тбилиси. – 1970. - 2 июня. – С. 1.

1971

636. ეფრემიძე, თ. ერთი საინტერესო სტატიის გამო: [ნ. მუსხელიშვილი „როგორ გავეცნოთ ეინშტაინის ფარდობითობის თეორიას“ – ჟურნ. ჩვენი მეცნიერება. – 1924. – №1. – გვ. 123-132]// ქუთაისი. – 1971. – 18 თებ. – გვ. 4.

637. ნ. მუსხელიშვილის სახელობის მწვერვალი [კავკასიონზე, დაპყრობილი საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ალპინისტების მიერ] // კომუნისტი. – 1971. – 21 აგვ. – გვ. 4.

638. ჩეხოსლოვაკიის ჯილდოები – საბჭოთა მეცნიერებს: [სლოვაკიის მეცნიერებათა აკადემიის ოქროს მედალი გადაეცა ნ. ი. მუსხელიშვილს, მ. ვ. კელდიშს, ბ. ე. პატონს, ვ. ა. ამბარცუმიანს, ბ. ნ. პეტროვს] // კომუნისტი. – 1971. – 15 იანვ. – გვ. 1.

639. ჯორბენაძე, ს. მამულიშვილები: [ივ. ჯავახიშვილი და ნ. მუსხელიშვილი] // კომუნისტი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

640. Багдасарова, А. На переднем крае науки: [Делегат XXIV съезда КПСС Н. И. Мухелишвили] // Веч. Тбилиси. – 1971. – 17 марта. – С. 3.

641. Гвелесиანი, С. Властелин цифр // В кн.: Гвелесиани С. Жизнь в науке. Штрихи к портретам. - Тб.: Мерани, 1971. - С. 5-11.

642. От подшипника до лунохода. Лауреаты Гос. премии Груз. ССР: [О заслугах Н. И. Мухелишвили в разработке теории упругости] // Веч. Тбилиси. - 1971. - 27 мая. - С. 3.

643. Чехословацкие награды-советским ученым: [Золотая медаль Чехословацкой АН Н. И. Мухелишвили, М. В. Келдышу, Б. Е. Патону, В. А. Амбарцумяну, Б. Н. Петрову] // Заря Востока. - 1971. - 16 янв. - С. 3.

1972

644. აზერბაიჯანის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო აკადემიკოსები: [მ. ვ. კელიძი, ვ. ა. ამბარცუმიანი, ნ. ი. მუსხელიშვილი] // კომუნისტი. - 1972. - 18 მარტი. - გვ. 2.

645. აკადემიის უმაღლესი ჯილდო: [მ. ლომონოსოვის სახ. ოქროს მედალი ნ. მუსხელიშვილს] // სოფლის ცხოვრება. - 1972. - 31 დეკ. - გვ. 4.

646. კლდიაშვილი ა. ჩვენი სიამაყე // თბილისი. - 1972. - 14 დეკ. - გვ. 3.

647. ნ. ი. მუსხელიშვილს გადაეცა ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის ორდენები: [„კირილესა და მეთოდეს“ და ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის პირველი ხარისხის ორდენები] // კომუნისტი. - 1972. - 29 აპრ. - გვ. 1.

648. სახალხო ბულგარეთის წინაშე დამსახურებისათვის: [ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის ორდენით დაჯილდოებულია ნ. ი. მუსხელიშვილი] // კომუნისტი. - 1972. - 25 მარტი. - გვ. 4.

649. Вручение орденов [«Кирилла и Мефодия»] Народной Республики Болгарии Н. И. Мухелишвили // Заря Востока. - 1972. - 29 апр. - С. 2.

650. Медали им. М. В. Ломоносова: (За 1972 год золотая медаль АН СССР присуждена Н. И. Мухелишвили) // Правда. - 1972. - 29 дек. - С.6.

651. Месхи, И. Что ты отдал ... (Н. И. Мухелишвили - почетный

президент АН ГССР) // Заря Востока. - 1972. - 11 мая. - С. 3.

652. Эбанойдзе, Т. Дань заслугам большого ученого: [Обзор ред. статьи «Николай Иванович Мусхелишвили» (к восьмидесятилетию со дня рождения), помещенной в журнале «Успехи математических наук». - 1972. - Т. 27, вып. 4 (166)] // Веч. Тбилиси . - 1972. - 15 ноября. - С. 3.

1973

653. დიდი მეცნიერის პორტრეტი: [გ. თოთიბაძის მიერ შესრულებული პორტრეტის გამო] // თბილისი. - 1973. - 17 თებ.

654. მ. ვ. ლომონოსოვის სახელობის ოქროს მედლის ლაურეატი: [ნ. მუსხელიშვილი] // კომუნისტი. - 1973. - 1 იანვ. - გვ. 3.; მეცნიერება და ტექნიკა. - 1973. - N2. - გვ. 36.; საქ. სსრ მეცნ აკად. მოამბე. - 1973. - ტ. 69. - N1. - გვ. 255.

655. მასწავლებელი და მოწაფე: [ნ. მუსხელიშვილი და ი. ვეკუა.] // ლიტ. საქართველო. - 1973. - 2 მარტი. - გვ. 2.

656. მაღალი ჯილდო: [მ. ვ. ლომონოსოვის სახელობის ოქროს მედალი ღვაწლმოსილ მეცნიერს] // ახალგაზრდა კომუნისტი. - 1973. - 1 იანვ. - გვ. 2.

657. ნაციაშვილი, ს. მეცნიერის შთამაგონებელი სახე: [მხატვარ გ. თოთიბაძის მიერ შესრულებული ნ. მუსხელიშვილის პორტრეტის შესახებ] // სოფლის ცხოვრება. - 1973. - 11 დეკ. - გვ. 4.

658. ოქროს მედლები მეცნიერებს: [მ. ვ. ლომონოსოვის სახელობის ოქროს მედალი - აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილს] // კომუნისტი. - 1973. - 8 მარტი. - გვ. 2.; თბილისი. - 1973. - 9 მარტი. - გვ. 1.

659. ტრასკუნოვი, მ., გოლდმანი, ი. მათემატიკოსთა დინასტია: [აკად. ნ. მუსხელიშვილის ოჯახის შესახებ] // თბილისი. - 1973. - 16 ივნ. - გვ. 3.

660. Высокая награда: [Золотая медаль им. М. В. Ломоносова заслуженному ученому Н. И. Мусхелишвили] // Веч.Тбилиси . - 1973. - 2 янв. - С.1.

661. Лауреаты золотой медали имени М. В. Ломоносова :[Н. И. Мусхелишвили и немецкий физик М. Штеенбек] // Молодежь

Грузии. - 1973. - 1 янв. - С. 2.

662. Mushelisvili Nikoloz // Эстонская советская энциклопедия. - Т. 5, 1973. - С. 254.

663. Мухелишვილი მიკაილ ივანოვიჩ // Белорусская советская энциклопедия. - Т. VII, 1973. - С. 321.

1974

664. Академия наук СССР и развитие грузинской науки 1724-1974. - Тб.: Мецниереба, 1974. О Н. И. Мухелишвили : С. 43, 44, 45, 50, 51.

665. Джорбенадзе, С. М. Учреждения Академии наук Союза ССР и Тбилисский университет. (Документы и факты). - Тб.: Изд-во Тбил. ун-та, 1974. О Н.И. Мухелишвили: С. 111-116, 119, 133, 167, 168, 169, 171, 182, 189, 190, 191, 200, 201, 202, 215, 216, 217, 219, 221, 229.

666. Мухелишвили Николай Иванович. - БСЭ, Изд. 3-е, т. 17, 1974, с. 388.

667. Нацишвили, С. Портрет выдающегося математика: [Портрет Н. Мухелишвили, исполн. Г. Тотибадзе] // Молодежь Грузии. - 1974. - 6 апр. - С. 5.

1975

668. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა ნ. ი. მუსხელიშვილის ლენინის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. - 1975. - 24 სექტ. - გვ. 1.

669. მირიანაშვილი, მ., ევრემიძე, თ. აკად. ნ. მუსხელიშვილის შრომა "როგორ გავცნოთ ენშტაინის ფარდობითობის თეორიას?" // საქ. სსრ პედ. ინ-ტის შრომები. ფიზიკა-მათემატიკის სერია. - 1975. - ტ.2. - გვ. 83-87. - რეზ. რუს.

670. Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении орденом Ленина Н. И. Мухелишвили за заслуги в развитии советской науки в связи с 250-летием АН СССР // Заря Востока. - 1975. - 24 сент. - С. 1.

1976

671. ბარამიძე, ა. ნიკო მუსხელიშვილი // საქ სსრ მეცნ აკად. მაცნე. ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1976. – N3. – გვ. 191-192.

672. დურმიშიძე, ს. საპატიო პრეზიდენტის პირველი დღე აკადემიაში // მნათობი. – 1976. – N9. – გვ. 189-190.; Лит. Грузия. – 1976. – №12. – С. 81-82.

673. ებანოიძე, თ. ნ. მუსხელიშვილი და მყიფე რღვევის თეორია // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1976. – N2. – გვ. 20-21.

674. პაპიაშვილი, გ. ნიკოს წყარო: [ნიკო მუსხელიშვილის წყარო თეთრი წყაროს რაიონის სოფ. ჩხიკვთაში] // კომუნისტი. – 1976. – 28 აგვ. – გვ. 4.

675. ჯილდოები მეცნიერებს: [ლენინის ორდენის გადაცემა ნ. მუსხელიშვილისათვის] // კომუნისტი. – 1976. – 1 იანვ. – გვ. 1.

676. Нацашвили, С. Портрет ученого: [Акад. Н. Мухелишвили созданный художником Г. Тотиадзе] // Веч. Тбилиси. – 1976. – 16 апр. – С. 3.

1977

677. აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილის ხსოვნის უკვდავსაყოფად / საქ. კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და მინისტრთა საბჭოს დადგენილება // კომუნისტი. – 1977. – 3 ივლ. – გვ. 1.

678. ბენდუქიძე, ა. ქართული მათემატიკური სკოლის სათავეებთან [ა. რაზმაძის, ა. ხარაძის, მ. ნიკოლაძისა და ნ. მუსხელიშვილის მოღვაწეობა] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1977. – N 2. – გვ. 20-24.

679. ხარაძე, ე., ვეკუა ნ. აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი: [ცხოვრება და მოღვაწეობა] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1977. – N 2. – გვ. 25-28.

680. ჯორბენაძე, ს. ნიკო მუსხელიშვილის საპროფესორო მოღვაწეობის პირველი პერიოდი თბილისის უნივერსიტეტში (1920-1925 წწ.) // თბილ. სახელმწ. უნ-ტის შრომები. მათემატიკა, მექანიკა, ასტრონომია. – 1977. – ტ. 189. – გვ. 125-137.

1979

681. ებანოძე, თ. ნიკოლოზ მუსხელიშვილის მემორიალური კაბინეტი [ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინტ-ში] // ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში. – 1979. – N1. – გვ. 43-45.

682. ებანოძე, თ. უკვდავყოფა: გაიხსნა ნ. მუსხელიშვილის კაბინეტი [ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინტ-ში] // კომუნისტი. – 1979. – 27 თებ. – გვ. 4.

683. Иванишвили, Д. Яркая страница науки: [Кабинет им. академика Н. И. Мухелишвили в Ин-те математики им. А. М. Размадзе] // Заря Востока. – 1979. – 3 марта. – С. 4.

1980

684. გვენცაძე, ა. ძვირფასი კინოკადრები. საარქივო დოკუმენტები მოგვითხრობენ: [ქართველ მეცნიერთა შესახებ დიდი სამამულო ომის წლებში] // თბილისი. – 1980. – 5 მაისი. – გვ. 2.: სურ-ზე: ნ. მუსხელიშვილი, ა. შანიძე, ვ. კუპრაძე.

685. ნიკო მუსხელიშვილი. ბიობიბლიოგრაფია (1891–1976). სერია „ქართველი მეცნიერები“ / შემდგ.: ვ. გოგილაშვილი, ე. დოლიძე. რედ. ნ.ვეკუა, ნ.გურგენიძე. – თბ.: მეცნიერება, 1980. – 191 გვ.

1983

686. ბერულავა, ხ. ძეგლი ნიკოლოზ მუსხელიშვილისა [თბილისში] // დროშა. – 1983. – N 9. – გვ. 13.: სურ-ით.

687. მამასახლისოვი, ვ. მოგონებები ანდრია რაზმაძეზე და ნიკოლოზ მუსხელიშვილზე / თარგმნ. და პუბლიკაცია თ. ებანოძისა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1983. – N 12. – გვ. 50-53.

688. მეცნიერის გმირობა: [აკად. ნ. მუსხელიშვილის ძეგლის გახსნის გამო თბილისში] // კომუნისტი. – 1983. – 6 სექტ. – გვ. 1, 3.: სურ-ით.

689. ხარაძე, ე. მეცნიერის გმირობა [სიტყვა წარმოთქმული ნ. მუსხელიშვილის ძეგლის გახსნასთან დაკავშირებით] // თბილისი. – 1983. – 5 სექტ. – გვ. 3.

1984

690. მუსხელიშვილი ნიკოლოზ ივანეს ძე 4 (16). II. 1891-15. VII 1976. – ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია: ტ 7. – თბ., 1984. – გვ. 212.

691. ჯავახიშვილი, ი. უკვდავება: [ნ. მუსხელიშვილის გახსენება] // თბილისი. – 1984. – 23 მარტი.

1987

692. ცოტნიაშვილი, ს. ქართველი მათემატიკოსების ღვაწლი: [ა. რაზმაძის, ნ. მუსხელიშვილის, ი. ვეკუას და ვ. კუპრაძის როლი ეროვნული მსოფლიო მათემატიკური მეცნიერების განვითარების საქმეში] // საბჭ. ოსეთი. – 1987. – 10 ივნ.

1988

693. ბაბლიძე, რ. ფიქრები ერთი ფოტოსურათის გამო: [ჟურნალ „Наука и Жизнь“-ში გამოქვეყნებული ფოტო ნ. მუსხელიშვილი და პ. კაპიცა] // პარალელი. – 1988. – N 2. გვ. 176-180.

694. ეფრემიძე, თ. აკადემიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი და „ლუზინჩინა“ // განთიადი. – 1988. – N 5. – გვ. 146-154.

695. ეფრემიძე, თ. ნ. მუსხელიშვილი და თეორიული ფიზიკა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1988. – N 3. – გვ. 30-33.

696. ეფრემიძე, თ. „ოციდან ხუთზე“...: ნიკო მუსხელიშვილის პირველი წლები უნივერსიტეტში // თბილისი. – 1988. – 24 ნოემბერი. – გვ. 4-5.

697. ჯახველაძე, ლ. მსოფლიოში ცნობილი მათემატიკოსი // ოქტომბრის გზით (ქარელი). – 1988. – 9 ივლ.

698. გვლესიანი, С. Первый президент АН Грузии Н. И. Мухелишили. Несколько штрихов к портрету // Веч. Тбилиси. – 1988. – 19 апр. – С. 3.

1989

699. ვეკუა, ნ. აკადემიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი / საქ. სსრ მეცნ აკად. ა. რაზმაძის სახ. თბილ. მათემატიკის ინ-ტი. – თბ.:

მეცნიერება, 1989. – 79 გვ.: ილ-ით.

700. ხარაძე, გ. ნიკო მუსხელიშვილი: [გახსენება] // სახ. განათლება. – 1989. – 20 აპრ. – გვ. 15.

701. Ефремидзе, Т. И. О решении уравнения Гамильтона-Якоби для водородоподобного атома в параболических координатах в одно неизвестном докладе Н. И. Мухелишвили // Труды Тбил. ун-та. Физика. – 1989. – Т. 286, №27. – С. 161-179. – Рез. груз., англ.

1990

702. ბერულავა, რ. პროგრესის წინასწარმეტყველი. ნიკოლოზ მუსხელიშვილი და გამოთვლითი ტექნიკა // თბილისი. – 1990. – 31 ივლ. – გვ. 4.

703. მოგონებები ნიკო მუსხელიშვილზე. – თბ., 1990. – 64 გვ. (ი.ჭავჭავაძის სახ. საზ-ბა „ცოდნა“).

704. პარკაძე, ვ. მოგონებები ნიკო მუსხელიშვილზე // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1990. – №9. – გვ. 50–52.

1995

705. ერემიშვილი, ი. ნიკოლოზ მუსხელიშვილი გ. ნიკოლადის მიერ გამოგონებული ახალი საანგარიშო მანქანის შესახებ // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1995. – № 540. – გვ. 143-146.

2000

706. ღამბაშიძე, ნ. ნიკო მუსხელიშვილი ეკრანზე: [შ. შონიას ფილმი „აკადემიკოსი მუსხელიშვილი“] // ომეგა. – 2000. – № 6. – გვ. 49-51.

2003

707. ეფრემიძე, თ. ნიკო მუსხელიშვილი და ქართული მათემატიკური სკოლის დამკვიდრება. – ქუთაისი, 2003. – 380 გვ.: ილ.; პორტრ.

708. ყველას რაიმე აქვს სახსოვარი. ალბომი: [სურათზე: აკად. ნ. მუსხელიშვილი ბაგრატის ტაძართან. 1972 წ.] // საქ. რესპუბლიკა. – 2003. – 18 სექტ. – გვ. 8.

709. მგალობლიშვილი, ლ. ი. Три президента Академии наук Грузии. Штрихи к портретам Н. И. Мухелишвили, И. Н. Векуа, Е. К. Харадзе. – М.: Наука, 2003. – 147 с.: с порт.

2004

710. გამოჩენილი მათემატიკოსები: დიდი ოთხეული – გიორგი ნიკოლაძე, ანდრია რაზმაძე, ნიკოლოზ მუსხელიშვილი, არჩილ ხარაძე / [რედ. რ. დანელია]. – თბ., 2004. – 85 გვ.

711. ებანოძე, თ. სამნი ერთ წიგნში, მეოთხის ჩათვლით: [ლ. მგალობლიშვილის წიგნი „Три президента Академии наук Грузии“.: ნიკოლოზ მუსხელიშვილი, ილია ვეკუა, ევგენი ხარაძე მათ ღირსეული მემკვიდრე ალეკო თავხელიძე] // საქ. რესპუბლიკა. – 2004. – 5 იანვ. – გვ. 9.

2005

712. ებანოძე, თ. ვენური „სამკუთხედი“: მეცნიერება: [ვენის აკადემიის პრეზიდენტის მანგი ჰერბერტოს მიერ თავის სადოქტორო ნაშრომში ქართველი მათემატიკოსისა და მექანიკოსის ნიკო მუსხელიშვილის პირველხარისხოვანი შედეგების გამოყენება] // საქ. რესპუბლიკა. – 2005. – 15 დეკ. – გვ. 6.

2006

713. „ძველები“ თავისას არ იშლიან... : სახალისო ისტორიები: მოგონებათა პალიტრა [ნ. მუსხელიშვილის და სხვათა სახალისო მოგონებები] / მოამზადა ლ. ჯიყაშვილმა // კვირის პალიტრა. – 2006. – 2-8 იანვ. – N 1(566). – გვ. 18.

2007

714. მგალობლიშვილი, ლ. სამი დიდი პრეზიდენტი: 1. ნიკო მუსხელიშვილი: უკვდავი სახეები // საქ. რესპუბლიკა. – 2007. – 14 აპრ. – N 66 (5667). – გვ. 4.

2009

715. შარიქაძე, ჯ. მეცნიერული კვლევა უწყვეტ გარემოთა მექანიკაში საქართველოში მე-20 საუკუნეში: მოკლე ანგარიში [ქართველ მეცნიერთა წვლილი მათემატიკური მეცნიერების განვითარებაში] / საქ. საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახ. ქართული უნივერსიტეტი // ბიულეტენი– 2009. – N 1. – გვ. 60-75. – რეზ. ინგლ. ენ.

716. ჯამბურია, გ. რატომ ეგონა ნიკო მუსხელიშვილს გივი ჯამბურია ცეკას მდივანი: ინტერვიუ / გ. ჯამბურიას ესაუბრა ა. კალანდაძე // რეიტინგი. – 2009. – 19 ოქტ. – N 42 (364). – გვ. 64-65.

2011

717. გამყრელიძე, თ. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია და მისი პირველი პრეზიდენტი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი // საქ. რესპუბლიკა. – 2011. – 18 თებ. (N 32). – გვ. 3.: სურ.

718. დიდი ნიკოს ჟამთა გამძლე ოხუნჯობანი: უკვდავება / ამოკრება თამაზ ებანოიძემ // საქ. რესპუბლიკა. – 2011. – 25 თებ. – N 37 (6649). – გვ. 12.

საიუბილეო თარიღები
JUBILEE DATES
ЮБИЛЕЙНЫЕ ДАТЫ

დაბადების 60 წლისთავი
60 YEARS ANNIVERSARY
60 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

719. Академику Н. И. Мухелишвили: [Приветствие Отд. техн. наук АН СССР в день шестидесятилетия] // Известия АН СССР. ОТН. – 1951. - № 7. - 1 961.: 1 вкл. л. порто.

720. Келдыш, М. В., Соболев, С., Л. Николай Иванович Мухелишвили // Успехи математических наук.. – 1951. – Т. 6, вып. 2. – С. 185-190.

721. Николай Иванович Мухелишвили // Прикладная математика и механика. – 1951. – Т. 15, вып. 3. – С. 265-274. ; Список научных трудов Н. И. Мухелишвили. – С. 275-278.

722. Четаев, Н. Г. Выдающийся исследователь в области прикладной математики и механики // Известия АН СССР. ОТН. – 1951. - № 7. – С. 963-968.

დაბადების 70 წლისთავი
70 YEARS ANNIVERSARY
70 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

723. ავაზაშვილი, დ., გორგიძე, ა., ხვედელიძე, ბ. ნიკო მუსხელიშვილი // ლენინელი. – 1961. – 16 თებ. – გვ. 2-4.

724. აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილის დაბადების 70 წლისთავის გამო: [საიუბილეო კომისიის შექმნის შესახებ] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1960. – 20 დეკ. – გვ. 1.

725. აკადემიკოს ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილის: [საქ. კომკავშირის ცკ მისალმება] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 1.

726. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს

პრეზიდიუმისა საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილის ლენინის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1961. – 17 თებ. – გვ. 1.; ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 1.; სახალხო განათლება. – 1961. – 22 თებ. – გვ. 1.; Заря Востока. – 1961. – 17 февр.; Веч. Тбилиси. – 1961. – 17 Февр. – С. 1.

727. გაერთიანებული სამეცნიერო სესია: [საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის, თბილ. სახელმწ. უნ-ტის და საქ. პოლიტექ. ინ-ტის სამეცნ. სესია მიძღვნილი ნ. მუსხელიშვილის დაბადების 70 წლისთავისადმი] // თბილისი. – 1961. – 31 მარტი. – გვ. 4.

728. გამოფენა მოგვითხრობს ... : [გამოფენა საქ. სსრ მეცნ. აკად. ცენტრალურ სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში, მიძღვნილი ნ. მუსხელიშვილისადმი] // კომუნისტი. – 1961. – 16 თებ. – გვ. 3.

729. გილოცავთ იუბილეს // ლენინელი (საქ. პოლიტექ. ინ-ტი). – 1961. – 16 თებ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: ქიმიისა და კვების ტექნოლოგიის ფაკ-ტის პროფესორ-მასწავლებლები.

730. გოგიაშვილი, გ. მადლიანი ცხოვრების შუქი...// კომუნისტი. – 1961. – 16 თებ. – გვ. 3.

731. დაუფასებელია თქვენი ღვაწლი // ლენინელი (საქ. პოლიტექ. ინ-ტი). – 1961. – 16 თებ. – გვ. 2. – ხელმოწერა: საამშენებლო ფაკ-ტის პროფესორ-მასწავლებლები.

732. დიდ ქართველო მეცნიერი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 3.

733. ვეკუა, ი. აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი. მოკლე ბიოგრაფია და სამეცნიერო ნაშრომთა მიმოხილვა – თბ.: საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1961. – 61 გვ.: 1 ფ. პორტრ.

734. ვეკუა, ი. დიდი საბჭოთა მეცნიერი // საბჭოთა ხელოვნება. – 1961. – N4. – გვ. 24-28.

735. ვეკუა, ი. საშვილიშვილო საქმე და ღვაწლი // კომუნისტი. – 1961. – 16 თებ – გვ. 3.

736. კვესელავა, დ. დიდი საბჭოთა მეცნიერი, გამოჩენილი მოღვაწე // თბილისი. – 1961. – 15 თებ. – გვ.3.; ახალგაზრდა სტალინელი. – 1961. – 22 თებ. – გვ.2.

737. კიკნაძე, ლ. ამას ამბობენ უცხოეთში // კომუნისტი. – 1961.

– 16 თებ. – გვ.3.

738. მანჯავიძე, გ. დიდი ქართველი მეცნიერი // მეცნიერება და ტექნიკა . – 1961. – N2. – გვ.1-4.

739. მას მსოფლიო იცნობს, აფასებს: [დაბადების 70 წლისთავის აღნიშვნა საზღვარგარეთის ქვეყნებში. მეცნიერის ფოსტიდან] // კომუნისტი. – 1962. – 28 თებ. – გვ. 2.

740. მეცხოვრიშვილი, შ. სახელოვანი ქართველი მეცნიერი // სოფლის ცხოვრება. – 1961. – 16 თებ. – გვ.3.

741. მოგესალმებით // ლენინელი. (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1961. – 16 თებ. – გვ. 3. – ხელმოწერა: ტრანსპორტის ფაკ-ტის პროფესორ-მასწავლებლები.

742. მუჯვანაძე, ვ. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილს [მისალმება] // კომუნისტი. – 1961. – 17 თებ. – გვ.1.; ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 1.; თბილისი. – 1961. – 17 თებ. გვ. 1.

743. მუხაძე, გ. კაკუშაძე, ა. მახვილაძე, მ. დიდი მეცნიერი // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1961. – 16 თებ. – გვ. 3.

744. ნაციაშვილი, ს. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პირველი პრეზიდენტი // დროშა. – 1961. – N2. – გვ. 11.

745. ნ. მუსხელიშვილი – პოლონეთის აკადემიის წევრი // თბილისი. – 1960. – 20 დეკ. – გვ. 1.

746. ნიკო მუსხელიშვილი // ა. რაზმაძის თბილისის მათემატიკის ინსტიტუტის შრომები. ტ. XXVIII. მიძღვნილი აკად. ნ. მუსხელიშვილის დაბადების 70 წლისთავისადმი. – თბ., 1962. – გვ. I-III.: 1 ჩართ. ფურც. პორტრ.

747. ნიკო მუსხელიშვილი // თბილისის უნივერსიტეტის შრომები. მექანიკა-მათემატიკურ მეცნიერებათა სერია. აკად, ნ. მუსხელიშვილის დაბადების სამოცდაათ წლისთავისათვის. – 1962. – ტ. 84. – გვ. 7-10.; ნ. მუსხელიშვილის სამეცნიერო შრომების სია. – გვ. 11-15.

748. ნიკო მუსხელიშვილი // საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის შრომები. თეორიული და გამოყენებითი მათემატიკა. მიძღვნილი აკად. ნ. მუსხელიშვილის დაბადებიდან 70 წლისთავისადმი. – 1962. – N1 (81). – გვ. 5-7.; ტექსტი რუს. ენაზე. – გვ. 8-10.

749. ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილს: [მისალმება საქ. კპ ცკ-ის, საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსა და საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისაგან] // კომუნისტი. – 1961. – 17 თებ. – გვ. 1.; ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 1.

750. ნიკოლოზ მუსხელიშვილს: [ქართველი მწერლების მისალმება] // ლიტერატურული გაზეთი. – 1961. – 17 თებ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: ი. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე, კ. გამსახურდია და სხვ.

751. ღვაწლმოსილ მეცნიერს // ლენინელი. (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი) – 1961. – 16 თებ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: თეორიული მექანიკის კათედრის კოლექტივი.

752. ჩვენი ინსტიტუტის სახელით // ლენინელი. (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი) – 1961. – 16 თებ. – გვ. 1.

753. ხალხის სამსახურში // საბჭოთა ხელოვნება. – 1961. – N4. – გვ. 17-21.

754. ხალხისა და მეცნიერების სამსახურში // კომუნისტი. – 1961. – 17 თებ. – გვ. 1, 3.; ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1961. – 18 თებ. – გვ. 3.; თბილისი – 1961. – 17 თებ. – გვ. 1.

755. ხარაძე, ა. აკადემიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი // მნათობი. – 1961. – N2. – გვ. 172-179.

756. ხარაძე, ა სახელოვანი ქართველი მეცნიერი // სახალხო განათლება. – 1961. – 22 თებ. – გვ. 3.

757. ხვედელიძე, ბ. საბჭოთა მეცნიერების გამოჩენილი წარმომადგენელი // სკოლა და ცხოვრება. – 1961. – N3. – გვ. 65-72.

758. Академику Николаю Ивановичу Мухелишвили. Чествование Юбилера. [Приветствие ЦК Комсомола Грузии в день 70-летия со дня рождения и 45-летия научно-педаг. деятельности] // Молодой сталинец. – 1961. – 18 февр. С.. 3.

759. Векуа, И. Н. Академик Николай Иванович Мухелишвили. (Краткая биография и обзор научных трудов). – Новосибирск., Изд-во сиб. отд-ния АН СССР, 1961. – 56 с; 1 вкл. л. портр.

760. Векуа, И. Н. Николай Иванович Мухелишвили // Успехи математических наук. – 1961. – Т.16, вып. 2 (98). – С. 169- 185.; 1 вкл. л. портр.; Литература «Список печатных работ Н. И. Мухелишвили». – С. 185-186.

761. Векуа, Н. Его имя знает весь мир. Выдающийся ученый, пламенный патриот, неутомимый труженик науки // Веч. Тбилиси. - 1961. - 16 февр. - С. 3.

762. Выставка посвящена академику Н. И. Мусхелишвили: [В ЦНБ АН ГССР] // Веч. Тбилиси. - 1961. - 14 февр. - С. 4.

763. Гокиели, Л. П. Николай Иванович Мусхелишвили // Математика в школе - 1961. - № 4. - С. 72-74, с портр.

764. Завриев, К. Замечательный ученый // Ленинец (Груз. политехи, ин-т им. В. И. Ленина). - 1961. - 16 февр. - С. 2.

765. Завриев, К. Знания и силы-родине: [Поздравление] // Молодой сталинец. - 1961. - 16 февр. С. 4.

766. Квеселава, Д. Выдающийся труженик большой науки // Молодой сталинец. - 1961. - 16 февр. - С. 4.

767. Лаврентьев, М. А., Соболев, С. Л. Ученый с мировым именем // В кн.: Летопись дружбы грузинского и русского народов с древних времен до наших дней. Художественные произведения, документы, письма, мемуары, статьи. - Тб.: Изд. Заря Востока, 1961. С. 88-93.; Заря Востока, 1961, 16 февр. - С.3.

768. Меликишвили, Г. Крупнейший ученый современности // Молодой сталинец. - 1961.- 16 февр. - С. 4.

769. Мжаванадзе, В. Президенту Академии наук Грузинской ССР Николаю Ивановичу Мусхелишвили. [Приветствие] // Заря Востока. - 1961. - 17 февр. - С.1.

770. На многих языках мира: [Труды Н. И. Мусхелишвили] // Веч. Тбилиси. - 1961. - 16 февр. - С. 3.

771. На службе народа и науки. Чествование академика Н. И. Мусхелишвили // Заря Востока. - 1961. - 17 февр. - С.. 3; Веч. Тбилиси - 1961. - 17 февр. - С.. 3.

772. Нациашвили, С. Выдающийся деятелю советской науки // Комуннст (Ереван). - 1961. - 18 февр. - С. 3.

773. Николай Иванович Мусхелишвили // Известия АН СССР. ОТН. Механика и машиностроение. - 1961.- № 2. - С. 3-4.

774. Николай Иванович Мусхелишвили // Прикладная математика и механика. - 1961.- Т. 25, вып. 2. - С. 177.

775. Николаю Ивановичу Мухелишвили: [Поздравление] // Заря Востока. – 1961. – 17 февр. – С. 1. -Подписи: Центральный Комитет КП Грузии, Совет Министров Груз. ССР, Президиум Верховного Совета Груз. ССР.

776. От всего сердца: [Юбилейные поздравления] // Вечерний Тбилиси.- 1961. - 16 февр. - С. 3. - Подписи: Эристави ,К., Кецховели , Н., Андроникашвили , Э. , Абашидзе , И.

777. Ошерович, В. З. К семидесятилетию академика Н. И. Мухелишвили //Инженерно-физический журнал. – 1961. – Т. 4 , № 7 . – С. 120-123.

778. Пирадов, Л. Надпись на пергаменте: [Об избрании акад. Н. Мухелишвили Почетным членом Акад. наук Арм. ССР] // Заря Востока. - 1961. - 25 марта. – С. 4.

779. Проблемы механики сплошной среды. К семидесятилетию академика Н. И. Мухелишвили. - М.: Изд-во АН СССР, 1961.

О Н. И. Мухелишвили: Николай Иванович Мухелишвили. - С. 3-4; Список научных трудов Н. И. Мухелишвили. – С . 5-9; Боголюбов, Н. Н., Медведев, Б. В., Тавхелидзе, А. Н. Применение методов Н. И. Мухелишвили для решения сингулярных интегральных уравнений в квантовой теории поля. – С. 45-59.

780. Ревашишвили ,И. Ученый и гражданин. // Батумский рабочий. - 1961. - 16 февр. – С. 2.

781. Савин, Г. Н. Николай Иванович Мухелишвили // Украинский математический журнал. – 1961. - Т. 13, № 1 – С. 119-123.

782. Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении президента АН ГССР акад.Н.И.Мухелишвили орденом Ленина // Заря Востока. -1961. – 17 февр. – С.1.; Веч.Тбилиси. – 17 фев. – С.1.

783. Чанишвили, Ш. Большой патриот: [Поздравление Н. И. Мухелишвили с днем его 70-летия]. // Молодой сталинец. - 1961. - 16 февр. – С. 4.

784. Чествование академика Н. И. Мухелишвили. - В кн.: Летопись дружбы грузинского и русского народов с древних времен до наших дней. Художественные произведения, документы, письма,

მემუარა, სტატია. - ტბ.: იზდ-ვო «ზარა ვოსტოკა» , 1961, ს. 93-96.

785. Чествование академика Н. И. Мухелишвили // Вестник АН СССР - 1961 - № 5.- С.103-104.

786. Читашвили , И. Выдающийся советский ученый // Советская Абхазия. - 1961. - 15 февр.- С. 3.

787. Савін, Г. Н. До 70-річчя з дня народження Миколи Івановича Мухелішвілі // Прикладна механіка. Київ. – 1961. – Т. 7, вып. 2 . – С. 223-227.

788. Bogolubov, N. N., Medvedev, B. V., Tavkheldize, A. N. The application of the methods of N. I. Muskhelishvili to the solution of singular integral equations in quantum field theory // Problems of continuum mechanics, Philadelphia. - 1961. - P. 39-56.

789. Problems of continuum mechanics. English Edition. Contributions in honor of the seventieth birthday of academian N. I. Muskhelishvili 16-the february 1961. - Philadelphia, 1961. - 601 p.

დაბადების 75 წლისთავი

75 YEARS ANNIVERSARY

75 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

790. ბაჩიაშვილი, ნ. მაღლიანი ცხოვრების გზა// ალაზნის განთიადი (თელავი).-1966.- 19 თებ. – გვ.3.

791. წილოსანი, ა. ღვაწლმოსილი მეცნიერი // კომუნისტური შრომა (ლანჩხუთი). – 1966. – 17 თებ. – გვ.4.

792. ხაჯალია, გრ. თანამედროვე მათემატიკის თვალსაჩინო მოღვაწე // ქუთაისი. – 1966. – 16 თებ.

დაბადების 80 წლისთავი

80 YEARS ANNIVERSARY

80 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

793. აბაშიძე, გრ. მოძღვართმოდღვარი // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 24 სექტ. – გვ.3.

794. აბაშიძე, ი. მეცნიერი ნიკო მუსხელიშვილი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – №9. – გვ. 7.

795. აბაშიძე, ი. წარწერა გაზეთზე: [მისი სახელი მსოფლიოს

ეკუთვნის] // თბილისი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

796. ავაზაშვილი, დ., გორგიძე, ა. ნიკო მუსხელიშვილი // საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის შრომები. მათემატიკა. მექანიკა. – 1971. – N7 (147). – გვ.9-12.; რუს. ენ. – გვ. 13-16. ; ლენინელი. (საქ. პოლიტექნ ინ-ტი) – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 2-4.

797. არჯევანიძე, რ. თანამედროვეობის სახელგანთქმული მეცნიერი // განთიადი (ონი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ.3.

798. ახალგაზრდობის სახელით : [მილოცვა] // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი), 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

799. ახალი ჯილდო დიდ მეცნიერს აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილს – სლოვაკიის მეცნიერებათა აკადემიის ოქროს მედალი // კომუნისტი. – 1971. – 23 თებ. – გვ. 4.

800. ბარამიძე, ა. ღვაწლმოსილი // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1.

801. ბიწაძე, ა. სახელგანთქმული მეცნიერი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 13-15.

802. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი პრეზიდიუმისა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის ნ. ი. მუსხელიშვილის ოქტომბრის რევოლუციის ორდენით დაჯილდოების შესახებ // კომუნისტი. – 1971. – 16 თებ. – გვ. 1.; ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 18 თებ. – გვ. 1.

803. ბუაჩიძე, ი. ერის სასიქადულო მეცნიერი // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი), 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1.

804. ბუაჩიძე, ი. ძვირფასო ბატონო ნიკო! // საქ. პოლიტექნ. ინ-ტის შრომები. მათემატიკა, მექანიკა. – 1971. – N7 (147). – გვ. 5-6.

805. გამოჩენილი მათემატიკოსი და მეცნიერების ორგანიზატორი. აკად. ნ. მუსხელიშვილის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომა თბილისში // კომუნისტი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 1.; თბილისი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 1.; ქუთაისი. – 1971. – 26 სექტ. – გვ. 3.

806. გელიაშვილი, მ. დიდი მეცნიერი // კომუნიზმის განთიადი (ჩოხატაური). – 1971. – 28 სექტ. – გვ. 4.

807. გვაზავა, გ. ერის სასიქადულო შვილი // საბჭოთა აგრონომი (საქ. სას. სამ ინ-ტი). – 1971. – 29 სექტ. – გვ. 2.

808. გვაზავა, გ. თანამედროვე მექანიკის პატრიარქი // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.; ოქტომბრის გზით (ქარელი). – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 3.

809. გოგორიშვილი, ბ. სასიქადულო მეცნიერის სახელობისა: [კავკასიონის ერთ-ერთ უსახელო მწვერვალისათვის ნ. მუსხელიშვილის სახელის მინიჭების შესახებ] // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 4.

810. დიდი მეცნიერი // კომუნისტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1.

811. დიდი საბჭოთა მეცნიერი // საქართველოს აგიტატორი. – 1971. – N3. – გვ. 15.

812. დვალი რ. ინჟინერთა აღმზრდელი // თბილისი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

813. დვალი, რ. ნიკო მუსხელიშვილი – ტექნიკური განათლების მოამაგე // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 6.

814. დურმიშიძე, ს. კაცთმოყვარე გული. მეცხრე ათწლეულის პირველი დილა // კომუნისტი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 3.

815. დურმიშიძე, ს. მეცნიერის თანაგრძნობა და ამაგი (რამდენიმე ნაწყვეტი მოგონებიდან) // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 10-12.

816. დურმიშიძე, ს. მხარდაჭერა, ამაგი: [მისი სახელი მსოფლიოს ეკუთვნის] // თბილისი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

817. ერემიიშვილი, ი. მრავალმხრივი მოღვაწე // ქუთაისი. – 1971. – 18 თებ. – გვ. 4.

818. ვაშაკიძე, დ., ბარკალაია, ა. იმოგზაურებს საუკუნეებში // საბჭოთა პედაგოგი (ა. ს. პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ. 3.

819. ვეკუა, ი. დიდი მეცნიერი // კომუნისტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.; ქუთაისი. – 1971. – 26 სექტ. – გვ. 3. ; ექო. – 1971. – N3. – გვ. 12-13.

820. ვეკუა, ი. დიდ მეცნიერი და ჰუმანისტი // საბჭოთა პედაგოგი (ა. ს. პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ. 3.

821. ვეკუა, ი. სახელგანთქმული მათემატიკოსი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 2.

822. თბილისის უნივერსიტეტი. გამოყენებითი მათემატიკის

ინსტიტუტი. შრომები ტ. III. მიძღვნილია ნიკოლოზ მუსხელიშვილის დაბადების 80 წლისთავისადმი. – თბ., 1972. – 303 გვ.

ბ. მუსხელიშვილის შესახებ: Николай Иванович Мусхелишвили. – С. 5-6; Библиография Трудов Н. И. Мусхелишвили. – С. 7-16.

823. კაკუშაძე, ა. მსოფლიოში პირველთაგანი // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 4.

824. კეირალი, ა. აღიარებს ამერიკა // საბჭოთა პედაგოგი (ა. ს. ჰუმკინის სახ. თბილ. პედ. ინ-ტი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ. 3.

825. კვესელავა, დ. დიდი საბჭოთა მეცნიერი, გამოჩენილი მოღვაწე // თბილისი. – 1961. – 15 თებ. – გვ. 3.

826. კვესელავა, დ., ებანოძე, თ. ქართული მათემატიკური სკოლის პატრიარქი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 1-4.

827. ლავრენტიევი, მ. მისი სახელი მსოფლიოს ეკუთვნის: [სურათზე ნ. მუსხელიშვილი, მ. კელდიში და ვ. ამბარცუმიანი] // თბილისი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 1.

828. ლავრენტიევი, მ. ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 5.

829. ლავრენტიევი, მ. საქვეყნოდ სახელმძღვანელო // კომუნისტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

830. მასზე ამბობენ: [ა. ნ. კრილოვის, მ. ლავრენტიევის, ი. ვეკუას, ე. ხიუიტის და ბ. ბოიარსკის სიტყვები] // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

831. მგალობლიშვილი, ლ. დიდი ქართველი მეცნიერი // ნორჩი ლენინელი. – 1971. – 24 სექტ.

832. მელაძე, ვ. ხანგრძლივ სიცოცხლეს გისურვებთ! // სახალხო განათლება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

833. მესხი, გ. ჩვენი სახელოვანი თანამემამულე // ლენინური გზა (თეთრი წყარო). – 1971. – 26 იანვ. – გვ. 4.

834. მეცხვარიშვილი, ი. ქართველ მათემატიკოსთა დიდი მოამაგე და მასწავლებელი // ფიზიკა-მათემატიკა სკოლაში. – 1971. – N2. – გვ. 6-12.

835. მოგესალმებით // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). –

1971. – 24 სექტ. – გვ. 3. – ხელმოწერა: სატრანსპორტო ფაკ-ის კოლექტივი.

836. მსოფლიო აღიარება. აი რას ამბობენ გამოჩენილი ადამიანები // კომუნისტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

837. მუსხელიშვილი, ნ. (დაბადებიდან 80 წლის შესრულების გამო) // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1971. – ტ. 64. – N2. – გვ. 259.: 1 ფ. პორტრ. – პარალ. ტექსტი ინგლ. ენ. – გვ. 261.

838. მხურვალე სალამი // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: სპი-ის თეორიული მექანიკის კათედრის კოლექტივი.

839. ნაციაშვილი, ს. ფუნჯითა და საჭრეთელით [აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილის სახე ხელოვნებაში] // თბილისი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

840. ნიკო მუსხელიშვილი // თბილ. უნ-ტის შრომები. 4A (146). ფიზიკა-მათემატიკისა და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებანი. – 1972. – გვ. 5-6.

841. ნიკოლოზ მუსხელიშვილს: [საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მილოცვა] // ლიტ. საქართველო. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1.

842. ნიკოლოზ მუსხელიშვილს! საქ. სას-სამ. ინ-ტის რექტორატი, პარტიული კომიტეტი და პროფკავშირული კომიტეტი: [მილოცვა] // საბჭოთა აგრონომი (საქ. სას-სამ ინ-ტი) – 1971. – 29 სექტ. – გვ. 1.

843. ნოდია, მ., მამასახლისოვი, ვ., მირიანაშვილი მ., პარკაძე, ვ. ჩვენი საყვარელი იუბილარი // სახალხო განათლება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

844. ობოლაშვილი, ე. ვუსურვებთ ფრენკელის პრემიას: [მისი სახელი მსოფლიოს ეკუთვნის] // თბილისი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

845. ობოლაშვილი, ე. ქართული მათემატიკური სკოლის მამამთავარი // სახალხო განათლება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

846. პარკაძე, ვ. ნიკო მუსხელიშვილი – ფიზიკოსების ქომაგი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – N9. – გვ. 19-21.

847. პატარაია, მ. დიდი მეცნიერისადმი მიძღვნილი გამოფენა

[საქ. სსრ მეცნ. აკად. ცენტრ სამეცნ. ბიბლიოთეკაში] // თბილისი. – 1971. – 22 თებ. – გვ. 3.

848. საიუბილეო სალადობო. მეგობრული შარჟი ნ. გაბრიჩიძისა და დ. ბაშალიეშვილისა // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

849. საუკუნო ღვაწლი: [სიტყვები: ა. კრილოვის, ს. ჩაპლინგის, რ. ჰილის] // კომუნისტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

850. საქ. კპ ცკ. საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი და საქ. სსრ მინისტრთა საბჭო: [მისალმება] // კომუნისტი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 1.; თბილისი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 1.

851. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს აკადემიკოს ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილს [მილოცვა] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 1. – ხელმოწერა: თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტია სამეცნიერო საბჭო.

852. სახვამე, ი. პრეზიდენტის 80 წელი // ახალგაზრდა კომუნისტი. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 3.; სამშობლო. – 1971. – 8 ოქტ. – გვ. 3.

853. სახურია, ა. საბჭოთა მეცნიერების ბერმუხა // საბჭოთა აფხაზეთი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

854. სობოლევი, ს. უკვდავი წვლილი // საბჭოთა პედაგოგი (ა. ს. პუშკინის სახ. პედ. ინ-ტი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ. 3.

855. ქემხაძე, შ. დიდი ქართველი მათემატიკოსი // საბჭოთა აჭარა. – 1971. – 25 სექტ. – გვ. 3.

856. შათაშვილი, ს. მასწავლებელი და მეგობარი // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 2.

857. ციხისთავი, ვ., ჩიტაია გ. ქართული მეცნიერების მოამაგე // გამარჯვება (გორი). – 1971. – 16 თებ. – გვ. 3.

858. ძვირფას აღმზრდელს: [მილოცვა] // ლენინელი (საქ. პოლიტექნ. ინ-ტი). – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 2. – ხელმოწერა: დ. ავაზაშვილი, ნ. ართმელაძე, ნ. ლომჯარია, ა. რუხაძე, ს. შათაშვილი.

859. ხაჭალია, გრ. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი // ქუთაისი. – 1971. – 17 თებ. – გვ. 3.

860. ხარაძე, ა. ქართველ მათემატიკოსთა თავკაცი //

თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

861. ხვედელიძე, ბ. ბრწყინვალე პედაგოგი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

862. ხვედელიძე, ბ. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე // თბილისი – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

863. ხვედელიძე, ბ. პედაგოგი და აღმზრდელი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – №9. – გვ. 16-18.

864. ჯიბლაძე, გ. მსოფლიო სახელი // სოფლის ცხოვრება. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 3.

865. ჯიბლაძე, გ. ნიკო მუსხელიშვილი – ჩვენი Pater familiae // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1971. – №9. – გვ. 8-9.

866. ჯორბენაძე, ს. ასე აირჩიეს პროფესორად: [მოგონება] // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1971. – 24 სექტ. – გვ. 4.

867. ჯორბენაძე, ს. მამულიშვილები. ივანე ჯავახიშვილი და ნიკო მუსხელიშვილი // კომუნისტი. – 1971. – 23 სექტ. – გვ. 3.

868. ჰილი, რ. დარბაისლური სტილით // საბჭოთა პედაგოგი (ა.ს. პუშკინის სახ. საქ. პედ. ინ-ტი). – 1971. – 30 სექტ. – გვ. 3.

869. Абашидзе, И. Широта научных интересов // Веч. Тбилиси. - 1971. - 24 сент. – С.1.

870. Атомная комиссия: 1920-й год // Веч. Тбилиси - 1971. - 24 сент. – С. 3.

871. Бицадзе, А. Подвиг служения науке // Заря Востока. – 1971. - 23 сент. – С. 3.

872. Векуа .И. Выдающийся ученый современности. Гордость грузинского народа // Заря Востока. - 1971. - 24 сент. – С. 3.

873. Видный советский ученый // Агитатор Грузии. - 1971.- № 3. – С. 15.

874. Выдающийся математик и организатор науки. Торжественное заседание, посвященное 80-летию акад. Н. И. Мусхелишвили // Заря Востока. - 1971. - 25 сент. – С. 1.

875. Выставка к юбилею ученого // Библиотечно-библиографическая информация. – 1971. - № 2 (80). – С.124-125.

876. Гвелесиანი, С. Жизнь в науке. Штрихи к портретам. - Тб.: Мерани, 1971. - 180 с.

О Н. И. Мусхелишвили: С. 5.

877. Гусейнов, А. И., Амензаде, Ю. А. Выдающийся ученый Николай Иванович Мусхелишвили. - Баку, 1971. - 11 с.

878. Двали, Р. Его большая победа // Молодежь Грузии. - 1971. - 23 сент. - С. 2.

879. Двали, Р. Росли первые инженеры... // Заря Востока. - 197. - 24 сент. - С. 3.

880. Джибладзе, Г. Имя известное миру // Заря Востока. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

881. Джибладзе, Г. С мировым именем // Веч. Тбилиси. - 1971. - 23 сент. - С. 1.

882. Завриев, К. С. Полувековая дружба // Ленинец (Груз. политехи. ин-т им. В. И. Ленина). - 1971. - 24 сент. - С. 4.

883. Каракеев, К. Выдающийся ученый современности // Советская Киргизия. - 1971. - 23 сент. - С. 4.

884. Квеселава, Д., Ебаноидзе, Т. Патриарх грузинской математической школы // Веч.Тбилиси. - 1971. - 24 сент. - С.3.

885. Кемхадзе, Ш. Выдающийся математик и механик. // Советская Аджария. - 1971. - 18 февр. - С. 3.

886. Лаврентьев, М. Дорогами поиска // Правда (Моск. выпуск). - 1971. - 24 сент.

887. Лаврентьев, М. Неувядающий талант // Известия. - 1971. - 24 сент.

888. Лаврентьев, М. С мыслью о судьбах науки. Гордость грузинского народа // Заря Востока. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

889. Механика сплошной среды и родственные проблемы анализа. К восьмидесятилетию академика Н. И. Мусхелишвили. /Под ред. Н. Н. Боголюбова, И. И. Векуа, М. В. Келдыша, В. Т. Колтер, М. А. Лаврентьева, Г. К. Михайлова, Л. И. Седова (отв. ред.). - М.: Наука, 1972. - 711 с.

Содерж.: Николай Иванович Мусхелишвили:С. 5-6; Список опубликованных трудов Н. И. Мусхелишвили:С. 7- 11..

890. Митропольский, Ю., Шевелев Н. Н. И. Мусхелишвили // Украинский математический журнал. - 1971. - № 1. - С. 49-51.

891. Николай Иванович Мусхелишвили // Дифференциальные уравнения. - 1971. - Т. 7, № 2. - С. 196. - Подписи: А. В. Бицадзе, И. Н. Векуа, Н. П. Еругин, В. Д. Купрадзе, А. Н. Тихонов.

892. Николай Иванович Мусхелишвили // Успехи математических наук. - 1972. - Т. 27, вып. 4. - С. 3-20.

893. Николай Иванович Мусхелишвили - основоположник школы по математической теории упругости // Прикладная механика. - 1971. - Т. 7, вып. 9. - С. 136-137. с портр. - Подпись: Редколлегия журнала.

894. От всего сердца. [Приветствие Н. Желтухина, Б. Боярского, Э. Хьюитта и Г. Шуберта] // Заря Востока. - 1971. - 23 сент. - С. 3.

895. Паркадзе, В. Для физики и физиков // Заря Востока. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

896. Поиски, дискуссии, контакты... [Международный симпозиум по механике сплошной среды и родственным проблемам анализа посвященный к 80-летию Н. И. Мусхелишвили. Выступление И. Н. Векуа, А. К. Харадзе] // Веч. Тбилиси. - 1971. - 24 сент. - С. 1.

897. Поиски, дискуссии, контакты... Слово о большом ученом: [Высказывания: М. А. Лаврентьева, В. Д. Купрадзе, А. В. Бицадзе] // Веч. Тбилиси - 1971 - 24 сент. - С. 1.

898. Слова признания: [Высказывания С. Вавилова, С. Чаплыгина, И. Виноградова, С. Бернштейна] // Заря Востока. - 1971.- 24 сент.- С. 3.

899. Смирнов, В. И. , Качанов, Л. М. Николай Иванович Мусхелишвили // Вестник Ленингр. ун-та. Математика, механика, астрономия. - 1971 - № 13, вып. 3. - С. 175-176.

900. Указ Президиума Верховного Совета СССР. О награждении президента Академии наук Грузинской ССР Мусхелишвили Н. И. орденом Октябрьской революции // Веч. Тбилиси. - 1971. - 16 февр. - С.1; Известия. - 1971. - 17 февр. - С. 5.

901. Ученого приветствуют: Р. Двали, Г. Цицишвили, И. Виноградов и В. Чавчанидзе // Веч. Тбилиси. - 1971. - 24 сент. - С.. 3.

902. Харадзе, А. Гражданин и патриот. Для науки, во имя родины // Веч. Тбилиси. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

903. Харшиладзе, Ф. Талант, помноженный на труд // Молодежь Грузии. - 1971. - 23 сент.- С. 2.

904. Хведелидзе, Б. Учитель математиков // Заря Востока. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

905. Хиль, Р. «Веха в теории упругости». Для науки, во имя родины // Веч. Тбилиси. - 1971. - 24 сент. - С. 3.

906. ЦК КП Грузии, Президиум Верховного совета и Совет министров СССР: [Приветствие Н. И. Мухелишвили к 80-летию со дня рождения] // Заря Востока. - 1971. - 25 сент. - С. 1.

907. Юбилейная экспозиция: [Выставка в здании АН Грузии, посвящ. 80-летию со дня рождения Н. И. Мухелишвили, организованная ЦНБ АН Грузии] // Веч. Тбилиси. - 1971. - 25 сент. - С. 4

დაბადების 85 წლისთავი

85 YEARS ANNIVERSARY

85 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

908. გზა მსოფლიო აღიარებამდე. სტუმრად დიდ მეცნიერთან // კომუნისტი. - 1976. - 18 თებ. - გვ. 3.

909. შენგელია, ა. ქართული მეცნიერების ბერძენთა. სტუმრად ნიკო მუსხელიშვილთან // თბილისი. - 1976. - 20 თებ. - გვ. 3.

910. Хведелидзе, Б. Патриарх грузинской науки // Веч. Тбилиси. - 1976. - 17 февр. - С. 2.

დაბადების 90 წლისთავი

90 YEARS ANNIVERSARY

90 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

911. ბიწაძე, ა. მეცნიერი და მისი სკოლა // კომუნისტი. - 1981. - 23 აპრ. - გვ. 4.

912. დიდი მეცნიერის ხსოვნას // თბილისი. - 1981. - 24 აპრ. - გვ. 3; სახალხო განათლება. - 1981. - 29 აპრ. - გვ. 4.

913. დურმიშიძე, ს. ნიკო მუსხელიშვილი: [მოგონებანი] // მნათობი. - 1981. - N2. - გვ. 173-184.

914. ებანოიძე, თ. დიდი მეცნიერის პატივსაცემად:

[სამეცნიერო სესია მათემატიკის ინ-ტში] // კომუნისტი. – 1982. – 13 იანვ. – გვ. 3.

915. ერემიიშვილი, ი. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე // ქუთაისი. – 1981. – 18 თებ.

916. ერემიიშვილი, ი. ქართული მათემატიკური სკოლის პატრიარქი // წითელი დროშა (მაიაკოვსკი). – 1981. – 17 თებ.; განთიადი (ვანი). – 1981. – 19 თებ.

917. ვეკუა, ნ., ეპრიკაშვილი გ. ქართული მათემატიკური სკოლის მამამთავარი // თბილისი. – 1981. – 22 აპრ.; სამშობლო. – 1981. – 30 აპრ.

918. მანჯავიძე, გ. დიდი მეცნიერი // თბილისის უნივერსიტეტი. – 1981. – 30 აპრ.

919. მანჯავიძე, გ. მამულიშვილი // ახ. კომუნისტი. – 1981. – 25 აპრ. – გვ. 2.

920. მანჯავიძე, გ. მცირე მოგონება // ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში. – 1981. – N 2. – გვ. 45-46.

921. ნაციაშვილი, ს. შთაგონებული სახე: [მოქანდაკე ნ. კანდელაკის მიერ შესრულებული ნ. მუსხელიშვილის პორტრეტის შესახებ] // სოფლის ცხოვრება. – 1981. – 15 აპრ.

922. ნიკოლოზ მუსხელიშვილი (ბიოგრაფიული ცნობები) // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1981. – N 4. – გვ. 6-7.

923. საბჭოთა მეცნიერების გოლიათი / თ. ებანოიძის პუბლიკაცია // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1981. – N 4. – გვ. 7-11.

924. ჩომახიძე, გ. შეხვედრა დიდ მეცნიერთან // ფეროდნობელი (ზესტაფონის ფერომენადნობთა ქარხანა). – 1981. – 15 აპრ.

925. ჯიბლაძე, გ. მცირე მოგონება სახელოვან პრეზიდენტზე // ლიტ. საქართველო. – 1981. – 1 მაისი. – გვ. 13.

926. Амиреджиби, К. Население // Заря Востока. – 1981. – 19 апр. – С. 3.

927. Гвелесиани, С. В квартире – Музее: [Тбилиси] // Веч. Тбилиси. – 1981. – 23 апр.

928. Дурмишидзе, С. Николай Иванович Мухелишвили / Пер. Р.Златкина // Лит. Грузия. – 1983. – N 5. – С. 187-195.

929. Жижилашвили, Л., Замбахидзе, Л. Выдающийся

Грузинской ученый // Веч.Тбилиси. – 1981. – 23 апр. – С. 4.

930. Нациашвили, С. Образ ученого в искусстве: [Портрет акад. Н. Мухелишвили работы проф. Г. Тотибадзе] // Веч.Тбилиси. – 1981. – 31 марта.

931. Оболашвили, Е. Академик Н.И.Мухелишвили // Труды Тбил. ун-та. Мат., мех., астрономия. – 1981. – N11. – С. 7-13.

932. Талантливый организатор науки // Заря Востока. – 1981. – 24 апр. – С. 1.

933. Харадзе, Е. Гордость Грузинской науки // Заря Востока. – 1981. – 23 апр.- С. 3.

დაბადების 95 წლისთავი

95 YEARS ANNIVERSARY

95 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

934. ანდრონიკაშვილი, ე. დიდი ნიკო: [გახსენება] / მთარგმ. თ.ეზანოძე // დროშა.– 1986. – N4. – გვ. 3-4.

935. ლომინაძე, ჯ., ხვედელიძე, ბ., მანჯავიძე, გ. დიდი მეცნიერი და მოქალაქე // კომუნისტი. 1986. – 30 აპრ. – გვ. 3.

936. ჩხიკვიშვილი, დ. ნიკო მუსხელიშვილის იუმორი // მნათობი.–1986. – N12. – გვ. 141-147.

დაბადების 100 წლისთავი

100 YEARS ANNIVERSARY

100 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

937. აკადემიკოს ნიკოლოზ მუსხელიშვილის დაბადების 100 წლისთავისათვის // სახ. განათლება.–1989. – 13 დეკ. – გვ. 1.

938. ბენდუქიძე, ა., შარიქაძე ჯ. ნიკო მუსხელიშვილი – ბიბლიოფილი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N6. – გვ.7-12.

939. ბერულავა, რ. ნიკო მუსხელიშვილი და გამოთვლითი ტექნიკა // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N8. – გვ. 21-23.

940. ეზანოძე, თ. საიუბილეო სხდომა სოხუმში: [დაბადების 100 წლისთავის გამო] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N6. – გვ. 6.

941. ელიზბარაშვილი, მ. თანამედროვე დრეკადობის მათე-

მატიკური თეორიის მამამთავარი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N1. – გვ. 10-13.

942. ეფრემიძე, თ. ნიკო მუსხელიშვილის უზენაესი სახელმწიფოებრივი და აკადემიური სარბიელის დასაწყისი // განთიადი. – 1991. – N6. – გვ. 167-175.

943. ვეკუა, ი. აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი. მოკლე ბიოგრაფია და სამეცნიერო ნაშრომთა მიმოხილვა (მეორე შევს. და გადამუშ. გამოცემა) – თბ.: მეცნიერება, 1991. – 70 გვ.: 1 ფ. პორტრ.

944. თევზაძე, გ. დიდი მასწავლებელი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N6. – გვ. 16-17.

945. კილურაძე, ი. დიდი მეცნიერი და ეროვნული მოღვაწე // ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში. – 1991. – N 3-4. – გვ. 78-84.

946. კელდიში, მ. ნიკოლოზ მუსხელიშვილი: [მოგონებები] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N 6. – გვ. 12.

947. მარკოზაშვილი, ს. ერი პატივს მიაგებს თავის ღირსეულ შვილს // საქ. რესპუბლიკა. – 1991. – 4 მაისი.

948. მეყანწიშვილი, უ. დიდი მეცნიერი // ოქტომბრის გზით (ქარელი). – 1990. – 27 მარტი.

949. მეცხვარიშვილი, ი. ქართველი მათემატიკოსების მოამაგე და მასწავლებელი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N 6. – გვ. 14-16.

950. ნიკო მუსხელიშვილი – 100: [მოკლე ბიოგრაფიული ცნობები] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N6. – გვ. 2.

951. ნიკო მუსხელიშვილი – 100: [წერილები და მოგონებები] // ახალგაზრდა ივერიელი. – 1991. – 16 თებ. – გვ. 4-5.

952. ნიკო მუსხელიშვილი – 100: [ნ.ვეკუას, გ.მანჯავაძის, ი.ვეკუას და სხვათა მოგონებები] // ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში. – 1991. – N 1. – გვ. 3-30

953. ობოლაშვილი, ე. ძვირფასი მასწავლებლის გახსენება // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N6. – გვ. 13.

954. პარკაძე, ვ., ებანოიძე, თ. პრეზიდენტის იუმორი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – N3. – გვ. 64.; 1991. – N6. – გვ. 17-18.

955. პარკაძე, ვ. ფიზიკოსთა ქომაგი // თბილისი. – 1991. – 10

ოქტ. – გვ. 5.

956. ქართული მეცნიერების გოლიათი // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1991. – №6. – გვ. 3-6.

957. Векуа, И. Н. Академик Н. И. Мухелишвили. Краткая Биография и образ научных работ. (2-е изд. перераб. и доп.). – Тб.: Мецნიერება, 1991. – 61 с.

958. Георгадзе, К. Яблоки с древа познания // Свободная Грузия. – 1991. – 8 июня. – С. 4.

959. Ишлинский, А. Ю. Щедрый талант // Вестник АН СССР. – 1991. – № 5. – С. 73-75.

960. К 100-летию со дня рождения Н. И. Мухелишвили: [Решение Совета Министров Грузии о проведении юбилея] // Заря Востока. – 1989. – 10 дек. – С. 2.; Веч. Тбилиси. – 1989. – 12 дек. – С. 2.

961. Корифей математической науки: [Г. Манджавидзе. Блеск мысли и пера; Т. Амбокадзе. На разных языках; Т. Эбаноидзе. Что память бережно хранит; Н. Джавахашвили. «Исев шен да исев шен». С. Дурмишидзе. «Велась беседа день за днем»] // Веч. Тбилиси. – 1991. – 7 июня. – С. 2.

962. Ломинадзе, Дж., Кокилашвили, В. Бессменный президент... // Свободная Грузия. – 1991. – 8 июня. – С. 4-5.

963. Михайлов, Г. К. Лидер советских механиков // Вестник АН СССР. – 1991. – №5. – С. 77-81.

964. Тавхелидзе, А. Выдающийся ученый, патриот, наставник ... // Свободная Грузия. – 1991. – 8 июня. – С. 4-5.

965. Харадзе, Е. Сын отечества // Свободная Грузия. – 1991. – 11 июня. – С. 3.

966. Христианович, С. А. Учитель в науке и в жизни // Вестник АН СССР. – 1991. – №5. – С. 76.

967. Continuum Mechanics and Related Problems of Analysis. Proceeding of the Intern. Symposium Dedicated to the Centenary of Academician N. Muskhelishvili. Tbilisi, Republic of Georgia. 6-11 June, 1991 / Co-auth.: M. Balavadze, I. Kiguradze, V. Kokilashvili. – Tbilisi: Metsniereba, 1993. – 478 p.: ill.

968. Khvedelidze, B., Manjavidze, G. A. Survey of N.I. Muskhelishvili's Scientific Heritage. Proceeding of the Intern. Symposium Dedicated to the Centenary of Academician N. Muskhelishvili. Tbilisi, Republic of Georgia. 6-11 June, 1991. – Tbilisi: Metsniereba, 1993. – P. 11-66.

969. Vekua, I. Academician N. Muskhelishvili. Short biography and survey of scientific works / Georgian Academy of Sciences. – Tb.: Metsniereba, 1991. – 60 p.

970. Mikhailov, G. K. Radok, J.R.M. On N.I. Muskhelishvili's place in the world of science and mathematics. Proceeding of the Intern. Symposium Dedicated to the Centenary of Academician N. Muskhelishvili. Tbilisi, Republic of Georgia. 6-11 June, 1991. – Tbilisi: Metsniereba, 1993. – P. 67-74.

დაბადების 110 წლისთავი

110 YEARS ANNIVERSARY

110 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

971. თავხელიძე, ა., კილურაძე, ი. დიდი მეცნიერი და ეროვნული მოღვაწე // საქ. რესპუბლიკა. – 2001. – 25 ივლ. – გვ. 3.

972. ნიკოლოზ მუსხელიშვილი – 110: [ი. ვეკუას, კ. გამსახურდიას, ე. ოზოლაშვილის, დ. ჩხიკვიშვილის, გ. მანჯავიძის მოგონებები დიდ მეცნიერზე] // ინტელექტი. – 2001. – 13 ივნ. – გვ. 4.: სურ-ით.

973. სერგი დურმიშიძის მოგონებები ნიკო მუსხელიშვილზე. ინტერვიუ // ინტელექტი. – 2001. – 13 ივნ. – გვ. 5.

974. უკვდავების ბინადარი: [ნიკო მუსხელიშვილის საიუბილეო სესია] // საქ. რესპუბლიკა. – 2001. – 26 ივლ. – გვ. 1, 2.

975. Гвеласиани, С. Первый президент Академии наук. Штрихи к портрету // Веч. Тбилиси. – 2001. – С. 4.: с портр.

976. Горгилაძე, ი. Математика от бога // Свободная Грузия. – 2001. – 24 июля. – С. 3.

977. Маринашвили, К. Человек на все времена [Юбилейный вечер в АН Грузии] // Веч. Тбилиси. – 2001. – 28-30 июля. – С. 3.: с портр.

978. Тавхелидзе, А., Кигурадзе, И. Выдающийся ученый и общественный деятель // Свободная Грузия. – 2001. – 24 июля. – С. 5.: с портр.

ლექსები, მიძღვნილი ნიკო მუსხელიშვილისადმი
СТИХИ, ПОСВЯЩЕННЫЕ НИКО МУСХЕЛИШВИЛИ
POEMS, DEDICATED TO NIKO MUSKHELISHVILI

979. ბერულავა, ხ. ნიკო მუსხელიშვილი // ლიტ. საქართველო.
– 1972. – 14 იანვ. – გვ. 3.
980. ბოლქვაძე, ზ. ნიკოლოზ მუსხელიშვილს. საიუბილეო
სალაღობო // ნიანგი. – 1971. – N9. – გვ. 2.
981. გაბრიჩიძე, ნ. საიუბილეო სალაღობო // საბჭოთა
აგრონომი (სას.-სამ. ინ-ტი). – 1971. – 29 სექტ. – გვ. 2.
982. გაფრინდაული, ვ. ნიკოლოზ მუსხელიშვილს. საიუბი-
ლეო მილოცვები // ლიტ. გაზეთი. – 1961. – 12 მაისი. – გვ. 4.
983. მაზმიშვილი, დ. თქვენ ვერ დაამსხვრევთ // ოქტომბრის
გზით (ქარელი). – 1971. – 25 ოქტ. – გვ. 3.
984. ნადაშვილი, ი. ნ. ი. მუსხელიშვილს // ბრძოლა
თამბაქოსათვის (ლაგოდეხი). – 1946. – 7 თებ. – გვ. 1.
985. ჩვენთა მუხლთა დრეკადობა დიდ ნიკოლოზ მუსხელი-
შვილს ! // ნიანგი. – 1971. – N18. – გვ. 2.
986. ჯანგულაშვილი, თ. ხალხის შვილო და მსახურო //
სტალინური სიტყვა (საგარეჯო). – 1950. – 7 მარტი. – გვ. 2.

გარდაცვალება და დაკრძალვა
СМЕРТЬ И ПОХОРОНЫ
DEATH AND FUNERAL

987. საქ. კპ. ცკ., საქ. სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი და საქ. სსრ მინისტრთა საბჭო. ცნობა ნ. ი. მუსხელიშვილის გარდაცვალების შესახებ // კომუნისტი. – 1976. – 16 ივლ. – გვ.1; თბილისი. – 1976. – 16 ივლ. – გვ. 1; ქუთაისი. – 1976. – 17 ივლ. – გვ. 1; საბჭოთა აჭარა. – 1976. – 16 ივლ. – გვ.1; საბჭოთა აფხაზეთი. – 1976. – 16 ივლ. – გვ.1.

988. საქ. კპ. ცკ. და საქ. სსრ მინისტრთა საბჭო: [აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილის დაკრძალვის მომწყობი მთავრობის კომისიის შემადგენლობა] // კომუნისტი. – 1976. – 17 ივლ. – გვ. 1;

989. აკადემიკოსი ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი [1891–1976 წწ. ნეკროლოგი] // კომუნისტი. – 1976. – 18 ივლ. – გვ.3; ლიტ. საქართველო. – 1976. – 23 ივლ. – გვ.3.

990. აკადემიკოსი ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი [1891–1976 წწ. ნეკროლოგი] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ისტ., არქეოლოგ., ეთნოგრ. და ხელოვნების ისტორიის სერია. – 1976. – №3. – გვ.187–190. – ხელმოწერა: პ. გილაშვილი, ა. ინაური, შ. კიკნაძე და სხვ.

991. ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი [ნეკროლოგი] // კომუნისტი. – 1976. – 17 ივლ. – გვ. 3; საბჭოთა აჭარა. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 3. – ხელმოწერა: ა. პ. კირილენკო, ვ. ტ. მაზუროვი, მ. ა. სუსლოვი, ბ. ნ. პონომარიოვი .

992. ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილი [1891–1976 წწ. ნეკროლოგი] // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოამბე. – 1976. – ტ. 84. – №1. – 1976. – გვ. 234–238. – ტექსტი პარალ. რუს. ენ.

993. Николай Иванович Мухелишвили: [1891–1976. Некролог] // Сообщения АН ГССР . – 1976. – Т. 84, № 1. – С.234– 238. – Парал. текст на груз. яз.

994. საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი; საქ. სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრო;

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: [სამძიმარი გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1976. – 17 ივლ. – გვ. 4.

995. საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ა. რაზმაძის სახ. მათემატიკის ინსტიტუტი; თბილისის უნივერსიტეტის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტი; საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოს მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტი; საქართველოს მათემატიკური საზოგადოება: [სამძიმარი გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 4.

996. საქ. ვ. ი. ლენინის სახ. პოლიტექნიკური ინსტიტუტი; საქ. სსრ საზოგადოება „ცოდნის გამგეობა“: [სამძიმარი გარდაცვალების გამო] // კომუნისტი. – 1976. – 18 ივლ. – გვ. 4.

997. გამოთხოვება. აკადემიკოს ნიკოლოზ ივანეს ძე მუსხელიშვილის დაკრძალვა // კომუნისტი. – 1976. – 21 ივლ. – გვ. 3.

998. აბაშიძე, ი. უკვდავი სახელი // ლიტ. საქართველო. – 1976. – 23 ივლ. გვ. 3.

999. აბდულაევი, გ. ფასდაუდებელი ღვაწლი // კომუნისტი. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 1.

1000. ამბარცუმიანი, ვ., ბაკუნცი, გ. დიდი მეცნიერის ხსოვნას // კომუნისტი. – 1976. – 18 ივლ. გვ. 3.

1001. ბარამიძე, ა. ნიკო მუსხელიშვილი // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაგნე. ენისა და ლიტერატურის სერია. – 1976. – №3. – გვ. 191-192.

1002. ბოგოლუბოვი, მ. მსოფლიოს სახელი // კომუნისტი. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 3.

1003. გუდიაშვილი, ლ. სასიქადულო მოქალაქე // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. 0 გვ. 3.

1004. დიდი მეცნიერის ხსოვნას // კომუნისტი. – 1976. – 18 ივლ. – გვ. 3. – ხელმოწერა: ა. ალექსანდროვი, ვ. კოტელნიკოვი, ა. ლოგუნოვი, გ. სკრიაბინი.

1005. ვეკუა, ი. მეცნიერების კლასიკოსი // კომუნისტი. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 3.

1006. ზურაბაშვილი, ა. პირველი პრეზიდენტი // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. – გვ. 3.

1007. მაღნარაძე, ლ. აკადემიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი // თბილ. უნ-ტის შრომები. მათემატიკა, მექანიკა, ასტრონომია. – 1977. – ტ. 185. – გვ. 116-117. – ტექსტი პარალ. რუს. ენ.

1008. მაჭავარიანი, ალ. რა სწავლული დავკარგეთ // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. – გვ. 3.

1009. მსოფლიო აღიარება: [აკად. ს. ჩაპლიგინის, აკად. ა. კრილოვის, აკად. ა. სობოლევის და პროფ. იენ ნაისმით სმედინის გამონათქვამები ნ. მუსხელიშვილის მეცნიერულ მოღწევებზე] // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. – გვ. 3.

1010. ნაციაშვილი ს. შთაგონების წყარო // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. – გვ. 3.

1011. [ნ. მუსხელიშვილის ხსოვნისათვის] // დროშა. – 1976. – N8. – გვ. 6.

1012. ნ. ი. მუსხელიშვილის ნათელ ხსოვნას // საქ. სსრ მეცნ. აკად. მაცნე. ქიმიის სერია. – 1976. – ტ. 2, N4. – გვ. 380-381. – პარალ. რუს. ენ.

1013. შანიძე, ავ. დაუშრეტელი ენერგია // კომუნისტი. – 1976. – 20 ივლ. – გვ. 3.

1014. ხარაძე, ე., ვეკუა, ნ. აკადემიკოსი ნიკოლოზ მუსხელიშვილი: [ცხოვრება და მოღვაწეობა] // მეცნიერება და ტექნიკა. – 1977. – N2. – გვ. 25-28.

1015. ხარაძე, ე., ვეკუა, ნ. ბუმბერაზი მოაზროვნე // თბილისი. – 1976. – 19 ივლ. – გვ. 3.

1016. ხარაძე, ე., მანჯავიძე, გ. მისი სახელი უკვდავია // სამშობლო. – 1976. – 23 ივლ. – გვ. 3.

1017. ЦК КП Грузии, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Грузинской ССР. Извещение о кончине Н. И. Мухелишвили // Заря Востока. - 1976. - 16 июля. – С.1; Веч. Тбилиси. - 1976. - 16 июля. - С.1; Советская Абхазия. - 1976. - 16 июля. – С.1; Советская Аджария. - 1976. - 16 июля. – С. 1.

1018. Академик Николай Иванович Мухелишвили. [1891 - 1976 гг. Некролог] // Заря Востока. - 1976. - 18 июля. – С.3.

1019. Николай Иванович Мухелишвили: [Некролог] // Заря Востока. - 1976. - 18 июля. – С. 3. - Подписи: А. П. Кириленко, К.

Т. Мазуров, М. А. Суслов, Б. Н. Пономарев.

1020. Абашидзе, И. Замечательный человек // Веч. Тбилиси. - 1976. - 19 июля. - С. 3.

1021. Агладзе, Р. Талант и трудолюбие: [Патриарх груз, науки. Тбилиси прощается с выдающимся ученым] // Веч. Тбилиси. - 1976. - 20 июля - С. 3.

1022. Владимирив, В. Глава грузинской математической школы // Веч. Тбилиси. - 1976.- 19 июля. - С. 3.

1023. Двали, Р. Сила разума // Веч. Тбилиси. - 1976. - 19 июля. - С. 3.

1024. Дзидзигури, А. Любимый всеми учитель // Веч. Тбилиси. - 1976. - 19 июля. - С. 3.

1025. Для увековечения памяти академика Н. И. Мухелишвили [Постановление ЦК КП Грузии и Совета Министров Груз. ССР] // Заря Востока. - 1977. - 10 июля. - С. 3.

1026. Завриев, К. Он останется в сердцах потомков // Веч. Тбилиси. - 1976. - 20 июля. - С. 3.

1027. Квеселава, Д. Бессмертие // Веч. Тбилиси. - 1976. - 19 июля. - С. 3.

1028. Купрадзе, В. Крупнейший организатор науки // Веч. Тбилиси. - 1976. - 19 июля. - С. 3.

1029. Николай Иванович Мухелишвили [Математик. 1891-1976 г. Некролог] // Известия АН ГССР. Серия биологическая. - 1976. - Т. 2. - № 6. - С. 565-566.

1030. 15 июля 1976 года скончался крупнейший математик и механик современности, выдающийся общественный деятель академик Николай Иванович Мухелишвили // Мацне. АН ГССР. серия биологии. - 1976. - № 2. - С. 565-566.

1031. Последний путь. [Траурный митинг в Тбилиском гос. ун-те, посвященный памяти Н. Мухелишвили] // Заря Востока. - 1976. - 21 июля - С. 3.

1032. Строки из телеграмм // Веч. Тбилиси. - 1976. - 20 июля. - С. 3.

1033. Харадзе, А. Истинный слуга народа // Веч. Тбилиси. -

1976. - 19 июля. –С. 3.

1034. Чавчанидзе, В. Огромный талант // Веч.Тбилиси. - 1976. - 19 июля. – С. 3.

1035. Чхиквишвили, Д. Настоящее и будущее математики: [Патриарх грузинской науки. Тбилиси прощается с выдающимся ученым] // Веч. Тбилиси. – 1976. - 20 июляю – С. 3.

სახელთა საძიებელი
INDEX OF NAMES
УКАЗАТЕЛЬ ИМЕН

აბაშიძე, ი. 343, 363, 502, 507, 750, 794, 795, 998

აბაშიძე, ი. (მასზე) 588, 630

აბაშიძე, გ. 507, 750, 793

აბდულაევი, გ. 999

აგლაძე, რ. 280

ავაზაშვილი, დ. 723, 796, 858

ალადაშვილი, ა. 280

ალექსანდროვი, ა. 1004

ამბარცუმანი, ვ. 401, 1000

ამბარცუმანი, ვ. (მასზე) 638, 644

ანდრონიკაშვილი, ე. 934

ართმელიძე, ნ. 858

არჯევანიძე, რ. 797

ახალკაცი, მ. 586

ახვლედიანი, გ. 234, 238, 239, 242

ახვლედიანი, გ. (მასზე) 545

აჯუბეი, ა. 401

ბაბლიძე, რ. 693

ბაკუნცი, გ. 1000

ბარამიძე, ა. 671, 800, 1001

ბარკალაია, ა. 818

ბაშალეიშვილი, დ. 848

ბაჩიაშვილი, ნ. 790

ბენაშვილი, ა. (მასზე) 618

ბენდუქიძე, ა. 678, 938

ბერიტაშვილი, ი. 239

ბერიტაშვილი, ი. (მასზე) 478, 508, 509, 545, 546

ბერულავა, რ. 939

ბერულავა, ხ. 686, 979
ბერძენიშვილი, ნ. 476
ბიწაძე, ა. 801, 911
ბოგოლუბოვი, ნ. 1002
ბოიარსკი, ბ. 830
ბოლქვაძე, ზ. 980
ბუაჩიძე, ი. 803, 804

გაბრიჩიძე, ნ. 848, 981
გამსახურდია, კ. 750, 972
გამყრელიძე, თ. 717
გაფრინდაული, თ. 982
გედევანიშვილი, გ. (მასზე) 547
გელიაშვილი, მ. 806
გვაზავა, გ. 807, 808
გველესიანი, ს. 628
გვენცაძე, ა. 684
გილაშვილი, კ. 990
გოგიაშვილი, ბ. 730
გოგილაშვილი, ვ. 685
გოგოლაძე, ვ. 532
გოგორიშვილი, ბ. 809
გოკიელი, ლ. 242
გოლდმანი, ი. 631, 659
გორგიძე, ა. 532, 534, 723, 796
გრენვილი, ვ. 153
გუდიაშვილი, ლ. 1003
გურგენიძე, ნ. (რედ.) 685

დანელია, რ. (რედ.) 710
დვალი, რ. 812, 813
დიდებულიძე, ა. (მასზე) 547
დოლიძე, ე. 685
დურმიშიძე, ს. 672, 814–816, 913, 973

ებანოიძე, თ. 92, 673, 681, 682, 687, 711, 712,
718, 914, 923, 940, 954

ეინშტაინი 636, 669

ელიზბარაშვილი, მ. 941

ერემეიშვილი, ი. 705, 817, 915, 916

ეპრიკაშვილი, გ. 917

ეფრემიძე, თ. 636, 669, 694-696, 707, 942

ვაშაკიძე, დ. 818

ვეკუა, ი. 501, 503, 504, 563, 564, 571, 575,
733-735, 819-821, 830, 943, 952, 972, 1005

ვეკუა, ი. (მასზე) 450, 630, 655, 692, 711

ვეკუა, ნ. 587, 679, 699, 917, 952, 1014, 1015

ვეკუა, ნ. 9^რ(რედ.) 685

ზავრიევი, კ.501

ზავრიევი, კ.(მასზე) 375, 545, 547

ზაიცევი, ფ. (მასზე) 545

ზურაბაშვილი, ა. 503, 1006

თავხელიძე, ა. 971

თავხელიძე, ა. (მასზე) 711

თვალჭრელიძე, ა.(მასზე) 545, 547

თევზაძე, გ. 944

თოთიბაძე, გ. 653, 657

იან ნასმით სმედიანი 1009

ინაური, ა. 990

ინასარიძე, ხ.(მთარგმ.) 92

კაკუშაძე, ა. 600, 743, 823

კაკუშაძე, ტ. 618

კალანდაძე, ა. 716

კანდელაკი, ნ. 611, 921
კაპიცა, პ. (მასზე) 693
კარტანი 516
კახიანი, ო. 588
კეირალი, ა. 824
კეკელიძე, კ. (მასზე) 403, 545
კელდიში, მ. 946
კელდიში, მ. (მასზე) 484, 594, 638, 644, 827
კეცხოველი, ნ. 254, 268
კეცხოველი, ნ. (მასზე) 545
კვარაცხელია, ტ. (მასზე) 545
კვესელავა, დ. 736, 825, 826
კიკნაძე, ლ. 737
კიკნაძე, შ. 990
კირილენკო, ა. 991
კილურაძე, ი. 945, 971
კლდიაშვილი, ა. 646
კოტელნიკოვი, ვ. 1004
კრილოვი, ა. 830, 849, 1009
კუპრავა, ნ. (შემდგ.) 513
კუპრაძე, ვ. 343, 504
კუპრაძე, ვ. (მასზე) 547, 684, 692

ლავრენტევი, მ. 827–830
ლალიაშვილი, ო. 629
ლეონიძე, გ. (მასზე) 430, 436, 603
ლობაჩევსკი, ნ. (მასზე) 257
ლოგუნოვი, ა. 1004
ლომინაძე, ჯ. 935
ლომჯარია, ნ. 532–534, 858

მაზმიშვილი, დ. 983
მაზუროვი, კ. 991
მაისაშვილი, ლ. 601

მამასახლისოვი, ვ. 687, 843
მანჯავიძე, გ. 602, 738, 918–920, 935, 952, 972, 1016
მარკოზაშვილი, ს. 947
მალნარაძე, ლ. 1007
მალნარაძე, ლ. (რედ.) 92
მაჭავარიანი, ალ. 1008
მახალდიანი, ვ. 375
მახვილაძე, მ. 743
მგალობლიშვილი, ლ. 711, 714, 831
მელაძე, ვ. 832
მესხი, გ. 833
მეცხვარიშვილი, ი. 557, 619, 620, 834, 949
მეცხოვრიშვილი, შ. 740
მეყანწიშვილი, უ. 948
მირიანაშვილი, მ. 669, 843
მჟავანაძე, ვ. 742
მუხაძე, გ. 743
მუხაძე, გ. (მასზე) 547

ნადაშვილი, ი. 984
ნაციაშვილი, ს. 611, 657, 744, 839, 921, 1010
ნიკოლაძე, გ. 94
ნიკოლაძე, გ. (მასზე) 97, 191, 547, 618–620, 678, 705, 710
ნიკოლაძე, რ. (მასზე) 547
ნიუტონი, ი. 555
ნიუტონი, ი. (მასზე) 95, 211
ნოდია, მ. 843
ნოზაძე, გ. 566
ნუცუბიძე, შ. 513

ობოლაშვილი, ე. 844, 845, 953, 972

პაპიაშვილი, გ. 674
პარკაძე, ვ. 704, 843, 846, 954, 955

პატარაია, მ. 847
პატონი, ბ. (მასზე) 638
პეტროვი, ბ. (მასზე) 638
პონომარიოვი, ბ. 991

რაზმაძე, ა. (მასზე) 98, 618–620, 678, 687, 692, 710
როსტოვცევი, ლ. 604
რუსთაველი, შ. 434
რუხაძე, ა. 858

საბაშვილი, მ. 363
სახვაძე, ი. 852
სახურია, ა. 853
სკრიაზინი, გ. 1004
სობოლევი, ა. 1009
სობოლევი, ს. 854
სტალინი (მასზე) 285, 307

სუსლოვი, მ. 991
სხირტლაძე, ს. 513
უზნაძე, დ. (მასზე) 545

ტრასკუნოვი, მ. 631, 659

ქემხაძე, შ. 855
ქიაჩელი, ლ. 225

ღამბაშიძე, ნ. 706

შათაშვილი, შ. 856, 858
შანიძე, ა. 234, 1013
შანიძე, ა. (მასზე) 545, 684
შარიქაძე, ჯ. 715, 938
შენგელია, ა. 909

შონია, შ.(რეჟ.) 706
შტეინბერგი, ი. 19

ჩაპლინგი, ს. 849, 1009
ჩახტაური, ა. 532–534
ჩიტაია, გ. 857
ჩიქობავა, ა. (მასზე) 545
ჩუბინაშვილი, გ. (მასზე) 427, 545
ჩომახიძე, გ. 924
ჩხიკვიშვილი, დ. 936, 972

ციხისტავი, ვ. 857
ცოტნიაშვილი, ს. 692

წილოსანი, ა. 791
წულუკიძე, ე. (მასზე) 547

ქელიძე, ვ. 532–534
ქოლოშვილი, გ. 632
ქრელაშვილი, ს. (მასზე) 547

ხაჭალია, გრ. 792, 859

ხარაძე, ა. 94, 755, 756, 860
ხარაძე, ა. (რედ.) 52
ხარაძე, ა. (მასზე) 618–620, 678, 710
ხარაძე, გ. 700
ხარაძე, ე. 679, 689, 1014–1016
ხარაძე, ე. (მასზე) 711
ხაჭაპურიძე, გ. (მასზე) 545
ხვედელიძე, ბ. 555, 723, 757, 861–863, 935
ხიუიტი, ე. 830
ხორავა, ა. 225
ხორავა, ა. (მასზე) 603

ჯავახიშვილი, ი. 691 ვინაა
ჯავახიშვილი, ივ. 225, 476
ჯავახიშვილი, ივ. (მასზე) 234, 639, 867
ჯამბურია, გ. 716
ჯანაშია, ს. 236, 238, 240, 242, 254
ჯანაშია, ს. (მასზე) 280, 476, 545
ჯანგურაშვილი, თ. 986
ჯანელიძე, ა. 236, 239, 268
ჯანელიძე, ა. (მასზე) 545, 547
ჯახველაძე, ლ. 697
ჯიბლაძე, გ. 502, 864, 865, 925
ჯიყაშვილი, ლ. 713
ჯორბენაძე, ს. 639, 680, 866, 867

პილი, რ. 849, 868

Абашидзе, И. 776, 869, 1020
Авазшвили, Д. 55
Агладзе, Р. 281, 1021
Аладашвили, А. 281
Амбарцумян, В. 414,
Амбарцумян, В. (О нем) 643
Амбокадзе, Т. 961
Амензаде, Ю. А. 877
Амиреджиби, К. 926
Андроникашвили, Э. 776
Ахвледиани, Г. 250, 262
Ахвледиани, Г. (О нем) 551

Багдасарова, А. 640

Байков, А. 265
Бардин, И. П. 265, 541
Бердзенишвили, Н. 262
Беридзе, Р. 606
Бериташвили, Ив. 429,461
Бериташвили, Ив. (О нем) 551
Бернштейн, С. 898
Бицадзе, А. 871,891,897
Богдасарова, А. 640
Боголюбов, Н. Н. 779
Боголюбов, Н. Н. (Ред.) 889
Богомолец, А. А. 264,265
Богомолец, А. А. (Онем) 252
Боярский, Б. 894

Вавилов, С. 898
Вавилов, С. (О нем) 303
Вебстер, А. . 31
Векуа, И. Н. 65, 79, 81, 195, 461, 506, 572, 577, 759-761, 872, 891, 896, 956
Векуа, И. Н. (Ред.) 889
Векуа, И. Н. (Онем) 453, 461, 506, 709
Векуа, Н. И. 65, 195
Виноградов, И. М. 194, 898, 901
Владимиров, В. 1022

Галеркин, Б.Г. 527 , 528
Галин, Л. А. 69
Гамкрелидзе, Р. В. 461
Гахов, Ф. Д. 82
Гвелесиани, С. 607, 641, 698, 876, 927, 975
Георгадзе, Л. 958
Гокиели, Л. 763
Горгиладзе, И. А. 976
Гренвиль, В. 83

Гугушвили, П. 374
Гуревич, Л. Э. (Ред.) 519
Гусейнов, А. И. 877
Гусейнов, Г. 260

Давиташвили, М. 578
Дадиани, П. 504
Данилюк, И. И. 453
Двали, Р. Р. 878, 879, 901, 1023
Джавахишвили, Ив. (О нем) 223
Джавахишвили, Н. 961
Джанашиа, С. 223, 250, 262
Джанашиа, С. (О нем) 551
Джанелидзе, А. 374
Джанелидзе, А. (О нем) 551
Джанелидзе, Г. Ю. 400
Джибладзе, Г. 880, 881
Джорбенадзе, С. 665
Дзидзигури, А. 1024
Дурмишидзе, С. В. 928, 961

Ебанойдзе, Т. 652, 884
Еругин, Н. П. 891
Ефремидзе, Т. 701

Жижилашвили, Л. 929
Желтухин, Н. 894

Завриев, К. 764, 765, 882, 1026
Завриев, К. (О нем) 551
Зайцев, Ф. А. (О нем) 551
Замбахидзе, Л. 929
Златкин, Р. 928
Зурабашвили, А. 506

Иванишвили, Д. 683
Ишлинский, А. Ю. 959

Каракеев, К. 883
Карапетян, С. К. 185
Карафоли, Э. 411
Качанов, Л. М. 899
Кварацхелиа, Т. (О нем) 551
Квеселава, Д. 63, 766, 884, 1027
Кварацхелиа, Т. 203, 720
Келдыш, М. В. 203, 720
Келдыш, М. В. (Ред.) 889
Келдыш, М. В. (О нем) 596. 643
Кекелидзе, К. С. (О нем) 551
Кемхадзе, Ш. 885
Кецховели, Н. 776
Кигурадзе, И. 978
Кипиани, Н. 614
Кипшидзе, Д. 223
Кириленко, А. П. 1019
Кокилашвили, В. 962
Колосов, Г. В. 1
Колосов, Г. В. (О нем) 182
Комаров, В. Л. 264, 550, 558, 559
Комаров, В. Л. (О нем) 190, 265
Крылов, А. Н. (Ред.) 33, 44
Купрадзе, В. 543, 892, 897, 1028

Лаврентьев, М. А. 220, 543, 767, 886 – 888, 891
Лаврентьев, М. А. (Ред.) 889
Леонидзе, Г. 441
Лобачевский, Н. И. (О нем) 263
Ломинадзе, Дж. 962

Ломоносов, М. В. (О нем) 393
Ломтатидзе, К. 374

Мазуров, К. Т. 1019
Мамаладжзе, Т. 499
Манджавидже, Г. 961
Маринашвили, К. 977
Мгаловлишвиди, Л. 709
Медведев, Б. В. 779
Меликишвили, Г. А. 461, 768
Меликов, К. В. (Ред.) 31
Мерабишвили, К. 598
Месхи, Ия. 651
Мжаванадзе, В. 769
Мизес, Р. 519
Митропольский, Ю. А. 890
Михайлов, Г. К. 400, 963
Михайлов, Г. К. (Ред.) 531, 889
Мухадзе, М. Г. 625

Натанзон, В. Я. 544
Нациашвили, С. 598, 667, 676, 772, 930
Николай, Е. 33
Никольский, А. А. 400

Оболашвили, Е. 931
Обремский, С. В. 626
Орбели, И. 260
Ошсрович, В. З. 777

Павловский, Е. Н. 185
Паркадзе, В. 895
Патон, Б. Е. 643
Петров, Б. Н. (О нем) 643

Петровский, И. Г. 453
Пирадов, Л. 778
Пономарев, Б. Н. 1019

Ревазишвили, И. 780
Руа, М. 411

Савин, Г. Н. 781,787
Савостянов, М. В. 31
Садагишвили, Н. К. 227
Седов, Л. 210, 411
Седов, Л. И. (Ред.) 531,889
Смирнов, В. И. 899
Соболев, С. Л. 220,537,720,767
Сталин, И. В. (О нем) 270,308
Суслов, М. А. 1019

Тавхелидзе, А. Н. 779, 964, 978
Твалчрелидзе, А. А. (О нем) 551
Тихонов, А. Н. 891
Толия, Р. 622
Тотибадзе, Г. 667,676

Узнадзе, Д. Н. (О нем) 551

Филиппов, М. 554
Франк, Ф. 519

Халилов, З. И. 414
Харадзе, А. . 635, 896, 902, 1033
Харадзе, Е. К. 933, 965
Харадзе, Е. К. (О нем) 709
Харшиладзе, Ф. 903
Хачапуридзе, Г. 223

Хачапуридзе, Г. (О нем) 551
Хведелидзе, И. 904,910
Хиль, Р. 905
Хорава, Ак. 250
Христианович, С. А. 966
Хьюит, Е. 894

Цицишвили, Г. 901

Чавчанидзе, В. В. 901, 1034
Чанишвили, Ш. 783
Чаплыгин, С. 898
Четаев, Н. Г. 722
Чикобава, А. С. (О нем) 551
Читашвили, И. 786
Чубинашвили, Г. Н. (О нем) 506, 551
Чхиквишвили, Д. 1035

Шанидзе, Ак. 262
Шанидзе, Ак. (О нем) 551
Шевелев, Н. 890
Штеенбек, М. (О нем) 661
Штейнберг, И. (Пер.) 19
Шуберт, Г. 894

Эбанойдзе, Т. 652,961
Эристава, К. 776

Якубов, А. А. 185
Яснгов, М. А. 347

Aimond, E. (About him) 118
Ali Kheiralla 74
Avanessoff, J. (About him) 167

Banerjee, A. C. (About him) 118
Basu, N. M. (About him) 99 - 101
Bergmann, At. (About him) 102
Bogolubov, N. N. 788
Brandastatter, J. J. 74
Broimvich, T. J. 1. A. (About him) 119

Chankar Varma, R. (About him) 118

Dach, H. (About him) 116
Dudreil-Jacotin, M. L. (About him) 155
Drzewiecki, S. (About him) 117

Faxen, H. (About him) 103-106
Fock, V. 36
Ford, C. A. (About him) 123
Frankl, F. (About him) 156
Funk, P. 74

Galbrun, H (About him) 120
Gay, A. (About him) 157
Geppert, H. (About him) 121
Goloubeff, W. (About him) 158
Ghosh, S. (About him) 107
Gustafson, T. (About him) 122

Heuer, H. (About him) 124
Hill, R. A. 73
Hogner, E. (About him) 125

Jeffrey, H. (About him) 126,127
Jardetzky, W. (About him) 159

Kolossoff, G. (About him) 108
Kolter, V. T. (Edit.) 889
Krutkov, G. (About him) 173,177,178

Leray, J. (About him) 179
Lichtenstein, L. (About him) 109,128,160
Lorenz, H. (About him) 129

Magnaradze, L. G. (About him) 174
Mazet, R. (About him) 130
Medvedev, B.V. 788
Michlin, S. (About him) 168
Milikan, C.B. (About him) 131

Nordin, E. (About him) 132
Odgvist, F. K.G. (About him) 112, 113
Olsson, O. (About him) 106
Oseen, C. W. (About him) 110, 111, 133,169

Peres, J. (About him) 134 – 139, 183
Prager, W. (About him) 139
Proudman, J. (About him) 140

Ratib, A. (About him) 161
Reissner, H. (About him) 175
Rosenblatt, A. (About him) 141
Rosenhead, L. (About him) 142, 143

Schmeidler, W. 73
Schmidt, H. (About him) 162

Scott, E. J. 73
Sen, B. M. (About him) 144
Sen Gupta, H. M. (About him) 99,100
Senior, S. A. (About him) 145
Sircar, H. (About him) 104, 154
Serman, D. (About him) 170

Tautz, G. L. 73
Tavkhelidze, A. E. 788
Taylo, G. I. (About him) 176
Tollmien, W. (About him) 146

Viilat, H. (About him) 114, 147,148
Vinogradov, I. M. 70
Volkoff, D. (About him) 163

Wavre, R. (About him) 149
Wei kopf, V. (About him) 151
Weinstein, A. (About him) 150,164
Woronetz, C. (About him) 184